

Библиотека
ХУМОР И САТИРА

Књига 220

**ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ АФОРИЗАМ
JUŽNOSLAVENSKI AFORIZAM
JUŽNOSLAVANSKI AFORIZEM
ЮЖНОСЛАВЯНСКИ АФОРИЗЪМ
2022**

Алма

Београд, 2023

I

АФОРИЗМИ

AFORIZMI

**Bosna i Hercegovina / Босна и Херцеговина /
Bosna in Hercegovina**

Србија / Srbija / Сърбия

Hrvatska / Хрватска / Хърватия / Hrvatska

**Црна Гора / Crna Gora / Черна Гора / Črna
Gora**

АЛЕКСАНДАР БАЉАК

Зашто на нашим изборима гласају и мртви? / – Зато што је њима највише стало да се стање у земљи поправи.

Зашто се јавни тужилац прави мртав? / – Зато што му је живот мио!

Како настаје афоризам? / – Дуга је то прича.

Ако угазиш у крем друштва, ништа те неће опрати!

Говеда су крива што нема млека.

Дете сам још од малих ногу.

Добио сам трку с временом. Остарио сам пре времена.

Дошло је до штампарске грешке. Ми смо шупак, а не пупак света.

Дуго сам мислио да имам вишак килограма у односу на своју висину, а права је истина да нисам дорастао својој тежини.

Имам осећај да ме осећај вара, а мене осећај никад не вара.

Ког човека сам вређао? Ја уопште нисам говорио о човеку.

Људи не воле да слушају савете паметнијег. Није важно како знам.

Мало је лидера у свету који могу да се похвале успесима какве измишља наш председник.

Мафијаши моле Бога да се полиција не умеша. Не воле да деле плен.

Најбољи међу нама нису више међу нама.

Народ је јака кобила. За њега је и пасји живот мачји кашаљ.

Наш вођа има само једну ману: не зна да л' је пош'о ил' је дош'о.

Афоризми

Неће остати ни камен на камену. Такав нам је генерални урбанистички план.

Нећемо им дати мира! Жуљаћемо их док нас не разгазе.

Нормално је да човек закасни на сопствену сахрану. Кад си мртав, изгубиш доста на брзини.

Овде се рано смркава, а никад не свиће.

Одакле вам идеја да сам мислио на лидера ваше странке кад сам говорио о врховном дегенерику?

Он је вођа какав се једном рађа. Искрено лаже, поштено краде и храбро бежи.

Он је шампион демократије. Све нас је надгласао.

Он не влада собом како би могао потпуно да се посвети другима.

Он не само да је у говнима до гуше него је и пун себе.

Пораз је победа која се није остварила.

Развио сам условни рефлекс. Кад год нам се велики вођа обраћа, мени се повраћа.

Свако од нас има изабраног лекара, а сви заједно имамо изабраног болесника.

Смртно досадни писци се деле на оне који убијају причом и оне који убијају причу.

Та књига ме је буквално оставила без даха. Аутор од прве до последње странице дави.

Тамо где нема хумора, ђаво је однео шалу.

У диктатури само један гласа, а остали брину о регуларности изборног процеса.

Цео свет је против нас, а да ствар буде гора, у томе није усамљен.

МИЛОЈКА БАНДУКА ЈОВОВИЋ

Ако се човјек не опусти, напетa атмосфера експлодира.
Била је свима мелем за душу док и она није одушила.
Ваља имати и срце и душу да те прозову – људина.
Веслима је прошао рок трајања. Он и даље сиса по на-
вици.
Власт се проводи док невинe спроводи. За кривца још
нису стисли петљу.
Гдје је сила, ту је зорт. Са њим стиже и смрад.
Гладне очи гурају језик у ватру.
Гладни пси прогоне и Аску и Вука.
Дотуцају нас из система у систем. Остаће само полтрони.
Друштво изједначи знање и незнање, али језик избије на
право мјесто.
Ђаци не читају „Ђераћемо се још“, практично примје-
њују што у учионици, што на улици.
Жена је пуцала на високо, а он на ниско. Нашли су се да
поравнају висину.
Заводе га жене и алкохол. Само му се прави пут измиче.
И владару из сјенке, треба кревет у хладовини.
Између бича и руке стоји разврат и нитков.
Између правде и неправде котрљало се зрно мака.

Искомпликсираше власт да смо мала Земља, те стичу
имања као у највећој.

Кад са црног плаката схватиш да си имао доброг ком-
шију, питаш се за своју душу.

Кад год се боље размисли, и нагађање пређе у погодак.

Кад је видио да су му циљеви исписани црним словима,
одустао је од сваког.

Кад се нерадник дочепео доброг радног мјеста, на свим
нивоима се сабирао нерад и добро плаћао.

Кад ти добронамјерне ријечи прођу поред ушију, не
стиже их.

Кад човјек остари, схвати да је живио у мраку.

Ко нема чисте снове, нека се не нада бијелом дану.

Лако зарађени новац има тачку кључања.

Лако је рећи прдибаба, али за прдидеда треба стиснути
петљу.

Не ваља превише сласти па да је из ратлокума.

Није што омануше ташта и свекрва, него ко их састави.

Поводљивој жени је свеједно којим ће путем кренути.

Ронили смо уздуж и попрјеко. Дошло вријеме да про-
виримо.

Сагињањем угледаш дно вође. Ту се најбоље сналази.

МОМИР ВАСИЋ

Београд на води а држава на леду.

Бескичмењаци су надживјели и диносаурусе.

Бог је прво себи створио браду, па онда Србима.

Говори као што мислиш па нећеш причати са пола фамилије и пријатеља.

Да бисте дошли до подземља, морате дотаћи дно.

Да се закува добра чорба, потребно је пар глава крупнијих риба.

Док сам чекао својих пет минута, прегази ме вријеме.

Дошло нам је до грла, али до мозга никако.

За афоризам дана добио сам батине ноћу.

Запамтите добро, заборав лијечи све.

Ишли би ми за вођом у ватру и у воду, само што се њему тамо нешто баш не иде.

Јутро је мудрије од вечери, зато рјешавање проблема остављамо за сутра.

Јуче смо чекали боље сутра, а данас већ жалимо за оним од јуче.

Кад ти мисли одлутају, битно је да имају гдје да се врате.

Матерњи језик нам је отишао у материну.

Мисао главу чува, незнање је квари.

Мисли су као пчеле, роје се тамо гдје не владају трутови.
Мислио је својом главом па сад не зна гдје ће са главом.
Многи нису незамјенљиви ни у брачној постељи, а ка-
моли у фотељи.

Нешто ту смрди, изгледа да држава ипак одумире.
Није прихватио испружену му руку, била је празна.
Никоме није забрањено да мисли да је ова власт добра.
Окренули би ми леђа Европи да се не плашимо за зад-
њицу.

Откако је засјео у фотељу, стао је на своје ноге.
Политичке партије су погони за рециклажу сировина.
Попуни мозак знањем да не оставиш простора црним
мислима.

Постигнута је равноправност полова, и сјеверни и јужни
су ледени.

Примили смо лажну дојаву да ће нам бити боље.
Пуштао је мозак на пашу па је и сам постао говедо.
Скочио нам је животни стандард, на нос.
Скупштина је пуна мислилаца, умислили су да нешто
вриједе.

У борби против уједа паса луталица патентирали смо
грађанина кога пас нема за шта ујести.

У нашој бари највеће рибе највише муте.

У сатири није као у сексу, и са кратком формом се по-
стижу добри резултати.

ДУШАН ВИДАКОВИЋ

Балкан без граница. Између политике и криминала.

Бирамо мање зло. Али ћемо се потрудити да га учинимо већим.

Време лечи све. Али више немамо времена ни за лек.

Детектор лажи не треба излагати политичарима. Да не би прегорео.

Добили смо ветар у леђа. Који носи све пред собом.

Дубим на глави. Не бих ли стао на здраве ноге.

Живеће овај народ. Док буде имао ко да га се сећа.

Захваљујући чувеној немачкој ефикасности, свет је добио више музеја. Холокауста.

И атеисти се слажу да *има Бога*. Када их обрадује несрећа које задеси вернике.

Ко кукурикне тамо где треба, можда и добије танте за кукурику.

Мило нас је спасао Југославије. Можда нас и Аљбин спасе Малог Шенгена.

Много тога је овде доживотно. Само што доживотност све краће траје.

Можда не би сви емигрирали у иностранство. Када би могло да се путује кроз време.

Надамо се марионетској влади. Чије ће конце вући народ.

Небеском народу не треба вођа. Него астролог.

Некада је Ресавска школа служила за прекоревање ђака.
А данас је расадник доктора наука.

Ова судбина мора да је нешто гадно згрешила. Када ју је задесило да буде наша.

Опозиција је обећала да ће нам вратити осмех на лице.
Зато је још комичнија него власт.

Определили су се за породични бизнис. Зато је цела фамилија морала бити запослена у јавном сектору.

Политичари нас успављују бајкама. А и ми никако да одрастемо.

Политичари су деловали озбиљније. Пре Твитера.

Радна снага је јефтина. Понос је гратис.

Решење је у пуним џеповима. Неком новца, а неком камења.

Сви смо једнаки пред законом. Само још да и судије буду обавештене о томе.

Село гори, а баба се чешља. Срећна што су јој унуци у Канади.

Толико често се частимо оним што се не једе, да то већ постаје наш национални специјалитет.

Услед глобалног загревања, и хладни рат је све врелији.

Чистунац у политици. Пере руке од свега.

ЖИВКО ВУЈИЋ

Да ли је боље имати светлију будућност од садашњости,
или светлију садашњост од будућности?

Највише незнатих јунака и ветерана лежи на каучу испред ТВ екрана.

Најдуже се памте оне вође, који нису заслужили да се памте.

Не би било добро да дође смак света. И за то би оптужили Србе.

Незапосленост нема свуда исти статус. Она на послу се плаћа.

Некада се живело са друштвеним фирмама, а данас са друштвеним мрежама.

Није нам добро. Због оних којима је предобро.

Ограничени мисле да имају неограничену власт.

Они који јавно обећавају, испуниће себи и јавно необећано!

Поред толиких закона ни по једном не би могао да стекне толико богатство.

После прве књиге, на ред је дошао избор из свих његових књига.

Поштен не може пливати у мору лопова!

Правда је залутала. Угледала се на нас!

Преварили сте се у рачуну ако рачунате да рачунају на вас.

Причај сам са собом! Бар ће имати ко да те слуша.

Проблем је кад немамо проблема!

Путовање нема краја, а путници имају.

Са једне обале на другу Прошло прелази у Будуће преко моста Садашњости.

Само у политичким водама, празна глава обавезно исплива.

Светли примери свакодневно се гасе.

Сити пара су најгладнији!

Смена дана, месеци, година је једина традиција која се вековима не мења.

Спреман сам да братски поделим све оно што – немам.

Стално смо у покрету. Вртимо се укруг и док тапкамо у месту.

Треба то издржати. Политичара је много, а народ је један.

У добрим старим временима и будућност је била боља.

Увек је више паметних који не желе рат. Али њих историја не памти.

Увлакач не зна за излаз!

Учланио се у владајућу странку. Зашто да седи код куће, кад може на радном месту.

БРАНКО ВУКОВИЋ

Бака и мама су кројачице. Нема те приче коју бака не може да је скроји, а да мама не може да је скрати.

Бака код дједа чува свој новац. Он је њен Деда Језда.

Бака развија најбољу питу, а мама филмове како се прави најбоља пита.

Братић је успјешно проходао, а ускоро ће да нам се попне и на главу.

Волио бих да сам снажан као тата, лијеп као мама, мудар као дјед, вриједан као бака. Шта све не бих волио, да не волим што сам овакав какав јесам!

Данас одговарам пред цијелим одјељењем. Ја сам ђак испред своје генерације.

Два и два су четири. То је школски примјер дискриминације јединице и тројке.

Због лошег успјеха у школи, одлазак у Мек Доналдс могу само да сањам. Ја живим свој амерички сан!

Игор слаткише не дијели ни са ким. Он је личност за себе.

Ја и брат смо се договорили да се ништа нисмо договорили и око тога нема договора.

Једва чекам да порастем да се сјећам себе кад сам био мали.

Кад дједа заболи кук, знамо да ће сјутра бити киша.
Али не знамо хоће ли бити дједа.

Кад добијем јединицу из математике, сачувам је до краја године. Мени може да се вјерује.

Крава муче, вук завија, змија сикће, јаре мекеће, а само мене воде код логопеда!

Криво ми је што сам по себи просула вруће млијeko.
Сад ће да ме пече савјест.

Љубав је као моје знање из математике. Она не може да се искаже ријечима.

Мама је отишла на шминкање, а вратила се као сумњиво лице.

Мама, циљ не оправдава средства принуде!

Маца је појела миша, а миш се жив појео.

Моја мама тврди: да њена мама, има мање година, него татина мама. То је једначина са три непознате.

Прије пет година на зиду сам написао: ЛУКА ВОЛИ
ИВАНУ. Данас се тога још само зид сјећа.

Прије школе радио сам у вртићу. Све што ми васпита-
чица каже.

Са другарима се састајем иза школе. Радимо јој иза леђа.
Тата сваки дан мијења кравату. Срећом, мама која му у
томе помаже остаје иста.

Школа је на првом мјесту, али има још да се игра!

ЗОРАН ДОДЕРОВИЋ

Бежите, стиже негативна селекција.

Бирачко тело је колективно несвесно. Воли бајке.

Боље сутра је на чекању. Ово данас се отегло.

Власт је баждарила грађане. Струја може да поскупи.

Власт је спустила лопту. Да не прими гол с улице.

Да политичари сагоревају на послу, краће би нам трајали.

Док смо тражили кривца, овај се преобукао у спасиоца.

За несрећу је потребно двоје. Корумпирана власт и неспособна опозиција.

Завладала је помама за образовањем. Дипломе се продају као алва.

Закон о пореклу имовине је показао: најбогатији су они с новцем без порекла.

Због одлива мозга владу су формирали они без мозга.

Кад гусле постану прва виолина у оркестру, нешто шкрипи.

Кад је далеко сунце, народ је у хибернацији.

Кад је инфлација ин, сиротиња је у ауту.

Ко има државу у држави, нема нормалну државу.

Ко се ослободио ружне прошлости, садашњост му је лепа.

Корупција цвета на свим нивоима. За свачији џеп се нађе понешто.

Народ је изабрао утабан пут. Иде вођиним стопама.

Народна кухиња има светлу будућност кад је мрак прошлости на менију.

Наша стратегија развоја? Спасевај се ко може!

Нестручњаци су знали шта раде. Разјурили су стручњаке.

Одлуке се доносе иза затворених врата јер промаја шкоди здрављу.

Онај ко стално бежи од себе, не може далеко стићи.

Опозиција је на добром путу. Само да народ не скрене.

Осумњичени је не посебним мерама. Држи дијету.

Откад је вођа испливао, институције система су потонуле.

Покојнику не вреди говорити. Он и затворених очију зна за кога да гласа.

Потребне су нам корените промене. Коров би да постане цвеће.

Прелетачи напуштају брод који тоне. Да не поквасе крила.

Тамо где су сва врата отворена, плаћа се излаз.

Циљ не бира средство. Бира извршиоце.

Школству је измакнута столица кад је ауторитет наставника пао.

МИЛАН ЖИВАНОВИЋ

Ако су грађани мазохисти, садиста је идеалан шеф државе.

Био је најбољи пилот, али је пао на озвученом зиду.

Волимо државу, зато се уздржавамо.

Да се нисмо палили, не би нас испалили.

Дошао и пробао сарму. Батистута.

Издржимо још мало. Изгледа да је близу смак света.

Имали смо бољу позицију, али али су њихови топови били јачи.

Кад се вођа препозна у афоризму, значи да је прави.

Ко дуго стоји на раскрсници, ризикује да буде прегажен.

Ми смо посебна временска зона. Овде све касни.

На почетку беше мрак. А где се пали светло?

Не плашите се за дуг. Прво се наплаћују камате.

Неће нас ни у затвор. Босима не могу да одузму пертле.

Није битно што је 5 до 12. Имамо ми судију за продукетке.

Нисмо затворили круг. То је само део спирале. На доле.

Ноле опет Аустралијан опен.

Њему ни отрови не могу ништа. И да поједе лудару, не би се приметило.

Обрадујемо се детелинки са четири листа. Има већу запремину.

Овде загађење нија заобишло ни бунар жеља.

Одличан је шахиста. У симултанци против народа игра сицилијанку.

Он је наш најбољи тренер. Сваког дана нам тренира живце.

Ох хрид! Повика капетан стари.

Пет је до дванаест а још нисмо нашли новог непријатеља.

Плашим се за Србију. Гради се више него у доба проклете Јерине.

Победили смо узурпатора. Помогао нам је окупатор.

После короне можемо опет на сајам. Ако нађемо зајам.

Постали смо највећи верници. Крстимо се и пред излозима.

Прележали смо заушке, али доушници ће нам доћи главе.

Решио сам да ме јашу и магарац и жена. Можда се магарац сажали.

У току је контраеволуција бескичмењака.

Узео је полуге власти у своје руке. Златне полуге.

Цена уља нас је вратила вери. Све више постимо на води.

ГОРАН ИВАНКОВИЋ

Више нас не шишају. Гуле нам кожу.

Власт му је ушла у крв. Неће је дати без крви.

Вођа хоће да уђе у историју. На народу је да му испуни жељу.

Гласаш за рђу, а после се чудиш што свуда шкрипи.

Да би све дошло на своје место, треба уклонити неке места.

Због ових што се не гасе, утулићемо начисто.

Кад гори под ногама, играју и они који не умеју.

Кад код нас завлада мир, цео комшилук се узнемири.

Код нас је ваздух толико чист да може да се види и голим оком.

Код нас је школство бесплатно. Деци нико не плаћа што иду у школу.

Код нас се закони доносе преко ноћи. Да не угледају светлост дана.

Код нас човек треба да се разболи да би схватио колико је здравство болесно.

Најтежи су они који су народ олакшали.

Наш народ мало чита. Навикао да препричава.

Наши идиоти су комплетни. Имају све што им треба.

Не видим добро. Видим само лоше.

Не исплати се бити домаћи издајник – рече страни плаћеник.

Не читам свакакве глупости. Само оне које ме интересују.

Неко пуца од здравља, а неко од болесних амбиција.

Није тачно да не раде ништа. Раде нам свашта.

Нису баш све покрали. Школске дипломе су купили.

Њему ништа не пада на памет. Све што ради је ван памети.

Онима који не виде даље од носа не вреди мењати диоптрију.

Памет највише просипају они који не знају где су шупљи.

Пред нама су вунена времена. Биће чупаво.

Све је мање рода, а све више изрода.

Срби су свету дали доста умних глава. Будале су задржали код себе.

Стање у држави је безбедно. Све је блокирано.

Тамо где је подземље јако, темељи државе су слаби.

Тамо одакле памет одлази народ је ван памети.

Тешко је њему ући у траг. Много је оних који за њим чисте.

Ђоравом није битно какав га слепац води.

НЕСКО ИЛИЋ

Аферама је тешко ући у траг. Необориви докази су на сигурном – у тужилаштву.

Афористичари раде Сизифов посао.

Видели су му право лице тек кад им је окренуо леђа.

Владе нема, али кога нема, без њега се може.

Вођа који има добро памћење не мора да говори истину.

Вођу добро плаћамо да нас убеђује да добро живимо.

Глупост је проваљена... Али истрага није покренута!?

Државни врх ради под притиском. Али он баш тада највише даје.

Забринут сам за оне који су ми се попели на главу. Не знају са каквом будалом имају посла.

Задужују се и код Бога и код народа да би наша деца имала све што им треба.

Зауставили су истрагу! Кренула је у правом смеру.

Идемо до краја да бисмо знали одакле да почнемо.

Изашао би он на црту, али иде линијом мањег отпора.

Изгубио сам веру у човечанство. Молим поштеног налазила да ми је не враћа.

Имам поштовање за људе. Држим се даље од њих.

Кад се појединац жртвује за државу, сви аплаудирају.

Кад се држава жртвује због појединца, сви ћуте.

Лако бисмо им ушли у траг, али неће да се помере.

Међународна заједница ће решити свако питање. Ако није српско!

Млади су од државе добили сто евра као одштету што живе у њој.

Множе се они који одузимају.

Народ је добро разумео... Оно што су прећутали.

Народ који више верује у оно што пише на табли него свом новчанику, зрео је за посматрање.

Народ који нема својих циљева испуњава туђе.

Није све прохујало са вихором. Остали смо сами на ветрометини.

Памет највише просипају они који је најмање имају.

Промашио сам живот. Нигде путоказа!?

Пронашли су своје место под сунцем. Завукли су се у мишју рупу.

Укључили би они мозак, али не знају чији.

Ускоро ће и оваква садашњост бити светла прошлост.

Челични мост ће одолевати зубу времена све док га рђа не буде срушила.

Човечанство троши много више него што природа може да обнови. Има се, може се.

АЛЕКСАНДАР КОВАЧЕВИЋ

Ако су врлине наши успони, мане не треба да нам буду
– падови.

Брак је заједница у којој двоје људи – једно друго једу.
Будале су највеселији људи, јер могу да преваре – самог
себе.

До незнања долази и када превише уживате – у знању.
Жена је за сваког мушкарца загонетка, јер се њена ћуд –
не може дефинисати.

Женске сузе и мушко хвалисање имају нешто заједнич-
ко – умију да преваре.

За некога је довољно што се свако јутро – пробуди.

За сујетног мушкарца најбољи лијек је – лијепа жена.

И богати људи су сиромашни – у врлинама.

И љубав се може купити, само што се онда – много ску-
по плаћа.

И најсуровији људи су осјетљиви – на ласкање.

И ништавило је нешто – постало је ништа.

Иако су сви људи грешни, не налазе се сви, срећом, у за-
творима.

Избори су фабричко подешавање политичара, које, на-
жалост, кратко траје.

Искористите своје срећне тренутке, јер су они само кра-
так предах – за оне лоше!

Истина је тешка, па се насупрот ње увијек налази – гомила лажи.

Историја је талог – људског дјеловања.

Када ти живот постане циркус, онда ти, обично, слиједи и – улога кловна.

Љубав нас сједињава, а мржња – разграђује.

Људи се, обично, крсте пред непоштеним људима, а на поштене – бацају дрвље и камење.

Људи су сити хљеба, а гладни слободе.

Медији су постали нудистичке плаже, тако да голотиња више није срамота.

Неки несхваћени људи јесу били генији, али и – будале!

Неко је у раљама живота, а неко – у рашљама.

О новцу се врло често говори мрско, а оно што се мрзи – то се и воли.

Отац и мајка смо постали рођењем дјетета, а родитељи – када смо га и заслужили.

Паметан човјек ће радије устукнути једну стопу, него напредовати – један педаљ.

Прво се треба исповиједити – пред собом.

Свако за себе, једном ријечју – егоиста.

Свако потказивање је, обично, било безимено, а такви су били и – људи који то раде.

Секс се прво опажа, о њему се мисли, затим се доживљава, вреднује и суди, на крају – сјећа.

Тамо гдје има господара, има и – слуга.

Туђе ријечи могу да понављају и – папагаји.

ВЛАДИМИР КОЈИЧИН

Ако је неко водио рачуна о хигијени руку, онда је то сигурно био Понтије Пилат.

Богатство ствара бриге. Хвала власти што нам је омогућила да водимо безбрижан живот.

Водим луксузан живот. Сваки дан роним сузе док сечем лук.

Годинама смо слушали сладуњаве приче, да би нам на крају остао горак укус.

„Дете је најслађе кад је мало“. Рече канибал.

Док је стајао са оне стране моста, мислио је да живот нема смисла. И није био двосмислен.

Док размишљам, никад ми се не упали лампица. Али, зато ми се у аутомобилу лампице не гасе.

Дошао је тренутак да народ празних стомака крене на празноглаву власт... Празне приче.

Држава нас је у потпуности заштитила од свих опасности. Нико нам ништа не може док смо у „мишјој рупи“.

За нас је Сартр мала маца. Ретко који човек се у овој земљи није суочио са проблемом егзистенције.

Завршили смо утакмицу као баксузни рибар. Избушили су нам мрежу.

Једино се у спорту „лажњаци“ награђују аплаузом.

Ко у браку и шаху није довољно опрезан, лако може да остане без даме.

Код нас је ђаво прво однео шалу, а онда и сваку наду.

Лепо је што нас сваки дан обасјава Сунце. И биће тако, док не поправимо кров.

На стадиону је била таква магла, да смо уместо мреже погађали само гуске.

Наша политика је дала много озбиљних будала.

Осим што је наш клуб продао све улазнице, продао је и утакмицу.

Откако радим у „Градској чистоћи“, схватам да тамо нису чиста посла.

После неколико „опела“, попови одмах купују „мерцедес“.

Предложио сам жени отворену везу, а добио затворено око.

Сав сам саздан од компромиса. И не пада ми на памет да одступим од тога!

Супруга ми никад није опростила што сам код комшинице ушао у офсајд.

Увек непогрешиво доносим погрешне одлуке.

Шта ће нашој економији Њу дил, кад иначе већ почива на диловима.

ДРАГАН КОЛАК

Вођа је отишао предалеко. Ни божја казна га не може стићи.

Глупости има преко „дозвољених вредности“, чак неограничено.

Жив човек не може чудом да се начуди. Мртав још мање. Живимо у срећном времену. Од среће нам пожутеле гаће.

За љубав је потребно двоје. Више од тога је групни секс. За прекомерно млаћење празне сламе још нико није одговарао.

Играм на сигурно. Намештаљка је добитна комбинација. Јавни оглас за запошљавање окачили су мачку о реп. Кад га избришу са списка, у рукама подобних постаје крпа.

Кад он ведри и облачи, невреме је све време.

Кад се у подземљу потпали, у приземљу се одмах пуши.

Када год сам нешто рекао, запамтили су ми.

Ко пева, само на тезгу мисли.

Ко сматра да је ћутање злато, драгоценије је да занеми.

Коло иде унатрашке кад га наопаки воде.

Међу носиоцима власти предњаче препредењаци.

Моји афоризми се брзо распрше. Пишем уз ветар.

Настава се све чешће одржава он-лајн. И дипломе су све чешће „преко везе“.

Наша влада има ограничен рок трајања. Као свака кварљива роба.

Некада је био само фаличан, данас је комплетан идиот. Неће нам сви возови проћи. Неки ће и на слепи коло-сек отићи.

Новине којима плане тираж, цензура брзо угаси.

Од живота не очекујте чуда. Она трају три дана.

Отишао је „трбухом за крухом“, јер овде 'леба нема.

Паметни су нам ван земље, а у земљи ван памети.

Пензионерски дани ми не падају тешко. Теже ми је што ми пада стандард.

Рећи мушкарцу да је она женска ствар опис је његовог карактера, а не ствар родне једнакости.

Решетка на сливнику спречава да поган уђе, а на затвору да изађе.

Све што другима није дозвољено, осциони Запад допушта себи.

Сви смо у сосу. Већина у гадном, мањина у слатком.

Уместо златне рибице жеље јој испуњава богати сом.

Што је криза тежа то се до краја лакше стиже.

ЖИВКО КУЛИЋ

Биографија празна, сламарица пуна, а образи чисти.
Рођен за политичара.

Благо длановима. Чланство их не испушта из руку.

Брак је у озбиљној кризи. У њему је све више математике, а све мање хемије.

Водопривреда се чудно понаша. Годинама наврће воду на своју воденицу, а и даље плива у дуговима.

Волим добар афоризам. Макар био и туђ.

Државни апарат и даље функционише. Мито и корупција га редовно подмазују.

За њу је брак светиња. Има само једног љубавника.

Загадили смо све реке. И најчистије смо пустили низ воду!

Знамо да нас лажу, али им за сваки случај и даље верујемо.

И духовна храна иде у корак с временом. Све је загађенија!

И магарац има муда, али му нико не титра јаја.

И непреспавана ноћ сања да може мирно да спава.

И проститутка би променила лист, али не може. Пала јој књига на једно слово.

Излазност на изборе је била рекордна. И најстарији појници су гласали.

Изрод својих предака, не може да буде узор својих потомака.

Лактање преко кревета и није тако лоше. Од празне сламарице се не живи.

Многи нису предали оружје. Не плаше се претње празном пушком.

Мртва уста не говоре. На задовољство некрофила.

Нисам члан ниједне партије, а и даље дајем знаке живота.

Окривљени је признао злочин, али је слободно судијско уверење имало друкчије мишљење.

Он је mudar човек. Увек зна коме треба да се обрати за своје мишљење.

Он је најплоднији писац у граду. Написао је безброј анонимних писама.

Подрепаш је вредан човек. Нема дана, а да не иде у дупе на вашар.

Прво гледам у туђе, па онда у своје двориште. То је најмање што комшиница заслужује.

Сексуално васпитање је протерано из школе. С теорије се прешло на праксу.

Чије овце, тога и овнови.

Џуца краде из цепа, а буца из буџета.

Шта све тепих трпи, отирачу и није тако лоше.

ДУШАН ЛЕОН-ЋИТИЋ

Ако се плашимо рата, јесмо ли излечени кад нам поста-
не свеједно?

Боље да падне нуклеарка него акције.

Боље дрон у руци него ја на грани.

Боримо се 100%, али изгледа да нас једе инфлација.

Вечерас морамо да победимо. Тренер неће преживети
трећи срчани удар.

Да сам знао да ћемо да победимо, и ја бих се кладио на
наш тим.

Дошло време да мораш да се иселиш да не би играо за
репрезентацију.

Заштита нам треба за вођење љубави. У рату је све до-
звољено.

Играо бих на десном крилу да немам две леве ноге.

Играти утакмицу пред празним стадионом је као пола-
гање испита без професора.

Или навијају за нас или нам добацују. Битно је да неко
виче.

Једна ракета не чини пролеће.

Кажем родитељима да ме занима голф, а завршим са
половним аутомобилом.

Кажу да се спремимо за најгори сценарио. Већ сам гледао тај филм.

Како слатко парчају земље. Срећа да смо сви дијабетичари.

Купио сам сезонске карте. Сад чекам победничку сезону. Лако је кошаркашима скупљати бодове кад су им мрежице бушне.

Настаје нови светски поредак. Сачувајте ми место у реду због нужде.

Не желимо сукоб. Само победу.

Не морам ни да бежим преко границе, сама ме јури.

Не треба ми пасош. Сачекаћу да видим коме смо припали.

Он добро игра на трави. Ваљда ће је легализовати до почетка меча.

Пустио сам га да победи. Немам снаге да дижем пехар.

Сви се питају ко ће да притисне дугме. Ја и даље користим рајфершлус.

Свима кажем да тренирам бејзбол. Како другачије да објасним где ћу увече са палицом.

Стално нам прете црним предвиђањима. Расисти једни.

Упецао сам златну рибицу и пожелео мир у свету. Добио сам казну због криволова.

БОЈАН ЉУБЕНОВИЋ

Ако вам је хладно, огрните се страначком заставом. Ту нема зиме.

Где је народ питом, капитализам је дивљи.

Други освајају врхове. Ми смо освојили дно.

Изгледа да сам дементан. Не препознајем више Србију.

Једном политичару узели брис из грла. Клица истине није пронађена.

Кад се у математици саберу нуле, добије се нула. Кад се у политици саберу нуле, добије се странка.

Каква је сличност између политичке странке и виршле?
И у једно и у друго се убацују прерађевине и отпацци...

Као народ нисмо мртви. Ране су нам живе.

Ко је нас клео није дангубио. Радио је и прековремено.

Кренути на будалу аргументима је као кренути лопатом на багер. Прегациће вас.

Мито је као јагњетина. Ако је добар, лепи се за прсте.

Народни посланик је говорио из главе. Одмах смо погодили из чије.

Наш будући амбасадор одлично говори енглески. И на екавици и на ијекавици.

Не видите демократију? Размакните мало бодљикаву жицу и видећете је.

Не завидимо храбрима. И ми бисмо били храбри, само да смемо.

Некад људи поведу хајку на дивљач, а некад дивљаци поведу хајку на људе.

Није он самодржац. Ми га држимо.

Овде је време стало. Да живот прође...

Они који говоре да су сви исти, исти су као и сви који тако говоре.

Они су нас лишили свега, а ми њих не можемо ни слободу.

Пилећи мозак није специјалитет наше кухиње, већ политике.

Потписали смо капитулацију, али нисмо изгубили све. Задржали смо хемијску оловку.

Србијо, мајко! Јадна ти мајка...

Страначки аутобус прима педесет путника и ниједног човека.

Странка и гаће се поцепају из истог разлога. Или су дотрајале или су некеме тесне.

Тај смокинг вам спреда стоји одлично. Једино отпозади мало празилук вири.

Хтео је да се побуни, али се утрисао за језик. Срећне ти ране, јуначе!

СЛАВИЦА МАКСИЋ

Ако вас боли глава, можда је сувише користите.

Брзо се поједе празник који се свео на храну.

Да бисте се радовали вечерњем одласку у кревет, морате из њега устати још ујутро.

Двадесети век на Балкану у три речи: Јозеф, Јосип, ј... га.

Једино што је у љубави сигурно је прошлост, али се с временом и то мења.

Клоните се оних који вам се клањају, јер ће почети да вас киње чим им се укаже прилика.

Ковид 19, бомбе, пуцњава, бомбе, укидање школе – нећемо ваљда неспремни да чекамо нову пандемију!?

Коме се ратује, одмах да се убије. Биће мање жртава.

Лекари су много друштвени људи: код кога год да одете, он вас пошаље бар још код једног.

Мисаони ток је река понорница.

Мотао се око ње док га није везала за себе. Сада виси!

Најопаснији су посвећени који своје грешке правдају бојјом вољом.

Ново поређење придева: личан, дволичан, безличан, доличан.

Од Грејс Кели до Леди Ди ништа се није променило: љубав убија.

Они који једу на нервној бази осећају стомаком.

Они који остављају послове за сутра, ураде их мало сутра.

Пиво је Природна Изворска Вода Обогаћена хмељом.

Правда је на твојој страни ако не мораш да потежеш закон.

Прави верници не мисле о туђој него о својој вери.

Пре него што прихватите, проверите шта имају они који вам обећавају све.

Природу ремете неприродне појаве.

Свака цивилизација поједе саму себе.

Сви би да буду једнаки, али како њима одговара. За заједништво су они којима треба помоћ.

Својеглави се често понашају као да им је глава вишак.

Сиротиња може да понуди својој деци само љубав. Благо њима!

Тражим мушкарца без мане, да видим колико може да лаже.

Центриста је човек кога мрзи да се помери с места.

Човек би дао све за мало мира када је под притиском. А када је миран, њему је досадно!

Чуда се дешавају онима који их виде. Отворите очи!

ДАНКО Б. МАРИН

Алтернатива постоји, само изабери његово друго болено: ја.

Биће скоро пропаст света, већ је проп'о – није штета.

Будале на локалним ТВ су први симптом глобалне пандемије.

Гледаоци Дизнијевих New Age антибајки немају бајковиту будућност.

Готов је скроз, потонуо... Торпедовала га је искусна сплаваруша.

Диктатор није параноик, зна да му следи атентат. Убиће га суза сиротињска.

И ријалити наш насушни дај нам данас да се не избавимо од греха.

Исламска револуција „Ер Франс“ авионом је долетела.

Коме снага лежи у какистократији, трагови му смрде забраном сатире.

Кум мафије није дугме.

Лепа лова и врата Беле куће отвара...

Не држи ме за реч, интерес је нешто друго.

Не Мегатренд какистократија и шамански Болоња прапорци! Вратите Србији класичне школе – млади вас моле.

Невидљива рука тржишта видљиво држи уперен банкерски пиштољ...

Непартијци, возачи јефтених аутомобила Исусом се теше. Ујахао је у Јерусалим на магарцу.

Неће то бити први грађански рат после ког сељачине узеше власт.

Ооооо, заиста је увиђајан, на партијске састанке увек долази увучених рогова и репа испод сакоа.

Поштено је признати да краја немају туђе њиве и лична глупост.

Риба од главе смрди – држава од главара.

Срећне државе срећне су на посебан начин, све несрећне су несрећне на исти.

У страху су велике очи, у параноји још веће!

Убише Кјубрика! Ништа од слетања на Марс...

Црн ми образ на свијет што сам бјелаш.

Часно је капитулирао да не би био нечасно катапултиран.

Шишмиша у паприкашу није било и не треба ту филистарски ситничарити – важно је да је тај шишмиш изазвао глобалну пандемију.

ЖЕЉКО МАРКОВИЋ

Ако постанемо бројеви, бићемо нуле!

Афористичар има оштро перо. На њега сви шиље оловке.

Афористичар остане без речи и напише афоризам. Читалац прочита афоризам и остане без речи.

Буџет је развојни. Неки мали лопови, држећи руке у њему, развили су се у велике криминалце.

Док говоре о црвеним линијама, провлачи се издаја као црвена нит.

Измишљају им радна места. Како проналазе такве стручњаке?

Имуни смо на све. Од тога болујемо.

Јављају из зоолошког врта, економски тигар ће родити мечку!

Једном ногом је у гробу и није могао да иде на гласање. Кад буде са обе, редовно ће гласати!

Ко је по укусу власти, задовољио је све апетите.

Ко не може да састави месец, не кује власт у звезде.

Ко ће да нам рађа децу? Продали смо и рођену мајку!

Лоша власт и лоша опозиција. У политици два минуса нису плус.

Муњевита каријера одјекне као гром из ведрa неба.

На дневном реду је једна тачка. Шта је она богу згрешила?

Наложили су нам шта да радимо. На тихој ватри се печемо.

Не видимо црвене линије од белих застава.

Нема ко да ради. Нема ко радника да плати!

Није решење у штедни струје већ да нам се упали сијалица у глави.

Оде, све певајући. Има тезгу на вашару!

Они што хране Србију, хлеба се нису најели.

Оно што се заради уграђивањем, легализује се градњом.

Подељена су мишљења о професору математике. Ја му верујем без остатка.

Подрепаши се хвале репутацијом.

После крађе дао се у бег. Ако успе, биће паша!

Празилук је укорењен у друштву, које се одрекло села.

Све гране власти део су породичног стабла једне фамилије.

Ствар је дошла до суда, окренула се и отишла у непознатом правцу.

Трпају се тамо, где могу напунити џепове.

Хватање кривина одмара вијуге.

Хранимо пола Европе. Нама шта остане!

ПАНТЕЛИЈА МИЛОСАВЉЕВИЋ

Било би мирно у чардаку на небу, радозналост свугде
направи гужву.

Болест не бира, задовољи је свака функција.

Живот им виси о стрпљењу народа.

Земљу напуштају породице, свако успехе прославља на
свој начин.

Јуда је био оргинал, свет задовољавају плагијати.

Кад вам надлежни честитају Васкрс, преостаје само да
васкрснете.

Криза је завршена, нису ни осетили.

Кућа цвећа подсећа народ да је и пре њене градње био
збуњен.

Лажима није потребно пролеће, цветају у свако доба.

Лудачке кошуље не праве разлику, њима су сви гласачи
исти.

Људи могу да погреше, у политици су непогрешиви.

Ми смо гостољубив народ, непријатељи се не жале.

Млади напуштају земљу, прецима је лепше у земљи.

Народу перу мозак, не може интима без чистоће.

Није завршио на стубу срама, спасао је стуб срамоте.

Није се народ покварио, злато блиста у свим временима.

Нису покосили само садашњост, њихови успеси сежу у

будућност.

Нису то неопеване будале, народу тренутно није до пеме.

Њихових пет минута су деценије.

Плитку бару је лако замутити, у власти су мутни типови.

Посланици не падају са неба, улазе у Скупштину са улице.

Постоје псовке за посебне прилике, не среће се власт свакодневно.

Примењује се лечење гладовањем, здравље народа је на првом месту.

Ратови не престају, нови миленијум обећава више.

Састављена је нова влада – закрпе се не познају.

Свуд се црни црно безакоње, векови су прошли, али дан траје.

Ситнице доносе срећу. Мрве су у рукама народа.

Старлете су доказ да за успех није потребан мозак, телевизија је довољна и политичарима.

Столице политичара се разликују, резултат је увек исти.

У власти су професионалци, маглу нико није видео.

У принципима смо до гуше.

Успех се шири на све стране, метастазира.

ДРАГУТИН МИНИЋ КАРЛО

А кад сам добио партијску књижицу, све сам частио.
Првом платом.

Ако вам игра слика на телевизору, то нека истина покушава да се пробије.

Ако подигнем главу, мораћу да савијем реп.

Београдски осмаци добиће књиге бесплатно. Цигаре морају сами да плаћају.

Били смо наоружани до зуба. Трећепозивци до протезе.

Биначко тело је у реду, глава мора на естетску хирургију.

Дубока држава је баш дубока. Вода нам је већ до грла.

Жене убијају, зар не? Коњи су безбедни.

И мирни грађани су наоружани. Стрпљењем.

Ми смо напредна генерација. Три obroка дневно су буржоаске навике.

Мир је нама плусквамперфекат.

Не бежимо више из земље. Земља бежи од нас.

Не гледам телевизију, убија ме прејака реч.

Неке одговорне је изненадио снег у јануару и ове пролећне кише, па делују као да их је поплава узбацила.

Немам готовине, све ми је на партијској књижици.

Његова сабрана дела су збир партијских књижица.

Одгајани смо на мајчином млеку и матерњем језику.
Сад су обоје у праху.

Онај такозвани говедарски језик сачували смо у Скупштини.

Опкољени смо Европском унијом, али Србин се не предаје.

Повећали су нам пензије и тако продужили агонију.

Пред изборе земља подрхтава. На дубини од два метра.
Радника може да отпусти свако, пензионера само Свети Петар лично.

Све нас је мање. Али Србин је неуништив и кад га нема нигде.

Свет се састоји од шачице богатих и песнице сиромашних.

Слобода говора и слобода ћутања разликују се, по последицама.

Срби више не ћуте. Пишу на друштвеним мрежама.

Французи имају Корзику, Шпанци Каталонију, Мађари Ердељ... Имали смо и ми Косово.

Цене скачу увис, а ми не можемо да их дохватимо. Немамо мотку.

Човек је човеку политичар... у јагњећој кожи.

РАДМИЛО МИЋКОВИЋ

А некада је притисак био својство крвних судова!
Агресивна глупост је највеће зло овога света!
Афоризам је неуспело прећуткивање!
Време је новац. Живот је платна картица!
Господине председниче, молимо вас да својим присуством увеличате нашу сахрану!
Да ли је дубина нашег пада, истовремено и степен нашег спасења?!
Демократија у Србији споро пушта корење. Што пусти, народ поједе!
Држећи га за реч, ишчупасмо му језик!
Дрскост је особина слабих, а уљудност јаких душа!
Екстаза је бљесак свести и експлозија разума!
Живот испод достојанства – какав-такав кров над главом!
Живот је чудо. Речју, монструм!
Зарони у стид и понижење. Спаси душу своју!
И ми коња за трку имамо, али ергела ће га уступити народној кухињи!
И са много новца, можеш бити овца!
Историја је сурвавање времена у апокалипсу!

Ко зна, можда смо ми срећан народ али још нисмо свесни тога!

Ко изјури Бога из себе, остаје у свом мраку!

Космос је ширење простора у ништавилу!

Крчање црева је мој унутрашњи глас!

Куд год да кренем, свуда се од себе спотичем!

Ма пусти пољопривреду. Ту више нема хлеба!

Некад се опредељујем за парно а некад за *порно* грејање!

О запуштеним гробљима може се доста рећи без улажења у дубину проблема!

Овде више не цветају руже. Одавно дају плодове!

Откад знам за себе, верујем у једног Бога. То што се богови мењају, није мој проблем!

Повуците ме за језик и добићете афоризам!

Пољски миш има појачану националну, а црквени религиозну димензију!

Проналазак точка окончао се конструисањем рулета!

Са својим alter ego живим у добро суседским односима!

Сачувај ме, драги боже, кретена из моје коже!

Судбина би се поиграла и са нама, али нема времена за игру!

У грађанском браку супруг држи катедру, а љубавник асистира на вежбама!

Што беше вечно, тога данас нема!

РАЈКО МИЦИН

Ако паднеш са коња на магарца, није магарац само онај
на кога си пао!

Био сам очевидац пљачке, али сам гледао своја посла.

Брачни уговор сам потписао – папир трпи све, ал' тр-
пим и ја.

Важно је ко држи небо, а не ко ведри и облачи.

Да је Колумбо залутао у Јадранско море, данас би Срби-
ја била Америка!

Да се не мисли да је пресуда намештена, судија број го-
дина робије јавно извлачи из бубња.

Добро, послаћу вам голе женске. Али, да знате – то су
обучени кадрови!

Желео бих да умрем у сну, макар се не поздравио са
животом!

За мнош неће заплакати нико. Чак ни ја!

За нас – њих боли уво! Нисам знао да они то тако зову!

Због страха за нашу будућност, бесмртник одбија да се
упокоји.

Из мог џепа је неко извукао новчаник, а ја поуку.

Извео сам је на вечеру. Она је гледала јеловник, а ја це-
новник.

Кад наши пођу у свет, купе карту у једном правцу зато што мање кошта.

Кад сам добио књижевну награду, морао сам да позајимим паре од пријатеља, да частим.

Као пироман идем од куће до куће и тако печем свој занат.

Могоа бих вољу реп да ишчупам, да нису они телохранитељи око њега.

На путу до раја морао сам да прођем кроз пакао!

Нашао сам у подруму новине старе пола века. Е, та жу-та штампа вреди!

Не само да нисам имао емоције за жртву већ сам био и ожењен њоме.

Пао је са песмом на уснама – име су му урезали на мермерну, а песму на грамофонску плочу.

Пензионери увек поране по намирнице јер нису сигурни да ће их бити до поднева.

Политичарима драстично пада рејтинг – у свим анкетама више им се помињу мајке, него они сами.

Продајем бело на црно.

Све наше мајке су самохране, док их не преузму геронтолошке домаћице.

У животној школи не може се закаснити на први, а ни побећи од последњег часа!

У странку су дошли с коца и конопца, па ћемо их тако растурити: неке на колац, неке на конопац.

БОЈАНА НИКОЛЕТИЋ

Ако по неком питању није довољно бити неутралан, ја сам против.

Групна фотографија: ако не знаш који си ти, ухвати се за нос!

Да би се стигло до краја, мора се прећи читав пут – апри-ли-ли-ли!

Довољно смо и посељачени и попростачени — и за Великог брата и за ново племство. Без бриге: сад је све ствар демократског избора.

Живот на Балкану данас: нит' стићи, нит' утећи, већ на страшном месту постојати.

Жртва која се неким чудом извукла жели да ружан догађај заборави што пре и заувек: да се врати у себе.

За ваздух се отима — на Западу га чак и продају као простор изнад зграда! А код нас кажу да је ваздух свачији... не бисте овде могли продати ни простор око носа.

Зоне слободе у друштву налазе се тамо где не живи нико ко не мора.

Иако западање у дугове није питање морала него конфузије, даје лошу слику. То се не би смело губити из вида ни кад су очи замагљене од суза.

Идеја да се сав свет криви заједно с нечијом перцепцијом: Луј XIV превазиђен!

Има их који замишљају да су већи од пендрека којим машу – или им то дође првоаприлска шала.

Има људи којима је једини морал брига за личну безбедност. Они зато сваки напор уложен у самоконтролу сматрају подвигом.

Кад се културне разлике тумаче кроз призму морала, то као да се бије какав потмули етнички рат!

Кад ти се догађају најтеже ствари, упознаш најгоре људе, као да сте имали заказан састанак!

Мајка некад може имати вредност јатака: Балкан, ваљда, културни рат у пуном јеку и ко зна докле.

Мислим да би за реч 2022. године требало прогласити БЕЗОБРАЗЛУК иако се могла чути и ређе него што треба – или можда баш зато.

Наша стварност је изгледа тако посувраћена да се то каже и суповраћена! Звучи одвратно, а и јесте!

Нико у свој статус не сумња а у нацизам се не може веровати. Ту је бреша!

Расте беда – као зид од блата, кажу они који то знају.

Свету се не може угодити. Баш штета.

Шта је све субверзивно по себи? — *Понуђени одговори:* лепота; интелигенција; срећа; грађанин...

Што сте ви кукавица, не значи да је онај кога подло покушавате да уништите птић.

ЗОРАН НИКОЛИЋ МАЛИ

Ајде да дигнемо новац из банке – реце лопов лопову!
Био је велики утописта – удавио се!
Био је добар и коцкар и политичар – увек је варао!
Био је највећи љубавник – док је имао пара.
Вољено је – нешто због чега се касније мрзи!
Време буна је прошло – користите мозак.
Вук длаку мења – политичари странке.
Гледам како моја биљка расте – а ја венем.
Гледао је далеко испред себе – зато се и саплитао.
Заплака и сурови политичар – ушла му мува у око.
Ја сам биоенергетичар. А шта си сада?
Ја теби, ти мени – њему ништа.
Контролисала је све – осим себе.
Легалне српске проститутке су – политичари.
Највећи број риболоваца је у Србији – сви раде штапом
и канапом.
Најтеже је живети – у свом селу.
Наш народ се не боји лопова – већ је покраден.
Наша трагедија је у томе што нас други доживљавају –
комично.
Не разумем баш најбоље питање – које сам ти поставио.

Ни Бог не би био Бог – да нема поданике.

Није успела да завири у комшијску шерпу – кували су у експрес лонцу.

Нисам садио лубенице – али сам зато обрао бостан!

Нисмо више кумови – изгорела му кеса!

Нормално је данас нешто ниже – од нормале.

Опет су били срећни – заменио љубавницу за жену!

Револуција једе своју децу – а њихова гладују.

Сад си нашо да се бавиш политиком – рече лудак лудаку!

Снага речи је за њега била нула – у односу на оне новчане!

Србијом тече мед и млеко – док трају предизборна обећања.

Сунце се рађа на Истоку. Зашто је на Западу увек крваво.

Уморни од кампање – заседоше у своје фотеље и дуго осташе.

Цврчак више не свира мраву – постао му је председник.

Човек најчешће успе у животу онда кад престане да буде човек.

Што је држава слабија – игре на срећу су веће.

Што сам старији, не ваљам никоме – а на себе се тешко привикавам.

ЈОВО НИКОЛИЋ

Голи лопови су обучени по посљедњој моди.

Дали су часну ријеч. Оно што су задржали, није им на част.

Дупли бајпас на срцу је бај-бај.

Зашто је наш народ мали, знаћеш, сине, кад будеш велики.

Знамо које карике недостају. То су оне што не љубе ланце.

Искористили су предност домаћег терена: побјегли кући прије краја утакмице.

Јавило ми се шесто чуло. Осјећам да ми недостаје првих пет.

Кад испразниш народу све резерве, имаћеш безрезервну подршку.

Кад се пробудиш па те ништа не жига, боли те за све.

Катанац је кључна карика у ланцу.

Клупко мора да се одмота до краја да би се саставио крај с крајем.

Ко је рекао да код нас мањка државе. Напротив, има је и за извоз.

Љепотица никад није сама. Друштво јој увијек прави нека грдоба.

На трагу смо бјегунцима. Бјезимо њиховим стопама.

Напријед, камелеони! Тако се бране наше боје.

Народ је доживио душевно прочишћење. Начисто су му ишчупали душу.

Наша историја је богата. Обогатила ју је сиротиња.

Не боје се да ће народ сићи с ума. Плаше се да ће се попети.

Не могу да остваре снове преко ноћи, зато спавају по читав дан.

Није српски ћутати – рече будала и јави се за дискусију.

Окончали су потјеру за бјегунцем. Стигао их је.

Он блесав, она шашава. Зато се лудо воле.

Они који возају народ имају личне шофере.

Оставка је ствар морала. Зато многи не могу да је оставе.

Отад смо изгубили кров над главом, ни за ког више нисмо код куће.

Пао сам на испиту из језика. Нисам знао да га држим за зубима.

Постигли смо невиђене побједе. Има хиљаде свједока који их нису видјели.

Сиромашни морају да проливају крв. Кроз њихове вене не тече нафта.

Тешко је дочекати бољу будућност кад су у одбору за дочек људи прошлости.

Ушли смо у историју. Будућност ће морати да причека.

МИЛАД ОБРЕНОВИЋ

Ако већ играте на карту брака, не уздајте се у херц него у каро.

Ако тражиш длаку у јајету, мораш узети за јаја.

Балкан ће у свијетлу будућност кад му Европа упали фитиљ.

Београд сви хлаве по ноћном животу, а пао је мрак и онима ван Београда.

Бог је од нас дигао руке. Све остало су дигли они из власти.

Босна је као експрес лонац. Кува, ври и пишти.

Говор му је као и угао посматрања. Тупи.

Да стварно тонемо доказ је да су нам сплавови главни.

Дотакли смо дно. На врху је талог.

Закони су исти и за позицију и за опозицију. Само су рупе у закону различите.

И да хоћеш остати поштен, данас је то врло тешко. Увijek се нађе нека будала да те заскочи.

И кад би нам хируршким путем уградили вјештачку интелигенцију, код већине Срба организам би одбацио страног тијело.

Изводите дјецу у природу. Боља су кад су на трави.

Кад би се гледало по броју антитијела, Срби се никад не би могли заразити.

Кад власт мијења плочу, нечије је сигурно одсвирало.

Кад је неко ђубре, он мисли да је све око њега ђубриште.

Кад народу догори до ноката, онда се ватра брзо шири.

Ко каже да су изумрли стари занати. Лоповлука и курвалука никад није било више.

Ко објема рукама грли демократију, њему гаће саме спадају.

Ми смо и петокраку разапели на крст. Бојим се да не васкрсне.

Нама не може откуцати пет до дванаест. Одавно су нам спале казаљке.

Наша дјеца су к'о сунце. Изађу на истоку, оду на запад и онда је нама мрак.

Не трчите пред руду. Чека вас јарам.

Њихова игранка, њихово коло. А народ изигран.

Они што полажу камен темељац углавном живе од уградње.

Револуција једе своју дјецу. Наша је већ појела и унучиће.

Старлете су српски бренд обновљиве енергије. Колико год да их узмете, оне се обнове и опет дају.

Чим се негдје у свијету закува, код нас почне да ври.

ДИНКО ОСМАНЧЕВИЋ

Бог је створио људе да се воле, а људи су створили нације да се мрзе.

Будимо истински неимари, градимо мир и толеранцију!
Већина грађана Босне и Херцеговине у једном мисли потпуно исто, за све су крива друга два народа.

Вјерници вјерују да их пут води к рају, а атеисти, само крају!

Гдје год нађеш згодно мјесто, ту зграду посади.

Да би имали миран сан, политичари пред изборе броје своје овце.

Док се он на ријечи бавио риболовом, она се код куће бавила китоловом.

Држава заиста није одговорна и баш зато је одговорна.

Живот нам је тежак, али нам се зато смијешу лака земља.

Загледани у свијетлу прошлост, будућности смо окренули задњицу.

Кад јој је муж на послу, долази јој разносач пица да јој разнесе пицу.

Кад се на утакмици сретну бијели и црни орлови, пријети опасност да лети перје.

Кад се осуђеник исплази с вјеђала свом целату, пирова је то побједа.

Колико крви треба да се проспе, па да политичари схвате да су то оне црвене линије.

На изборима ако оловком направите злочин, казна вам траје најмање четири године.

На изборима гласам за Алибабу, он са собом води само четрдесет разбојника.

На нудистичкој плажи сви сву поносно показали своје кити, а само Миле Китић!

Не можемо главом кроз зид, али можемо рушити зидове у главама.

Некада се на селу гајило много блага, све док нам село није уништила стока.

Њене петице биле су довољне за шестице у индексу.

Он је дијете из мјешовитог брака. Мама му је једне, тата друге, а отац треће националности.

Они који су отишли ван, нашли су нову отаџбину, а ми који смо остали, отишли смо у материну.

Открио сам топлу воду. Више се не туширам хладном.

Погледајте дневник у пола осам и биће вам јасно да је пет до дванаест.

Пред препуном двораном сатиричари су имали опасан наступ, нису се шалили.

У мору ајкуле лове рибе, на копну рибе лове ајкуле.

ЂОРЂЕ ОТАШЕВИЋ

Америка и Енглеска неће бити земља пролетерска, али су многе методе диктатуре пролетаријата почеле да примењују.

Ветеринар је добио отказ. Према својим пацијентима се односио као да су стока.

Завршио сам у болници јер муж жене којој сам се удварао у сауни не зна како се она користи. У сауни се удара брезовим гранчицама а не палицом за безбол.

Запад је спор. Они тек сада формирају одборе за заштиту од дезинформација, а Стаљин је то имао још пре деведесет година.

Зашто шкртариш с коришћењем речи *Ром*? Немој да циганчиш.

Јунаци сексуалне револуције су најлењији. Целу револуцију су провели у кревету.

Када сам по мраку пролазио кроз стан, заборавио сам да је лустер низак. То ми се обило о главу.

Када сам чуо ко је млада, колеги сам као свадбени поклон купио противотров.

Људоджеру је свеједно колико су људи елоквентни. Док се једе, не прича се.

На улицама великих градова врло је живо. Сваки час неког убију.

Не могу да престанем да показујем колико сам моћан.
Просто сам немоћан.

Одлучио сам да се лечим пијавицама. У банци сам узео кредит.

Питао сам огледало: „Огледало, огледалце, ко је најлепши на свету?“. Одговорило је да ми треба јача диоптрија.

Продавачице љубави су љубоморне на продаваче мржње према своме народу. Исти посао, а боље се плаћа.

Психотерапеут ми је саветовао да одбацим све што ме депримира. Зато више не идем на психотерапију.

Сигурно је да мрзим микробе. Не могу очима да их видим.

У моди је мучење затвореника. То је модни крик.

У фабрици сапуна нестало је много робе. Одговорни од тога перу руке.

Хипи-одећа је афродизијак. Пријатељица, која ме је палила '68, када смо били хипици, више ме уопште не узбуђује.

Хоћемо ли да запалимо по једну? – упита инквизитор инквизитора.

МИЛАН ПАНТИЋ

Биће упамћено да смо добро радили, запошљавали смо
горе од себе.

Буди голман, нико ти не брани!

Вођа је омогућио лијеп живот мањини и заслужио да
мањина гласа за њега.

Возач је у камиону превозио кокаин. Ко му даде дозволу?!

Волим жену која ћути, таква ми одговара!

Гинули смо у ратовима. Да нам је било суђено, више би
нас преживјело.

Да није емиграције, Југословенима би пријетило изуми-
рање!

Динар вриједи сто пара, али како да дођем до њих!

Добри су ми кућански апарати, кваре се у гарантном
року.

Доле влада, нек и код нас на дну завлада ред!

Државни проблем број један је наталитет. Број један
зна шта му је чинити!

Заборавимо на језик док зинемо!

Кад мора да се гура, нико не треба да управља.

Кад нам оду дјеца, отићи ћемо и ми, да чувамо њихову
дјецу.

Кад пожелите добар телефон, купите дјетету бољи.

Кад нам је смањена куповна моћ, ми смо се продали.
Колико волим море, сазнаћете кад се дочепам обале.
Мана фирмираних крпица је што морају често да се скидају.

Мртви гласају за партију, која ће нас све покопати.
Наш вођа не мора да вози, важно је да може да лети!
Неки наставници су за наставу квалификовани, неки преквалификовани.

Нема нам помоћи, ни просјаци нам не пружају руку!
Није чудо што је банка пропала, кад иза ње стоји дубока држава!

Они који нису чланови било које партије, поражени су на сваким изборима.

Пробили смо лед. Испливаћемо!

Ријетко се виђам са комшијом из села, он у Швајцарској, ја у Њемачкој!

Смањена је гужва на граници, ријетко ко нам се враћа.

У селу вам нема ко помоћи ни да се иселите.

Увозићемо радну снагу из Њемачке, предност им је знање нашег језика.

Фотографисао сам свој афоризам, слика говори к'о хиљаду ријечи!

Цијене некретнина иду на квадрат!

МИЛОШ ПЕРОВИЋ

Ако си љут – ћути, ако не можеш да ћутиш – онда певај.
Без јутарње наде и вечерњег мира, сваки је дан – дан лептира.

За срећу је потребно онолико колико немамо, а за радост довољно онолико колико имамо.

Здрав разум није дар већ казна јер морате да изађете на крај са свима који га немају.

Кад би тело било вечно, душа би умрла од туге за слободом.

Кад се суочиш са искреним подвигом, проливане сузе су радост, у сваком другом случају су бол и туга.

Људи се вређају када ћутиш, чак и онда када те ништа нису питали.

Мало је слатко, лепо је умерено, претерано је горко а најдраже је изгубљено.

На чему ће слетети човекова душа без Бога, осим на трулежност и смрад.

Најтежа је самоћа када је делиш са другима.

Некада сам пуно говорио због себе, а данас причам само због других.

О, радости, дођи већ једном да се исплачем на твој рамену.

О старости се мисли у младости, а о младости се мисли у старости.

Од кад сам схватио да је вечност најреалнија стварност, умрли су идоли.

Почео сам да ћутим од кад сам почео да волим.

Права радост је тиха. Да није тако, све би сузе постојале само због боли и туге.

Савремен човек на дну крије страх, јер пред истином он сумња а не радује се.

Самоћа се лечи филозофирањем, а филозофирање води ка самоћи.

Свет овако функционише: „Јуче сам открио истину, а данас сам сазнао да је то била лаж.“

Спреман сам да осудим увек оног који ме воли, пре из гордости него из љубави.

Тражећи истину, целог живота лажем.

Умало да погинем због своје лудости, мислећи да је то била слобода.

Уплашио сам се живота кад сам схватио да смрт постоји, али исто тако обрадовао сам се животу кад сам поверовао да је васкрсење могуће.

Ходање око истине производи страх а ходање ка истини љубав.

Човек је много више од човека, али мора бити човек.

БОЖИДАР ПЕШЕВ

Амерички генијални научници тврде да ће већ следеће године гас и нафта расти на дрвећу. Благо нама!

Бог на Небу, Американци на Земљи, а Руси долазе.

Бука речи скрива истину, а ми смо причљив народ.

Верујте у боље сутра, оно ће стићи пре Годоа.

Да је Диоген могао да пронађе човека, нашао би га прво у себи.

Док има магараца, биће и шаргарепе.

Заљубљен сам у себе. Једна будала је сасвим довољна у животу.

Запад сече грану на којој седи. Упешно приземљење је загарантовано.

Зомбирани долар би да се повампири. У томе га спречава руско-кинески колац.

И поред четири оцила у Србији влада мрак. Неко је украо кремен.

Избори су као брак. Преварен си већ на почетку.

Инфлација је у сталном опадању на горе.

Ја радим, ти радиш... изгубљено време. Ја крадем, ти крадеш... корисно време.

Кад најгори дођу на власт, онда још лошији за њих раде прљаве послове.

Ко је најгори народ на свету? Оставите Енглезе на миру,
ни Немци нису лоши.

Код нас нема поплава. Реке се саме понекад излију.

Куда иде овај свет?! Па, тамо је одавно већ стигао!

На добром смо путу. Још кад би он некуд водио, где би
нам био крај!

Највише волим оно: „Ко тебе ракијом, ти њега пивом.“
Па докле стигнемо.

Најјаче цукеле једу месо. Оне друге се кољу око коске.

Не тражи оно што не можеш да имаш. Нећеш добити
ни оно што можеш да стекнеш.

Некада су вештице јахале метле. Сада јашу државе.

Није крив камен, већ глава која у њега удара.

Није проблем што све знамо, већ што то ничему не ко-
ристи.

пси се боје медведа. Зато безбедно удаљени храбро лају.

Сишли смо с ума јер патимо од висине.

У Србији и лудаци полуде.

Уништења Земље неће бити! Само ће се мало изменити
њено агрегатно стање.

Читањем се стиче знање, али не и духовност. Она је про-
извод срца, ако га човек има.

Шта очекујете за Нову годину? Да следеће године поно-
вите питање.

ДРАГАН ПОП ДРАГАН

Био је духовит, па је постао смешан, а сад је на путу да буде жалостан.

Богу Божије. Цару цареву. А теби ако нешто остане.

Влада у сенци је спремна да замени ову која је у дебелој хладовини.

Владу повремено треба продрмати, да видимо има ли у њој мућкова.

Вођа је себе убедио. Преостаје само да и нас убеди.

Вођа је слеп. Ми то не видимо јер носимо тамне наочаре да не ослепимо од светле будућности у коју нас води.

Волео је другима да продаје памет. У заносу је заборавио да остави мало и за себе.

Дугачак језик, кратка каријера.

Европски дипломатски кор понаша се као хор. Пева како Ујка Сем диригује.

Кад је заузео положај, није више полагао рачуне, него секретарице.

Ко нема на рачуну, тај се не рачуна.

Кренуо је низ воду кад је неко од надлежних повукао воду.

Кроз зид се не иде главом, осим ако је туђа.

Мало смо се делили, мало одузимали. Кад дође време да се саберемо, нећемо имати шта јер се нисмо множили.

Молио је Бога да му среди да сви други њега моле.

Није узимао име Господње узалуд, него само кад му нешто треба.

Нисмо доручковали, а ручак смо прескочили. За вечеру ће нам на ТВ сервирати обећања да ћемо ускоро живети много боље.

Од кад сам се разболео, водим здрав живот.

Посланици пред камерама једни другима запржавају чорбу, а онда оду у скупштински ресторан на прасетину.

Све што је лепо кратко траје, као предизборна обећања.

Сишао мајмун с дрвета, али није умео да се врати. Тако је све почело.

Тајкуни порезницима бацају прашину у очи, ал' златну.

У нашој политичкој једначини нема непознатих. Ипак ми увек дођемо до погрешног решења.

У цепу нешто нађем само ако је пробушен.

Часни хероји постхумно добију спомен собу, а нечасне кукавице и полтрони још за живота целу кућу и базен.

Шанк је лука спаса за животне бродоломнике.

Што више њихових закона усвајамо, све смо слободнији од своје памети.

БОЈАН РАЈЕВИЋ

Домановићев вођа има алиби. Буквално је слијеп.
Држава мисли на дјецу. Претворила се у циркус.
Изгледа да је мој психијатар хакер. Провалио ми је шифру.

Како ли је тек Турцима? Они и данас живе под Турцима.
Колико треба да се сагнемо да бисмо поправили свој положај?

Криви смо што смо живи, али бар не постоји бојазан од понављања кривичног дјела.

Ми бисмо могли да направимо силу. Од било које супер силе.

Мост је попустио и пао. Није помогло ни то што се неко у њега уградио.

Направио сам план исхране. Планирам да једем.

НАТО нас је бомбардовао кад нико други није хтио ни да чује за нас.

Наша историја је толико богата да се састоји и од догађаја који су се десили.

Наши грађани често посјећују библиотеку. Она је бирачко мјесто.

Наши политичари не сурфују. Фали им даска.

Не водимо се мишљу. Имамо вођу.

Невоља никад не иде сама јер смо ми центлмени.

Он више ништа не може да учини за нас. Можемо да одахнемо.

Онај на гиљотини је добар момак, само дјелује мало погубљено.

Проблем са нашим пролазним потешкоћама је у томе што не пролазе.

Рекли су ми да сам двострука личност. То није у реду ни према мени, ни према мени.

Сократ је знао да ништа не зна, а ја сам отишао и корак даље. Не знам ни то.

Толико сам ојачао отпорност на дезинформације да ни себи ништа не вјерујем.

У мени се боре будала и геније. То је борба Давида и Голијата.

У Милице дуге трепавице, а надоградила је и обрве.

У политичким говорима се не прича до бесвијести. Одатле се почиње.

Улица је оплемењена новом расвјетом. Добила је црвене фењере.

Уџбеник из математике је забрањен јер су се, осим броја један, појављивали и неки други бројеви.

Човјек који је сатима чекао хитну помоћ умро је од нестрпљења.

РАБОШ РАКИЈАВЕЛИ

Ако нас напусти наша природна интелигенција, освојиће нас туђа вештачка.

Ако нећеш ти да браниш мене, нећу ни ја тебе, поручује Устав грађанину.

Бежећи од људи, стигао сам себе и прегазео се.

Без Алибабе нисмо никада били, али разбојници су премашили његову класичну формацију.

Демократија је када се и рага опредељује да ли је за Курту или за Мурту.

Диктатор изабран демократским путем, представља врхунац демократије.

Држава, то сам ја! Није ми лако, али се жртвујем.

Има нешто позитивно код лажи; свака би да постане истина.

Истина полако избија на светлост дана. Надамо се, не из подземља.

Јахали би Курта и Мурта заједно, али се то не уклапа у интерес светских моћника.

Када Вођа призна пораз своје политике, народ ће бити крив за то.

Када за некога кажеш да је диктатор, то га љути, али ако кажеш да је вешт технолог власти, то и диктатору ласка.

Када помислиш да си Бог, ништа више људско није остало у теби.

Како да одаберемо праву страну, када смо навикли на криву.

Ко не дође себи, припашће неком другом.

Корупцијски тимови су нам Прва лига, а антикорупцијски су далеко испод тог ранга.

Љут сам и на пријатеље и на непријатеље. Све теже их је разликовати.

На Балкану, чим бациш копље у трње, отуд заштекће митраљез.

На улазу у Златно доба, народ се гура за социјалну помоћ.

Никада једном земљом не влада један велики диктатор. Уз њега иде и мноштво малих.

Свет нам је превише наклоњен, само што не падне на нас.

Тешко је наћи политичара који није за монархију, али под условом да он буде монарх.

У интересу јавности, народ не трба све да зна.

У сенци култа личности ни трава не расте.

Човеку је лакше да верује, него да проверава.

ДРАГАН Ј. РИСТИЋ

Далеки бубњеви наговештавају блиске ратове.

Досадише нам ове јавне вечере на телевизијама, оне тајне остају тајне.

И ја сам живо биће, док лекари не одлуче супротно.

Изборне активности теку, али ја нисам у тим водама.

Испирањем мозга одржавају људима менталну хигијену.

Ко једно мисли, а друго говори, трећему се нада.

Колико год година да имаш, прихвати да су то најбоље године.

Мрзи књижевност. Препознао се у једној басни.

Неко воли да чита једностраничне приче, неко једностраначке.

Некоме су рупе у закону и рупе у сиру свакодневна ствар.

Од извора два путића: мишљење и реализација.

Он је изгубљен случај. Ко га нађе, неће се усрећити.

Он нема обичај да лаже, осим у странци или због странке.

Он се на њу ложи, али брзо сагори.

Онакви смо колико унемо са фотошопом.

Ономе што нема ни кров над главом завиди онај што има лову до крова

Опозиција лаје на све што власт чини, на остало само кевће.

Превршио сваку меру, па му узели меру.

Пред тим политичарем скидају капу јер им он скида предрасуде.

Процуреле информације поплавише нас.

Пун је себе па се празни на другима.

Пут у Европску унију поплочан је уценама.

Революционарна идеја треба да одлежи, или да се за њу одлежи.

Свакоме је стало до имена – бар на вратима.

Свратисмо у кафану на трезвено размишљање.

Срце ми затрепери од обећања, глава од неиспуњеног обећања.

Стари занати су опет у моди, најстарији није ни излазио из моде.

Стране газде газдују код нас – уз ленте и ордења.

У глави му хаос, али се оградио.

У Украјини трагична ситуација, а влада комичар.

Упао је у неприлику кад је неко искористио прилику.

Фантастика је опет у моди, нарочито у преживљавању.

Џабе му та скупа кола кад га жена „воза“.

МИРОСЛАВ СРЕДАНОВИЋ

Балканци не следе слепог вођу. Номадски Балканци радо иду за својом стоком.

Богаташи се споре ко је од њих већи патриота. Сиротиња ће им пресудити.

Вешто је прикрио своје опозиционе мисли. Ни полиција му их није пронашла.

Владар се народу обраћа са висине. Успео је да му се попне.

Воде успешне мировне преговоре. Већ су успели да размене погледе.

Демонстранти су на мосту зауставили саобраћај. Реку су великодушно пропустили.

Диктатор је недодирљива личност. Диктатора једино бије лош глас.

Државникове тајне ћемо сазнати из његових мемоара. Лажних.

Жене и мушкарци тетовирају интимне делове тела. То су им знаци распознавања.

Жене се жртвују. Пристале су на једнакост са мушкарцима.

За слободни проток људи и идеја, користе се и алтернативни путеви. Подземни пролази.

И без униформе, полицајци су сила. Гола.

Информативни програм је усклађен. Имамо искривљену слику и повишени тон.

Књигу о пропалој Југославији треба штампати у тврдом повезу. Да се не би и она распала.

Криминалац се није одазвао суду. Имао је пропуштени позив.

Мала држава завашава својом величином. Прикрива своје подземље.

Многи странци су узалуд опседали Балкан. Балкан је најдуже издржао под својим народима.

Не мора се ићи у позориште. Ликови сатиричара Домановића се могу гледати и на јавној сцени.

Писац једва чека књижевну критику. Да би сазнао шта је написао.

Политичари су неопрезни. Свакакво мито им се може утрапити.

Полицајци су постали педагози. С васпитним палицама.

Режим одликује и покојнике. Због њихових посмртних заслуга.

Режим узалудно прислушкује опозицију. Опозиција једно говори, а друго ради.

Функционери нису статисти. Функционери су властодршчеве покретне фигуре.

ЉИЉАНА ЋИТИЋ

Атлетичарима је лако да покрећу бизнис, јер увек могу брзо да побегну кад загусти.

Благо оном ко довека живи. Тај можда дочека да динар буде конвертибилан.

Велике љубавнике за жену и кућу не везују деца, већ импотенција.

Вук длаку мења, а жена презиме. Ћуд им остаје иста.

Где је ту логика: кафе нема, а притисак нам се и даље диже?

Гласамо, јер имамо право. После ћутимо, да не останемо без осталих права.

Да ли промена имена старих производа у циљу повећања цена спада у иновације у производњи?

Данас мушкарци прилазе женама једино да им наплате казну због истекле регистрације.

Данас нас више шишају него у време вашки.

Жене стално тврде да им неко ради о глави, а не одмичу од фризера.

И мали човек може испасти велика будала.

Кад бисмо сви скинули маске, око нас не би било ни једне познате фаце.

Каже се да су добар и луд браћа рођена. У каквом су им сродству ови што се праве луди?

Лако је око певачица направити аферу, јер са оно мало крпица оне не могу сакрити срамоту.

Многи под појмом проширења капацитета сматрају повећање сопственог струка.

Многи се послови обављају аматерски, али средства која се за њих издвајају делују врло професионално.

Мушкарци не воле школоване жене, јер се боје да буду прочитани.

Некад се сматрало да је вештина пронаћи рупе у закону. Данас је уметност закрпити постојеће.

Несташица фарбе је најбољи доказ колике бриге су сваљене на женску главу.

Никако да схватим: како то да неки немају нерава, а нервирају се?

Прво је имала све, али је хтела њега. Сад има њега и свега јој је доста.

Предлог је једногласно усвојен. Остали нису имали потребу за изјашњавањем.

Сви ови трговци нафтом и уљима изгледају врло намазано.

У неким контакт емисијама најтеже је схватити ко са киме има контакт.

Чудно је како нема несташица детерцента, с обзиром да сви перу руке од свега.

МИЛОРАД Ч. ЋОСИЋ

Ако сада ћутите, вриштаћете касније.

Ако хоћете да решите ствари – устаните или одустаните.

Актуелну власт увек занима да ли је бивша власт више
крала.

Видећемо шта нас чека даље када приђемо ближе.

Власт воли слободу у деловању и зато ради мимо Устава
и закона.

Власт зрачи оптимизмом а народ обневидео од тог зра-
чења.

Власт је анестезирала медије и зато оперише како хоће.

Вођа се високо уздигао – чак изнад закона.

Говор тог политичара одудара од истине јер су чињени-
це државна тајна.

Дуго падамо, мора да је наша провалија врло дубока.

Живимо у благостању које ће тек стићи.

Институције спроводе владавину права уколико владају
собом.

Информација је поуздана – народ је непоуздан за власт.

Истину стално даве, али она увек исплива.

Једног дана судар празног фрижидера и телевизора
изазваће велики прасак.

Код нас владавина права никако да добије употребну дозволу.

Код нас је све приватизовано па и власт.

Медији су отворени за различита мишљења ако се слажу са вођиним.

Медијски мрак одлично осветљава наше медијске слободе.

Ми живимо у изобиљу оскудице.

Многе табу теме открију се тек када падну у заборав.

Много је зла у нама и зато нам је тако добро.

Народ верује институцијама и зато их заобилази.

Наш дуг стално расте а расте и оптимизам власти.

Наши млади одлазе у непознато јер им је овде све познато.

Незрело друштво бере зелене плодове.

Нико није изнад закона осим политичке воље.

Пензионери знају за кога ће да гласају, али не могу да се сете.

Таблоиди су као пси луталице – уједају а не одговарају.

Тајни токови новца су јавна тајна.

У систему преваре нема преваре – такав је систем.

Уста су нам пуна демократије да једва дишемо.

Устав и закони важе за све осим за оне који су изнад Устава и закона.

АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ

Ако поређамо чињенице, срушићемо њихове бајке.

Ако пристанемо да будемо део њих, ми нисмо цели.

Ако се патриотизам доказује плаћањем пореза, онда су многи Срби патриоте Монте Карла, Кипра, Девичанских Острва...

Бик Који Седи брани интересе свог народа на сваком кораку.

Другосрбијанцима су на првом месту амерички интереси.

За косовско питање нуде нам дипломатско решење. Да с Приштином разменимо дипломате.

Запад нас развлачи да би нас сабио на што мањи простор.

Ја сам рекао да се осећам кривим само зато што сам осећајан човек.

Ко има образ, стално добија по њему.

Код нас је јавност поларизиована, да се смрзнеш.

Колико неко треба далеко да оде, да би дошао на власт?!

Најбољи одлазе из Србије. Не могу да издрже конкуренцију код нас.

Најлакше је ставити под своју капу оне који немају главу.

Они који су по занимању патриоте, многе су оставили без посла.

Опозиција не зна шта хоће, па ће то и добити.

Осудили су га без кривице. Ко му крив што није крив?!

Политичке странке се не укрупњавају, за разлику од политичара.

Политичке тензије дижу нам притисак.

Полтрон је лудо храбар. Иде главом, где други не би ногом.

Порезници из нас извлаче оно најбоље.

Пошто Европа нема алтернативу, многи су с других континената нагрнули у њу.

Против неупоредиво јачег противника били смо принуђени да потпишемо победу.

Ратовали смо против свих суседа. Близина је учинила своје

Све је више мафијашких обрачуна. Између припадника различитих странка.

Сизиф гура узбрдо. Сви остали низбрдо.

Срби се не продају. Зато им је тако висока цена.

Србија је лепа земља. Али то се види тек из даљине.

Учесник ријалитија се скандалозно понашао. Никога није увредио, није полио водом, па чак ни ударио...

МИЛЕНКО ШАРАЦ

Ако је синуло међуножје, не значи да ће и гађати гром!
Влада је донела још један акт! Једва чекам да видим ту
голотину.

Власт купује вријеме. Бесплатно нудим минут ћутања.
Вођа када покуша да скочи високо, увијек усере мотку.
Где не хвали ништа, фали пуно тога!

Да нам врране нису попиле мозак, друге би нам птице
данас певале.

Да се нисмо пробудили, добили би Владу из снова.
Да су се овнови на вријеме изборили за равноправност,
данас би нам све овце биле на броју.

Докупите дипломе. Образовање је континуиран процес!
Ево говорника! А, ђе је мртвац!?

Заљубио сам се на први поглед. Љубав је била толико
слијепа!

Запослио сам се на неодређено. Бројим Богу дане.
И даље ми зловници унапријед краду мисли. Опет сам
написао нешто што је неко већ раније написао.

Истина је спора, али недостижна.

Ја сам другоразредни грађанин првог реда.

Ја сам задовољан и када ми упадне мед у кашику.

Јесте да нам је држава мајка, али је многи сисају у про-
дуженом трајању.

Кад су шибали кнутом, Хамсуну је било свеједно!

Када сам коначно нашао млађу, утврдио сам да је пуно
прешла.

Ко о чему, ми о нама.

Код нас најбоље преписују неписмени.

Мало је свијетле историје за оволики мрак.

На крају су нам неписмени дали вербалну подршку.

Нас је будућност одавно прошла.

Наш оцачар се дрогира. Црно на бијело!

Неписмени најдуже владају. Тешко их је прочитати.

Није исто! Неки су се опекали, а неки опарили.

Оштроумне су незгодне за набадање.

Па, драга браћо, оца ли вам и мајку!

Партије су у бирачко тијело ушле пуном паром.

Пита ме Корона, јеси ли ме преболио!?

Пишем добре посмртне говоре. Наручите за живота!

Само су овцама вунена времена нормално стање.

Синоћ сам спавао са синовом учитељицом. Каже, добар
ти мали!

У дијалогу глувих изнето је пуно нечувених аргумената.

Увијек се осјећа као свој на своме. И данас се потписао
испод туђег афоризма.

SLAVICA AGIĆ

Bila je to štamparska greška. Nismo mi obećana, nego obrlaćena zemlja.

Da bismo se snašli u svojoj zemlji, ne treba nam kompas, već partijski drug.

Da je gradio kao što se ugradio, bio bi to poznati graditelj.

Dali bi oni nama šansu, al' nema šanse.

I on i ja smo sticali sa svojih deset prstiju. Samo, njegovi su dugački.

I ovu krizu smo preduhitrili. Dočekali smo je bez prebijene pare.

Istina je uvek između. Zato je i zapala.

Kako da budemo razumni kada smo sve odlično razumeli.

Kod nas je sve gladno, samo su oči site svega viđenog.

Lanac ishrane se prekinuo baš u mom novčaniku.

Mi i u svojoj zemlji živimo rasejani.

Možda bi i nama išlo sve na živce, ali gde su nam?!

Naš pad u provaliju je mnoge iznenadio. Verovali su da smo već u njoj.

Naše poverenje se izigralo. Zato mirujemo.

Naše selo je na svetskom glasu. Zato su seljaci i otišli u svet.

Ne zna se da li je neko krenuo našim putem, jer još nigde nije stigao.

Nije nam još baš najjasnije ko je ekonomski tigar, ali da proždire, proždire.

Nismo se mi okrenuli protiv sebe. Mi smo tako nasadeni.

Nisu nama teške laži, već istina koju one donose.

Obavezno učestvujem na gradskom maratonu. Da i ja imam neki start.

Od kako je napustio roditeljski prag, ostaje mu samo prag tolerancije.

On se dobro prodao. Vreme će pokazati da li je ugradio i nas.

Ovo naše doba bih najpre nazvala doba evakuacije.

Pokupili su kajmak. Odmah se videlo da je to njihovo maslo.

Pravda je na dugačkom štapu. Taman da zakači one sa začelja.

Prekaljeni smo. Zato pucamo.

Putevi su nas razbacali na sve strane, ali mi ih i dalje gradimo.

Sve je na nama. Teško ćemo se izvući.

Svi smo se uhvatili za slamku spasa. Nema joj spasa.

Univerzalnom članu je svaka stranka univerzum.

Uvukli smo se u život za tri broja manjeg kroja.

IVO MIJO ANDRIĆ

Bili smo otvoreni prema policiji. Sve dok nas nisu zatvorili. Branitelji su pretvoreni u svete krave, premda se većina ne hrani na državnim jaslama.

Do raspada države dolazi kada se pojavi trulež u njezinim organima.

Država nije sveta krava. Zato je članovi vlade muzu.

Goruće probleme vlada gasi tekućim... mjerama.

I krupne ribe su danas na društvenim mrežama.

Idemo na sve. I... nešto.

Iluzije se najefikasnije razbijaju aluzijama.

Imamo nazadan običaj. Slijedimo one koji su iza nas.

Izabranima smo dali kruh u ruke, a oni ga lome preko koljena.

Ko kaže da ne slušamo glas naroda. Slušamo ga na ulici – preko megafona.

Kod njih puče puška, kod nas puče bruka.

Najprije je dao iskaz. Kasnije je dobio predsjednikov ukaz.

Narod je jedan dan „za“. A onda je četiri godine 'protiv'.

Nije problem što sve bacaju u bunar. Problem je što bunar nema dna.

Nismo mi nikom dužni. Niko je dužan nama.

Ono što smo mi odvojili od grla oni su progutali.

Otkad smo izvršili secesiju, postali smo secesijska država.
Položaj radnika u društvu je klečeći, a nezaposlenih – ležeći.
Pomirili smo se sa sudbinom. Sa susjedima ćemo se pomiriti kasnije.

Povećali smo materijalna prava radnika. Dali smo im više materijala za rad.

Priznali smo tuđe greške. Svoje čuvamo za kraj.

Radili smo pilot projekat dok partneri nisu odletjeli.

Sačuvaj nas Bože od ovakvih političara i onakvog naroda.

SAD u EU ima poslušnog partnera i degustatora. Što god SAD zakuha, to EU proguta.

Situacija bi nam bila naklonjenija da smo se na vrijeme sklonili.

Sve što su nam vlasti obećale u kampanji, ispunile su kampanjskim radom.

Svečano se obavezuju samo oni koji su bez obaveza.

Tamo gdje su svi za jednog, jedan uvijek ide na sve.

U demokratskom društvu narod je dovoljno za(s)tupljen.

U dubiozi ste, ako ne znate koliko ste plitki.

U vražjem poslu ne očekujte božju pomoć

Uveli smo nova pravila u društvu. Od sada ne priznajemo nikakve izuzetke.

Zvijezde nam već odavno nisu naklonjene, a i mjesec je sve duži.

ŽELJKA MARKOVIĆ BAŠANOVIĆ

Bili su suđeni jedno drugom. Advokate su im dosudili.
Da život ima fotošop, bio bi lep iz svakog ugla.
Dementnima nikad bolje nije bilo.
Drže ih za reč a oni golicljivi.
Gori im pod nogama, zato igraju u mestu.
Guramo probleme pod tepih, k'o da je leteći ćilim.
Inat vrti gde razum neće.
Kad se sujeta ogleda, ljubomora joj šapuće... „Ima i lepših“.
Kad su džepovi prazni, svi brže trče za loptom.
Kad udare po ponosu, dobiju po nosu.
Kad vlast diže nos, u narodu nešto smrdi.
Ljudi bez dlake na jeziku obično imaju ćelav račun u banci.
Malima se sudi. Veliki ne padaju na zakon.
Mesto pod suncem mnogi nađu jedino na plaži.
Nanogica je postala neizostavni modni detalj u Srbiji.
Napustio nas strah, još samo vlast da popusti.
Našli su zajednički jezik. Džepovi su im poliglote.
Ne gubite vreme s budalom, izgubite budalu!
Neke žene su zaista čarobnice. Od kakvih sve naprave princa!
Neki muškarci očekuju da žene lete za njima, zato i nađu veštice.

Nisu žene jake nego su muškarci slabi na njih!

Opozicija prodaje maglu. Vlast je nisko pa im magla ne smeta.

Političari su k'o pračke. Kad ih nategnu, oni odlete daleko.

Poljoprivreda nam cveta. Imamo najviše đubriva.

Radim kao mrav. Tolicka mi i plata.

Sa politikom uvek bude večna ljubav. Do zadnjeg mandata.

Skinuli nas do gaća da bi nam uzeli meru!

Skupljaju hrabrost k'o pčele med. Na miligrame.

Sole nam pamet ušeceranim rečima.

Srbija je kao simfonijski orkestar. Palica diriguje.

Sve im je pod konac, samo da ne puknu.

Sve je više onih van sebe, da ih ne bi našli.

Toliko mu se zvezde poklopile da je dobio i položaj i otkaz u isto vreme.

U zatvoru su rešetke da ljubav ne bi izašla kroz prozor.

Ukrštanjem kriminala i pravosuđa dobija se organizovani kriminal.

Vlast je jednobrazno-bezobrazna.

Vlast nas drži u šaci! To je jedino što ima.

Vreme je za nevreme.

Vreme pegla rane, ali, vrućom peglom.

MARIJA GOJKOV

Ako rešite da upalite televizor, prethodno ga isključite iz struje.

Bolje basista u kući nego violinista na krovu.

I ove godine ću gledati da ne odem nigde, makar na deset dana.

Ima tako nekih ljudi, kojima ništa ne polazi za rukom, srećom – tu je politika.

Jednom godišnje se slavi slava. Svim ostalim danima se slavi beda.

Kad staviš stručnjaka na povodac, dobiješ džukelu.

Kapitalisti svih zemalja su se ujedinili. Proleteru su ostali u čudu.

Kod pranja para, najbolje je koristiti populistički omekšivač.

Kroje nam život tupim nakazama.

Leto je. Mnoge porodice su na (u)moru.

Najveći društveni apsurd je ideološki opredeljen rob.

Najviše boli kad se spotaknem o kamen mudrosti.

Narodu skupljamo novac preko SMS-ova, političarima – preko izbora.

Ne pijem, ne drogiram se, ne gledam TV... imam li ja neka ljudska prava?

Nekadašnji muškarci su lovili bizone. Niko gladan. Današnji love ženske slabosti, gladni svi!

Nikada nismo učestvovali u osvajačkim ratovima. Pljačkamo isključivo najbliže.

Od starih zanata opstaje još samo budžetvlačarenje.

Ovde i voajere špijuniraju!

Pobiše nas ćorcima.

Političari su dobrovoljni davaoci tuđeg rada.

Postali smo država „za poneti“.

Postoji ta velika naučna dilema: „Ima li života, van kladio-nice?“.

Prilikom hapšenja, nije hteo da prizna odakle mu dva grama mozga.

Roba sa naše tezge: polovan narod i prvoklasni lopovi.

Sa 50+, ne čitajte vesti, budite vest!

Srbija je puna alhemičara. Glupost pretvaraju u zlato.

Šta poneti na ego trip?

Što veća zastava, to manja držka.

Svedoci smo renesanse (de)humanizma.

Vođu ćemo lako prepoznati. Imaće psa i beli štap.

Za sve probleme kriv je retrogradni narod u konjukciji sa idiotom.

Zna li neko dobrog mehaničara? Otpao nam je točak istorije.

BOŠKO GRGIĆ

Ako je diploma kupljena, a kontrola potkupljena, i kazna će biti otkupljena!

Arheolozi iskopali konkurs. Bio je zatrpan partijskim knjižicama!

Čisto da uštedi novce vođa istim makazama presjeca vrpce i šiša ovce!

Dobro potkovan jahač lako osedla cijelo krdo.

Dok su morali, volovi su orali! A onda je sinulo volu, pa ode u visoku školu.

Dokle će nas jahati, debeli i bahati, a mi njima mahati?

Gdje se može kupiti diploma najstarijeg zanata? U večernjoj školi!

Kad odu svi radnici u Evropu, ministar privrede postaje ministar dijaspore!

Kada bi politika bila šah, konj bi kod nas bio najjača figura!

Kod nas je kao u frizeraju! Policija češlja, lopovi friziraju račune, političari šišaju narod!

Koliko je iscurilo pijeska iz naših pješćanih satova, postaćemo pustinja!

Konj na državnim jaslama odlično rže, ali od rada se ne pretrže.

Kradu Bogu dane, a narodu godine!

Naši su kriminalci kao priroda. Netaknuti!

Ne mora čovjek biti bistar da postane ministar! Važan je komad hartije sa pečatom partije!

Nekada smo razmišljali o boljoj budućnosti, danas razmišljamo o boljoj prošlosti.

Njegov život u tri riječi: Tečaj, stečaj, očaj!

Od mekane fotelje na kraju je dobio tvrdu stolicu!

Odnio sam televizor na detektor laži. Čim je počeo drugi dnevnik, crk'o poligraf!

Oj, Kočiću, velikanu pera, koliko je jazavaca danas, niko ih ne ćera!

Pekar, (m)ljekar, apotekar... I ode penzija!

Podzemlje, kako to samo uzvišeno zvuči!

Poltron poliglota! Razumije šefov mig, pogled, štucanje, kašalj, mumljanje, krčanje crijeva...

Put do uspjeha zavisi od položaja, ali i od poze!

Radnici su prehladjeni. Došla im voda do grla!

Šef ima sef i palatu. To nije palatalizacija, već lapalizacija!

Stari idu u zemlju, mladi idu iz zemlje, jedino političari stoje čvrsto na zemlji!

Sve kuća do kuće! Nije riječ o ulici, već o imovinskom kartonu političara!

Život je premetaljka. Ili si lider ili diler!

DANKO IVŠINović

Aforističari su umni gimnastičari.

Ako patite od nesanice, prije spavanja, spavajte.

Da nema knjiga, što bi nam onda po kućama skupljalo prašinu!?

Demokracija je reći što i ne misliš.

Demokrati govore što hoće, a ogovaraju koga mogu.

Dijelimo se na gole i bossove.

Do tri sam na poslu. Od tri radim.

Dok je računa, s nama se računa.

Dosta nam je više Udbe, srpa i čekićanja!

Dugovi su se nekada vraćali prebijanjem. Sad se vraćaju premlaćivanjem.

Flert je kad ona i on rade ono što je u granicama nedozvoljenog.

Hrvati sve teže nose svoj križ, a Srbi svoj krst.

I šestog dana, stvori Bog sebi glavobolju do daljnjega dana.

Ja sam akademski muzičar i aforističar. Akademске aforizme pišem po notama, a narodne po sluhu.

Kad imam, imam, a kad nemam – plaćam račune.

Mene na poslu ili nema, ili sam tu negdje.

Mi živimo kako možemo, a oni kako im se hoće.

Moj je uvijek bio stav: „Samo nek' sam, živ i sav!“

Od pisanja se može živjeti, ako si mlad i još živiš s roditeljima.

Oglas: Mijenjam staru gitaru, za tvoju staru.

Po zakonu – po sirotinji.

Pred zakonom smo svi isti. Manje-više.

Prisjetimo se malo: „Nekada se poštenije kralo!“

Proračun je prelabav. Samo što nije pukao.

Prozovimo lopove punim imenom i zaleđinom!

Smijenjen načelnik policije, jer se previše počeo petljati u
svoj posao

Spremite se za zimu. Pođonite obraze!

Sve što nema ni teorije, kod nas je praksa.

Tko ne sluša, prisluškuju ga.

U mojoj zemlji, narod je ni na nebu ni na zemlji!

U životu sam padao, ali mi se bome i dizao!

Ukrajinci primaju humanitarnu pomoć u hrani i lijekovima
protiv trovanja hranom.

Zakoni se mijenjaju, rupe ostaju.

Zašto kamikaze nose kacige? – Zato što i pokojnici nose
odijelo i cipele.

Zašto se ti penzioneri stalno žale? Svi oni grickaju kruh i još
hrane golubove.

Zatezne kamate – natezne kamate.

MILORAD JOKNIĆ

Bio je toliko odan zakonu da ga nikada nije ni pipnuo.

Bio je toliko omiljen da su ga redovno iznosili iz kafane.

Budućnost nas je iznevjerila. Sve je više onih što vjeruju u juče.

Da nije ramova, neke slike ne bi bile prepoznatljive.

Da nije stradao, dao bi život za otadžbinu.

Da većina ne kleči, drugi nikada ne bi bili na visini.

Dok smo mi posvećeni svijetloj budućnosti, pametni svijet živi odmah.

Imaju svoga boga. Imaju mu se rašta i klanjati.

Išli smo prečice. Zato nas je budućnost zaobišla.

Ispunila joj se želja. Otišao je zbog nje na kraj svijeta.

Izdržite kaznu. I ovo će se zvati slavna prošlost.

Iznio bi sve na svejtlost dana, ali mu se ne izlazi iz mraka.

Jedini trag na putu mu je skretanje.

Koalicija se više ne isplati. Prešli su na grupni rad.

Malom čovjeku smeta visok plafon.

Mozak im je toliko ispran da do odliva neće doći.

Na visini se najbolje vidi koliko je čovjek mali.

Najviše spomenika podignuto je neznanim junacima.

Nema razlike između funkcionera i spomenika. I jedan ni drugi se postavljaju.

Ni konac nije tako slab. Kolio života visi o njemu.

Ni svako ustajanje nije odavanje počasti.

Oglas: Tražim ženu radi braka. Radim od kuće.

Okliznuo se kad mu je upala sjekira u med.

Olakšali smo položaj radničkoj klasi. Oslobodili smo je teške industrije.

On je čovjek budućnosti. Obezbijedio je sve i svojim praućucima.

Popunio je fotelju, ali je funkcija i dalje ostala prazna.

Prazan čovjek a pun sebe.

Praznina je najprepoznatljivija suština.

Svi smo mi braća. Zato se i dijelimo.

Tek kada je pao mrak, stvar je izašla na videlo.

Toliko su oduševljeni svojim učinkom da im je pamet stala.

Toliko ga je volio da mu je prvi došao na sahranu.

U selu više ne laje pas. Nema na koga.

Ugradio bi sebe u svijetlu budućnost ali je od lošeg materijala.

Umjesto izraza saučešća, izrazio je zadovoljstvo.

Uvjerićete se da ste stigli u Crnu Goru kad naiđete na znakove Radovi na putu, a radova nema.

PETAR JOVANOVIĆ

Ako vam ništa ne ide u životu, probajte s politikom.
Bili su nacionalisti, pa internacionalisti. Sve u svoje vreme.
Biografija mu je čista. Nije se bavio politikom.
Čovek je najveće bogatstvo. Koliko imate ljudi?
I političari će morati da rade. Neće imati šta da se krađe.
Kad je vlast uzela stvar u svoje ruke, skočio je natalitet.
Kako da održim korak s njima, kad tapkaju u mestu.
Kovali smo bratstvo i jedinstvo, dok je bilo sirovina.
Mogao sam da živim kao Bog, ali politika me ne interesuje.
Ne pomaže ni to što smo bogati sirovinama.
Ne tapkamo u mestu. Tapkamo na svakom koraku.
Ne vlada sobom od kada je prestao da vlada državom.
Nekada se pominjao srp i čekić, a sada kuka i motika.
Nekada su se kupovale industrijske mašine, a sada glasačke.
Neki kriminalci nose pancir, a neki se štite imunitetom.
Nemam kompas, ali znam odakle vetar duva.
Ni meteorolozi više ne očekuju neku stabilizaciju.
Nude nam izlaz. Svako može da izađe kad zaželi.
Obećavaju nam kule i gradove, a imaju samo kule.
Oni su na visokom položaju, a ja imam vrtoglavicu.
Ovacije su improvizovane, a ovce prirodne.

Ovi i iz krajnosti u krajnost idu službenim autom.
Ovi što se za sve pitaju, vreme je da odgovaraju.
Pacijent je izlečen, ne dajte mu više da se bavi politikom.
Političare boli uvo što narod boli stomak od gladi.
Političari i papagaji što duže govore, to više vrede.
Političari mogu da umesto rodne imaju robne kuće.
Političari su i donatori. Narodu dele obećanja.
Politički govor izaziva proliv, a satirični zatvor.
Politika je kurva, političare testirajte na sidu.
Ponaša se kao majmun od kad ga prate gorile.
Priželjkivali smo svetlo na kraju tunela, ali ne požar.
Pronašli su piramidu, ali ne i političara koji je poseduje.
To majka više ne rađa, jedino da ga kloniramo.
U političkim vodama šuplje glave najbolje plivaju.
Ulažemo nadu u mlade, da nam vraćaju dugove.
Ušao je u politiku čim je otkrio talenat za glumu.
Više ne lutamo. Sada tapkamo u mestu.
Vlada bela kuga, zato što nas političari jebu u mozak.
Znate li prečicu do Trijumfalne kapije?

NADA KARADŽIĆ

A gde je pravda? Sakrila se u rupu u zakonu.

Ako nastavimo da spavamo, probudićemo se u tuđoj državi.

Čuvajmo svoju zemlju da je ne bismo pravili od blata.

Da svi ustanu, mnogi bi pali.

Do odliva mozgova je došlo zbog prosipanja pameti.

I mi ćemo krenuti sa mrtve tačke. Samo da se reanimiramo.

Izbori su u toku. Mole se mrtvi da ne sahranjuju žive.

Mi ne menjamo mišljenje preko noći. Čekamo da nam svane.

Mole se pametni da više ne ćute. Svi će misliti da su budale!

Na korak smo od Evropske unije. Naše je samo da pređemo
prag tolerancije.

Narod gine da preživi.

Naša zemlja je mala. Veliki bi mogli da je preskoče.

Ne brinite za slobodu medija. Sve je pod kontrolom.

Nekada smo jeli zlatnim kašikama. Sada nemamo ni za
zub.

Nema mu druge, tražiće treću.

Nisu nas ostavili na cedilu. Još uvek nas cede.

Od dojava da su svuda postavljene bombe, mediji su eks-
plodirali.

Opozicija nije krala. Nije bila u poziciji.

Oprali bismo i mi novac, ali nismo u mašini.

Policija je prestupila po naređenju.

Politika nam se uselila u domove i tera nas na ulicu.

Pravda je spora i dostižna. Zato svako može da je zaobiđe.

Srbi nisu pali s kruške da svi stanu pod jednu šljivu.

Standard nam je skočio visoko. Ne možemo ga dohvatiti.

U potrošačku korpu staju uspomene.

Vlast okom, narod skokom. S motkom.

Vlast se skida kad je narod go.

Zaglupljivanje je uspelo. Sad su svi pametni.

Žena je u stanju od dinara da napravi dva para cipela.

Živeli bismo mi u zlatnom dobu da nas nije napala rđa.

JOVAN KRAGUJEVIĆ

Ako je investitor previše elokventan, verujte da je insolventan.

CV kontroverznog biznismena je sudski dosije.

Danas je laž istina sa fleksibilnim sadržajem.

Demokratija je promenila masku, sada lakše diše.

Demokratiju smo razapeli, sada čekamo da vaskrsne.

Dok se bogati kupaju u moru, sirotinja se davi u dugovima.

Duh demokratije luta Srbijom, nikako da nađe odgovarajuće biračko telo.

Hranim se zdravo. Ne jedem!

Isterali su istinu na čistinu da bi je bacili u prašinu.

Istina je isplivala na površinu tek kada se naduvala.

Kada su birači prvi put čuli svog poslanika uživo, poželeli su da ga prebiju namrtvo.

Ko čeka da mu na vrata zakuca sloboda, dočekaće da mu vrata razvale oslobodioci.

Lako je biti prvi kada nema drugih.

Mi volimo da pomognemo komšiji. Da mu crkne krava.

Na gradskim ulicama je sve manje heroja, a sve više heroina.

Na televiziji je sve više kanala sa kanalizacionim sadržajem.

Narod koji puzi je mali sve dok ne prohoda.

Naši političari nas u Evropu vuku za rukav, dok nas evropski vuku za nos.

Nekada smo živeli sa plastikom, da bi sada plastika živela u nama.

Plivamo jer istorija nije još povukla vodu.

Podvili smo rep da bismo sačuvali kičmu.

Pokazali su se u pravom svetlu kada su uključili agregat.

Političari, kao Isus, vaskrsavaju ljude, ali samo pred izbore.

Posvađali smo se sa istorijom da bismo se pomirili sa sudbinom.

Samo narodi plitke pameti imaju duboku državu.

Teško je preći prag kada živite ispod njega.

Tužilac je povukao tužbu, da tuženi ne bi potegao svoje veze.

U potopljenim gradovima budućnosti plivaće samo investitori.

Unapredili smo tehniku da bismo unazadili etiku.

Za razliku od kriminalaca, političari svojim žrtvama ne me-lju telo, već mozak.

Za uspeh u životu nije bitno na kojoj ste strani, već u kojoj ste stranci.

Živimo u političkom suterenu, jer nema ko da nam popravi lift.

SNEŽANA MARKO-MUSINOV

Budi Bog s nama kada je jezik brži od pameti.

Da bi promenio lični opis, danas čovek ne mora da se potuče.

Dok su samo ruke vezane – dobro je, zlo je i naopako kad se veže mozak.

Dosta mi je svakodnevnih neumesnih prvoaprilskih šala, kad im vreme nije.

Društvene devijacije bacaju ljagu na ukupnu sliku cele nacije.

Gospodarili su drugovi, sad vlada gospoda.

I politička mašinerija kadgod trokira.

I u političkim vodama može da se udavi – mutne su i uzburkane.

Intelektualne autsajdere ne morate prozivati, ni na njih ukazivati prstom. Sami se legitimišu, i to ubedljivo.

Ko nije video mito, slabo je skit'o.

Kovačica = naivnih slikara zlatna žica.

Levo-desno, ako se osvrnemo na rekla-kazala, za krajnju odluku biće: tamte-vamte.

Ljudi koji stvari zabašuruju – ne primamljuju.

Malo je odgovornih, više je glasno govornih.

Najopasnije rupe su one u sećanju.

Najteže je oprati savest.

Ne šetaju svi crvenim tepihom, posebno ne alergični.

Ne zna se ima li više laktaroša ili kartaroša.

Neki se penju stepenicama, neki liftom, a neki uzlete.

Neko broji od ponedeljka do nedelje, neko od januara do decembra, neko od nule do beskonačno.

Nema boljih predstava od konferencija za štampu. Tu je u stanju svako da svakom majku.

Nismo mi daleko od istine, ali nikako da je uhvatimo ni za glavu, ni za rep.

Oni koji nemaju svoju, uzdaju se u veštačku inteligenciju.

Ping-pong izborna volja na kraju pokaže koja je strana bolja.

Politički eksperimenti mogu da imaju dalekosežne posledice.

Prekalili smo se, a da gvožđe videli nismo.

Saberu, oduzmi, srećni su oni koji kad svedu zaključak, nisu tužni.

Smrt je vozna karta u jednom smeru.

Srbi uvek glat teraju inat.

Trebalo je pogoditi gde i kada se roditi. Oni kojima su srećne zvezde u natalnu kartu umešale prste, radost brste.

U laži su kratke noge, zato se političari penju na bine.

Umesto što ste glasni, bilo bi bolje da ste u namerama jasni.

Vrlo je teško držati se stvarnosti, previše se brzo menja.

Žena i muž su spojeni sudovi, finansijski, sem kad ona zarađuje više.

BORIS NAZANSKY

Bio je veliki zavodnik, pa ga je okružila svita zavidnika.

Bolje vrabac u mucu nego golub na vrani.

Crkveni planet – Zemlja.

Da nije djece koja su se zalomila crkvenim ocima, demografska bi situacija bila još i gora.

Dobra stara vremena iliti – divni davni dani!

Dobro izvagane riječi nikada nisu teške.

Dolazi proljeće. Dani se produžuju, a mirovina skraćuje.

Dvanaest do pet – pet do dvanaest Englezu da pristavi čaj!

Godina je bila nerodna. Jedino su u politici dobro rodili tvrdi orasi.

I mi političara za frku imamo!

Između velike i male kazaljke ima još mjesta za – srednji prst!

Je li doista samo igra riječi ako u doba cijepljenja kažem da igla liječi?

Kad malo razmislim, puno mi se toga ne sviđa.

Kako stvari stoje, Hrvatske željeznice provode kvadraturu pruga.

Kakve smo sreće, past će nam sjekira u led.

Korona dolazi u valovima, ali korupcija je cunami!

Luda mladost odlazi nam iz zemlje – u prosjeku, sve smo pametniji.

Našli smo se! U izgubljenoj situaciji.

Nastavljeni su mučni prigovori Vlade i sindikata.

Ne grizem se za jezik: aforizme ne čitam naglas.

Nisam ja nikakav antivakser: ovo mi je četvrta loza!

Odobrena su financijska sredstva za nove javne gadove.

Podnesi, pa - odnesi!

Popeo se na državni vrh. Mogućnosti silaska su mnogobrojne.

Pouzdana iz Ministarstva graditeljstva: za kulu od karata ne treba građevinska, a za rupu bez dna ne treba loka-
cijska dozvola.

Predizborna šutnja – postizborna ljutnja!

Rupe u pamćenju posljedica su rupa u zakonu.

Samo niski ljudi ulaze na mala vrata.

Sva budućnost krije se iza male kazaljke. Ali, sve ovisi o ne-
koliko koraka velike.

Zadnje misli nepogrešivo vode u prve redove.

Zaledila se i ostala u samostanu.

Zemlja čuda: priziv savjesti imaju i oni koji savjesti nemaju.

ŽIVKO PRODANOVIĆ

...a svojim neprijateljima želim vječnu mladost. I doživotni zatvor.

Bila je to čorba za opstanak.

Bolje išta, nego ništa. To je laž, više ništa.

Čovjek u životu treba raditi ono što najbolje zna. Kaže lijenčina.

Dobar trgovac hvali svoju robu, a izvrstan trgovac hvali svojeg kupca.

Doktor mi ne daje više od tri mjeseca života. A jeste škrtac.

I ja sebe za trku imam.

Iz crne riznice: nisu sablasti krive što im se mračnjaci dive.

Jedan čovjek može bez ljudi. Ali ljudi ne mogu bez ljudi.

Kad se mora, nije teško. Preteško je.

Kada beba plače, ona plače na svim jezicima.

Koga sreća hoće, taj ni lutriju ne treba kupovati.

Komedija života: on se je proslavio s neslavnim djelima.

Ljudska komedija – u njegovoj porodici svi su radišni kao pčele. Muške pčele.

Mi s psihijatrije rado gledamo TV vijesti. Tada vidimo da nismo jedini s problemima u glavi.

Mobitel je dobar sluga, a loš gospodar.

Moja bolja budućnost doživjela je veliki stres. Doznala je što mi sve fali u životu.

Molio sam se cijelu večer, a onda mi je On rekao: Svi vi bili bi najsretniji da sam ja jedan veliki bankomat.

Može li istina biti neiskrena?

Može li Sudbina stupiti u štrajk?

Na vratima ureda matičara trebala bi biti obavijest: U ovaj se ured ulazi na vlastitu odgovornost.

Najgora kazna – na ulazu u pakao vrag im oduzima mobitele.

Nakon što se razveo od žene njegov seksualni život je povuci-potegni.

Ne znam što da ne radim kada mi se ne radi.

Nije sve tako crno. Kaže bijela čokolada.

Nije sve u novcu, ali novac je u svemu.

Od politike ne očekujem ništa. Ali nisam je te sreće.

On je veliki vjernik. Vjeruje da će i on naći suca kojeg se može podmititi.

Ratovi su pouzdan dokaz da je mir samo prolazna pojava.

U životu sam napravio puno grešaka. Pa mi je sada teško reći koja mi je najdraža.

Za Zemlju me još drži samo gravitacija.

Zbrka u kalendaru – nekima je bolje sutra došlo jučer, a večini neće ni prekosutra.

VELIZAR RADONJIĆ

Bio sam na pijaci. Ogulio me krompir.

Dobio je knjižicu i stao u red. Sad partijsku knjižicu umače u med.

Državne institucije su poput tepiha. Djeluje samo dubinsko čišćenje.

Glasam, znači da još postojim.

I reče Bog: neka bude svjetlost. I bi svjetlost. Onda reče Bog: Neka budu izbori. I bjehu izbori i mi smo glasali... I bi mrak.

Idemo u nove podjele. Bez podjele nema pobjede.

Izveli bi mi njega davno pred lice pravde. Ali pravda nika-ko da skine masku i pokaže lice.

Kad virus mutira – nastaje novi soj. Kad mutira čovjek – postaje nesoj.

Manji dio poslanika ne radi ništa. Veći dio čini svašta.

Meso iz uvoza je sumnjivog kvaliteta. Zato ga koristimo samo za ljudsku ishranu.

Na vlasti su nam najbolji. Zbog njih smo ispali najgori.

Ne lipši magarče do zelene trave. Legalizovaće je.

Nekada mi je svaki dan bio Božić, a danas Veliki petak. Nekad sam slavio život. Danas me živog razapinju.

Nepravda uvijek boli. Kad ja doživim nepravdu, mene boli.
Kad doživi drugi, mene zabolje.

Neprijatelji su poput hemoroida. Bez obzira jesu li spoljašnji ili unutrašnji uvijek izazivaju teško sranje.

Oni pijani od vlasti, a Država se tetura.

Operisao sam oči i progledao. Sad nikoga ne mogu očima da vidim.

Pokrenuta je procedura za legalizaciju marihuane. Hvala, ne treba. Mi smo već popušili.

Prethodna vlast je imala katastrofalne rezultate. Budimo poštteni, ni ova nas nije razočarala.

Raspisani su izbori. I mi trku za konje imamo.

Srećan je ko nije Happy.

Stanje u državi je odlično. Javite mi ako se popravi.

Svaki patriotizam ima svoju cijenu. Jedni ga skupo plaćaju, drugi debelo naplaćuju.

Svi vozovi su nam neispravni. Zato ih i koristimo samo za prevoz putnika.

U mome selu nema ni crkve ni popa. Zbog toga moje selo vjeruje u Boga.

Vjekovima razvijamo kult mrtvih. Kultura živih nam je i dalje zaostala u razvoju.

Vlast je poput građevine. Dok je jedan gradi, deset drugih se ugrađuje.

Vratite ogradu ispred institucija. Treba zaštititi građane od institucija.

SAŠA RISTIĆ

Dok neki svoju karijeru grade korak po korak, drugi se popnu na vrh uz stepenice kontakata.

Dok se čeka u javnom zdravstvu, vreme postaje tajanstveni čuvar, dok je privatno zdravstvo kao otvorena knjiga vremena.

Dok vlast priča o prosečnim platama koje su kao zvezde, radnici su često prinuđeni da gledaju u mrak svakodnevice.

Dok vlast priča o 'zlatnim vremenima', radnici kopaju sve dublje kako bi pronašli malo zlata za sebe.

Društveni sistem koji krpi rupe je kao vreća sa rupama – što više pokušavate popraviti, to više nešto procuri.

I među glumcima i među ljudima se grade savezi i podela kao u dobro režiranoj drami.

Igranje rečima je kao šetnja lavirintom – nekad te izgubiš, a nekad te natera da pronadeš sebe.

Ista zemlja nosi različite terete – neki hodaju lagano zahvaljujući privilegijama, dok drugi vuku težak teret nejednakosti.

Iz kredita izlaziš kao iz labirinta – put je sve duži, a svetlo na kraju se sve manje nazire.

Kao dragoceni dragulji u pesku, lepota sitnih trenutaka čeka da bude otkrivena.

Kao kodirane poruke, veze često nose informacije koje ostaju skrivene od javnosti.

Kao što je politika večita borba za vlast, tako je i ljubav večita borba za daljinski.

Kao što vlast pušta sapunicu o blagostanju, radnici se bore u svojoj stvarnoj drami.

Kao tango s bankarima, kurs i kamate plešu svoju igru, dok ti pokušavaš da pratiš korake.

Kao vešti pčelari, bankari skupljaju slatki med kamata, a ostavljaju te bez cveta u džepu.

Kroz vrata društvenih preduzeća ulaze i oni koji znaju nekoga ko zna, a ne nužno i šta.

Muškarci planiraju, a žene onda planiraju kako da promene te planove.

Politika je kao brak – ponekad su obe strane u istom timu, ali se često igraju različitim pravilima.

U svetu čudnih zabluda, neki su kao kapetani brodova koji idu u krug, uvereni da idu napred.

U svetu iluzija, mnogi su čarobnjaci besmisla, stvarajući tri-kove rečima koje samo oni mogu razumeti.

U svetu uspeha i neuspeha, mi često ćutimo aplauz za svoje snove, ali se budimo uz buku neuspeha.

Vlast je kao umetnik koji slika ružičaste perspektive, dok radnici žive u crno-belaj stvarnosti.

SLOBODAN SIMIĆ

Bez obzira što su njegovi otisci na svemu, svi mu gledaju kroz prste.

Brod nam tone, a kapetan ne zna ni gde je šupalj.

Došlo je vreme da se radujemo lošim đacima. Oni su bar išli u školu!

Državno zdravstvo je besplatno. A nije ni mnogo skupo.

Držimo prvo mesto po broju poslednjih mesta.

Kad je narod nepismen, nema drugog izbora nego da gleda televiziju.

Kad je vođa slep, kraj se nazire.

Kad na izborima glasaju kokoške, svi pobednici izbora kasnije nose perjane jakne.

Kad narod jednom izabere ludaka za vođu, kasnije ne može da ga se reši ni u ludilu.

Ko nas je kleo, nije dangubio. Odmah je otvorio privatnu agenciju.

Ko preživi, pričaće. Biće to u formi monodrame.

Kod nas su siromašni bogati iskustvom, a bogati siromašni duhom.

Koga nema, bez njega se može, a koga stalno ima, bez njega se ne može.

Krojači naše sudbine otvorili su prodavnicu pogrebne opreme.

Mi često pomažemo slučajnim prolaznicima. Hranimo ih, odgajamo, školujemo i dajemo im pasoše.

Mi smo poodmakli u zaostajanju.

Moderni doušnici promenili su i izgled i ime. Sad ih zovu mobilni telefoni.

Naš glavni junak je neka sporedna kukavica.

Neizrecivo ćutimo.

On je apolitičan. Ništa nije ukrao.

Prevarili smo svetski bankarski sistem. Kredite koje smo uzeli neće imati ko da vrati.

Proći će i njegovo. Nezgoda je samo što putuje sa našim.

Prošao nam je i poslednji voz. Sad možemo na miru da razmontiramo prugu i prodamo šine i pragove.

Toliko nam se loše piše, da je prava sreća što niko ništa ne čita.

Tražite pravdu? Reći ću vam gde je, uz malu nadoknadu...

U govornima smo do guše. Ali samo kad izronimo.

U Srbiji se najviše ljudi obogatilo preko noći. Jer je stalno noć.

Ubio sam knjigom komarca. A na prvo čitanje izgledala je potpuno beskorisna.

Zadužili su zemlju za milionske iznose. I samo iznose!

TOMISLAV SUPEK

Ako već znamo da je politika kurva, zašto se njome bave i neki svećenici?

Fašnik u Hrvatskoj traje nekoliko dana. A politički cirkus – cijele godine!

Hrvati postaju optimisti... na svoj pesimističan način!

Hrvatske kule u zraku, imaju duboke temelje u našoj zemlji!

Hrvatsku smo tako izgradili da ne može propasti. Dobro smo je učvrstili – podzemljem!

I Hrvatska će stati na noge. Čim se probudi!

I u ležećem položaju se može ostvariti... život na visokoj nozi!

Imam pravo rješenje! Kada nam potone brodogradnja, gradit ćemo podmornice!

Kad god hoću uzeti novac u banci – naiđe zaštitar.

Kad se demokracija razmaše, opasno joj je biti blizu repa!

Kohezivna snaga naroda Balkana su – kriminalci.

Mi cijenimo naše mrtve. Čak im dopuštamo glasovati na izborima!

Mito i korupcija su početak svega. Zato im ne možemo stati na kraj.

Napredni svijet se u Libiji borio – do zadnje kapi... nafte!

Narod uzima kredite. Lopovi – gotovinu!

Neki političari nisu za fotelje, nego za kauč

Neki su se toliko približili Crkvi, da su nedavno svećeniku
ukrali mercedes!

Nije kvar u Vladi, nego je Vlada u kvaru!

Nije šefu htjela dati ruku, pa je dobila nogu!

Nismo mi polovični! Mi nastavljamo trčati u krug!

Pao je na testu za političara. Stvari je vidio onakvim kakve
su stvarno bile!

Radnicima je preostalo samo da dižu glas. Sve ostalo im je
dignuto u privatizaciji!

Seljaci gube na žitu, a bogate se oni koji rade „ispod žita“!

Seljaci su nam davno izgubili... građanska prava!

Sve je spiskao trčeci za suknjama. Ostale su mu samo gaće
na štapu!

U Hrvatskoj vjera postaje privatna stvar. Na državnoj razini!

U određenim okolnostima i siromaštvo duha može donijeti
veliko bogatstvo!

U ovoj krizi i hrvatski ateisti vide svoga Boga!

Zaposleni su kičma, a umirovljenici su kostur našeg dru-
štva!

Zatvaranje tvornica je upravo proporcionalno otvaranju
pučkih kuhinja.

DALIBORKA ŠIŠMANOVIĆ KEPČIJA

Ako se ponovo digne gvozdena zavesa, pojaviće se ljudi novog kova.

Amerika se usidrila u Evropi, iako ih razdvaja okean.

Da nema Dnevnika, danas se ništa lepo ne bi desilo.

Dobro je sve što vas ojača, reče ljudožder i pojede lajf kouča.

Držao bi on kraće govore, ali ga nosi bujica reči.

Evi nije teško palo izbacivanje iz raja, jer tamo nije imala šta da obuče.

I u mraku može da se živi. Nama je to kao dobar dan.

Ima on žicu za politiku, ali zbog treme ponavlja istu pesmu.

Kada baš ništa ne ide, samo su suze nezaustavljive.

Ko napregne vijuge, može da produži liniju života.

Ko ne veruje da ljudi imaju isti ukus, nije video moje svadbene poklone.

Ko pokrije uši, nema slobodne ruke da pruži otpor.

Lice istine je izobličeno, jer stalno prima nove udarce.

Marioneti se najlakše pomrse konci ako potegnute veze izmaknu kontroli.

Medijski rat se ne dobija bez borbe, zato su se neki novinari raspištoljili.

Mrtvu prirodu boje čine življom.

Na demokratskom putu je trenutno zastoj. Tabaju se neistomišljenici.

Najopasniji učesnik u saobraćaju je vozač koji vozi brže nego što može da misli.

Najviše me zanima budućnost, jer život planiram тамо da provedem.

Napadi na vlast su usko povezani sa udarcem na džep građana.

Narod je prepušten sam sebi. Jedino ga beda ne napušta.

Nečasne radnje nisu prepreka za počasno mesto u stranci.

Nije Mesec tako sjajan kao što izgleda. I on krije svoju tamnu stranu.

Njegovo polje znanja nije usko. U pitanju je brisani prostor.

On ne vidi svoje mane, jer su mu tuđe pred očima.

Uzdam se samo u sebe! Jer tople preporuke mogu da dođu kao hladan tuš.

Vegan nikad ne bi pojeo parče mesa. Zato i jeste posebna kobasica.

Vuk ne oplakuje jagnje, jer ga pojede iz ljubavi.

Zaljubljeni se ljube zatvorenih očiju, jer gledaju srcem.

Zlo nikad neće pobediti. Ali je uporno za medalju.

ZLATKO TOMIĆ

Bio je toliko nepredvidiv da je i sam sebe iznenadio kad je naglo umro.

Blago sam joj se naklonio, a ona je to pogrešno protumačila da sam joj blagonaklon.

Danas sam tri puta snimljen pokraj jela. Nije fotomontaža.

Dezinformacija je da je Vođa mrtav. Grubo otarite suze koje niste uspjeli nježno obrisati.

Državu su na bubanj poslali oni koji su ulupali svoje vrijeme.

Gladni se ne smiju zato jer nemaju trbuh da bi se za njega mogli uhvatiti od smijeha.

Hoće li naša vlada pasti za našeg života? Prije bih rekao da će pasti po našim životima.

Imali smo instruktora ronjenja koji je bio toliko savjestan da se utopio na vlastitom primjeru.

Jutros sam se probudio radostan kao da sam sretan.

Kome se ne otvori padobran, otvori mu se nebo.

Ljudi često prevare smrt, ali to njoj ne smeta. Njoj ni u grob ni iz groba.

Ministar prometa je pored državnih i lokalnih cesta uveo još jednu vrstu, a zove se: *jao onome tko mi se nađe na putu.*

Na vojnoj paradi vam je smetalo što avioni paraju nebo? Pa nije nebo izašlo iz vaše krojačke radionice.

On nije ni blesav ni lud ni neinteligentan. On je samo bes-krajno talentiran da uspostavi neraskidivu vezu između to troje.

Oni koji odlaze u teretanu lakše vuku svoje podrijetlo.

Ostvarili smo povijesni uspjeh – pronašli smo uspjeh u povijesti.

Sada sam i pred Bogom čist – prodao sam sve svoje dionice u nebesima.

Sahranjen je onako kako je i živio – tiho, u krugu obitelji, koja ga je iz masovne grobnice prenijela u obiteljsku.

Svojoj supruzi sam samo jednom rekao da je volim. Prema ostalim znacima obožavanja nisam bio tako rigorozan.

Što se moga braka tiče, jedno je sigurno – za dvoje sigurnih tu nema mjesta.

Televizija, u principu, govori istinu. Laže samo kada mi zinememo.

Trčao je koliko ga noge nose, zaboravivši pritom da bi se mogao i derati koliko ga noge nose.

Vjerujete u svoju pamet? Opasnoj sekti pripadate.

Zaprimili smo vašu molbu, ali dajte, smirite je. Eno je još na koljenima.

Znate li koliko je krvi proliveno za slobodne menstrualne cikluse?

SLAVOMIR VASIĆ

Ako svi gledaju u jednu tačku – tačka nije vredna posmatranja.

Beda je zalog pojedinca da bi se namirile opšte potrebe društva.

Bog je stvorio čoveka. Đavo je osmislio njegovo ponašanje.

Borim se sa sobom. Ko izgubi, plaća piće.

Ceo svet krenuo u neka nova teritorijalna osvajanja. Plašim se da na kraju svako dobije parče spržene zemlje.

Čovek poseduje razum da bi pokazao da je divljaštvo opasnije od zverstva

Čovek postaje značajan ako uspe da isprovocira svoju beznačajnost.

Dok moćnici dele moć – nemoćni ne znaju da podele patnju.

Društvo je u mraku jer reflektori obasjavaju budale na vlasti.

Kad nemam novac, ja škrtarom raskošno.

Ko hoće slobodu samo za sebe – živi sa pritajenom idejom da porobi svet.

Lako je biti glumac i režiser. Teško je biti gledalac i kinooperater.

Možda politika nije perverznija od prostitucije, ali je bezobraznija.

Ne koristite ruke dok pričate. Logičnije je da koristite mozak.

Nema obraz, ali je za ovo vreme lice godine.

Nije opasno ako vas zamene u porodilištu. Opasno je ako vas zamene u kapeli.

Nije svaki čovek humorista, ali je svako smešan na svoj način.

Nikada Bog nije mučio čoveka. Samo je čovek mučio Boga.

Nikada nikog nisam podmitio u životu. Ipak platio bih da me ostave na miru.

Novac je izmišljen da bi se kupovalo, a ne da bi se podmićivalo.

Pametni ljudi kupuju drva za ogrev, oni pametniji se sele u toplije krajeve.

Pobeda nije isto što i trijumf.

Pucao bih sebi u slepoočnicu kad bih znao da će glava razneti metak.

Sa ovom vladom doživjećemo renesansu. A najverovatnije i Srednji vek.

Šta vredi što je krevet pamuk kad je jastuk kamen.

U ratu pucamo jedni na druge. U miru nišavimo jedni druge.

Македонија

Makedonija

Македония

ВАНЧО АРСОВ

Афоризмот е добар само кога го разберат – Вистинските луѓе!

Во сонот – скриена Вистина. За секого е посебна!

Вредните раце исто работат – и кога изгрева и кога заоѓа сонцето!

Другарството останува вечно! А животот е таков каков што е, пред време се разделуваме!

Единствено Времето диктира – кои вести се актуелни!

За ништо не се грижи; секој проблем го префрла на туѓ грб!

Зборовите се зборови, делата се дела. Уметникот е жив доказ!

Зборот е мисла, потоа идеја, на крајот афоризам. Треба да се одгатне!

И вашата меморија е толку чудна; ви го сервира во моментот она што не ви треба!

И добриот пливач пропаѓа во море со лоши спомени; блазе му на оној што цел живот е добар!

И на убавите вести им треба Време – додека стигнат до Срцето!

И обичната тетратка станува скапоцена – ако во неа се води Дневник!

И Сонцето посилно свети кога срцето човечко е на страната на Доброто!

Иронија на Судбината: пет минути задоволство – каење цел живот!

Кој знае вечно да си игра – засекогаш останува дете!

Кој размислува со задоцнување, мислата му бега. И никогаш не се враќа – истата!

Меѓу редови се крие – сета човечка вистина!

Мислата е само ваша – додека не ја презентирате; потоа добива нови презентери!

На патот кон успехот секогаш постои некој што става сопки!

Не е скаран со никого. Само пишува тужби!

Не пуштајте го зборот пред мислата; може да ве изненади!

Поблиску се свездите до земјата отколку човечките срца – едно до друго!

Поезијата е говор искован од свезди! Песната е Сонце.

Провокатор – само провоцира, а не му текнува оти бурангот се враќа!

Само чиста и ведра мисла го развеселува срцето; внимавajte какви мисли имате!

Се правеше многу паметен; затоа толку брзо – пропадна!

Туѓата мисла е за почит, сопствената – за критика. Но, во сегашноста има превртени приказни!

ЈАНЕ АТАНАСОВ

Ако отвориш дуќан, ќе те искрадат; ако отвориш душа,
ќе ти ја извадат.

Антимагнетизам е ситуација кога ќе те одбие личноста
што те привлекува.

Апсурд: на дното сме, при толку многу празни глави.

Во демократијата судиите имаат право да судат криво.

Во заробена држава малкумина се господари.

Вредноста на главата, според тежината, ја определуваат
само касапите.

Животот е перална. Едни перат скинати гаќи и чорапи
а други – пари.

Животот ми помина, слушајќи го она „Ќе дојде ден ...“.

Живуркам растргнат помеѓу „Кој чека ќе дочека“ и „Не-
кој чекајќи умрел“.

За да пишуваш, треба да си читал.

И без поплава, многу гомна се на површината.

Каде што има многу пари, има малку морал.

Ката не научи ни една строфа од новата песна, па ја за-
викаа Катастрофа.

Кога некому вртите грб, имајте предвид дека и газот е
на истата страна.

Колку сакам два дена во неделата да се недела!

Коњот може слободно да си пасе. Има многу газди за врзување.

Кратка приказна: Беше чесен политичар. Повеќе не е.
Нашиве тиквари се полни со гревови како тиква со семки.
Не ми се отвора врата кога на неа ќе се појави persona non grata.

Неговиот живот е целосно еколошки: лук и вода.

Нема зима за него. Добро е нафатиран.

Ни една жена не осиромашила од давање. А многу се збогатиле.

Ноќта служи за да го врземе вчера со утре.

Овците се стрижат еднаш годишно а граѓаните секојдневно.

Оние што натрупаа капитал го забранија Маркс.

Портрет на политичар кој котира високо: лаже – суши, лиже и пуши.

Постигнав многу во животот. Од три направив осумдесет кила.

Постојат две алтернативи за излез од ситуацијава: да излезеш од кожа или од државата.

Секогаш ќе се најде некое магаре што ќе те тера да работиш како коњ.

Секој нов ден дава шанса за нова глупост.

ТОДЕ РИСТО БЛАЖЕВСКИ

Ако сега не знаеш што да правиш , што ќе правиш кога ништо не ќе можеш да правиш?

Глупавиот се лаже секогаш, а умниот – никогаш - повеќе од еднаш.

Денес многу сум среќен – мојот комшија го снајде несреќа.

Единствено во Македонија лекарите не прават лекарска грешка. Ако не верувате прашајте во нивното друштво.

Една погрешна молба и ете - колку сакаш. жалби.

За сатиричари што прават сатира со проста зборовна рима нема зима, за нив „добра“ сатира секогаш ќе има.

И паметните прават добри глупости. Но на жалост на глупавите – ретко.

Избори да има мора, а кој ќе биде изгласан не зависи од нас – гласачите, туку од тие - одозгора

Извинете немам време да бидам лош – зафатен сум со попаметна работа.

Има сатиричари – ситни души (како да се без уши), што имаат тесен дух и немаат за ништо добро, ни малку – слух.

Кај нас просечниот сатиричар критикува сè и сешто, но критика на неговата работа не трпи, туку веднаш носот го чпрти.

Кај нас човек е слободен – толку, колку што му дава слобода кафезот во кој што го сместило општеството.

Кога немаш пари – немаш ништо, кога имаш пари - немаш сè.

Колку желби – толку жалби.

Најголема е онаа лага со која можеш да успееш – да се излажеш себе си.

Најискрено се одговара – на непоставени прашања.

Не тепајте го човека по неговото тело, туку удрете го по неговото дело. Така ќе го погодите право в чело.

Пред да се пикнеш таму каде што не те собира – јави се на Брза помош.

Просечниот наш сатиричар е смешен бидејќи се однесува како само тој да не е грешен.

Сатиричарите добри, со едноставност прават сатира добра.

Секој неубеден вообразенко, неубедително инсистира да убеди – во неубедителното.

Тешко на државата што е богата – со сиромаси.

Тој е голем безгрешник (Ама кога греши, надоместува за сè што нема згрешено дотогаш.).

ИВАН РУСЈАКОВ

Во трката на полтроните со нивниот шеф победник е
оној кој е веднаш зад шефот!

Гоце Делчев рекол дека светот го разбира како културен
натпревар помеѓу народите, но тоа не го разбрале
некои некултурни народни претставници!

Дрогата направи и волкот да се плаши од предозиграна-
та Црвенкапа!

За неспособниот овен и црната овца е премија!

Кај минималецот само расправата за него е максимална!

Кога бројчано приближно исти позиција и опозиција
ќе се качат на политичката клацкалица, тогаш нај-
многу е клатен народот!

На вистинскиот водач повеќе може да му се види задни-
от дел од телото, отколку лицето!

Најлошо е кога својата иднина политичарите ја бараат
во минатото!

Најмногу предат оние мачки кои сите проблеми ги за-
качуваат на мачките на опаш!

Најтешко е босоногиот народ да фати чекор со оние не-
гови водачи што носат најскапи Најки!

Не е проблем што народот секогаш ќе плати, туку што тоа мора да го стори со додатна провизија и за оние на кои ќе им плати!

Не се знае што е сподобро: труење со ефтина храна која содржи пестициди или труење со високи цени на чиста храна!

Обемот на палецот е поголем од оној на малиот прст, но тоа е во обратна сразмера со писменоста во нив!

Поуспешен брак е оној што заради работењето во спалната соба, заборува во кујната, отколку обратно!

Со коридорите треба да се овозможи приближување кон Европа, а не со нив народот да се вози во место!

Среќа е што на оние горе помалку им паѓаат глупости на памет за со истите да не бидат често повредувани оние доле!

СВЕТО СТАМЕНОВ

Ај' што во ова време – невреме им е тешко на умните,
туку што и на глупавите воопшто не им е лесно!

Во ова наше државиче ако си без врски, навистина си
без врска!

Во оваа наша тотална нереалност реално е само нашето
самозалажување за подобро утре!

Воопшто немам блиски односи со алкохолот, ама кога
чат – пат ќе се сретнеме, страдаме и двајцата!

Да, луѓето разговараат меѓу себе! Но, што да правам јас
кога сум опкружен со нелуѓе!?

Знам дека е тешко да се сетиш на мене, но затоа е нево-
зможно да ме заборашиш!

И за мразење треба дарба, а јас кутриот и неа ја немам!

Има луѓе што те сакаат, но не сакаат да те видат. Но,
има и луѓе што не те сакаат, а постојано ти се пред
очи!

Како сме? А, како може, освен традиционално - ката-
строфа!

Каков човек, такви луѓе, таков народ, таква власт, таква
држава! И што не е јасно!?

Македонците биле едни од најнесреќните луѓе во регио-
нот! Па, нормално, сè уште е жива козата на ком-
шијата!

На Балканот ништо ново и паметно, а бога ми, ни добро!

На денешен ден пред една година бев истата будала, само што сега сум постар за 365 дена!

Нашиот најголем национален успех е што ни по три децении не успеавме да си направиме држава!

Некои толку многу се плашат што се плашат да не се плашат!

Од господин до „опинок“ две-три ж’ти, а од опинок до „господин“ ни буре whiskey не помага!

Од сè и сешто многу често на крајот излегува едно големо ништо!

Остануваме на вистинската страна на историјата! Уште само да ја дознаеме!

Самотијата убива, ама друштвото со идиоти докрајчува!

Секогаш сме биле пред времето! Додека другите чекаат подобри времиња, нашите одамна си заминаа!

Селанец во одело - Божја убавина, ама сељак во одело, па уште ако е листер - Бог да чува и да брани!

Трчајќи како прле пред магаре не само што го утна патот, туку се изгуби и во времето!

Ух, добро е, жив сум бил!? Почнаа еден по еден да ме бараат. Пак им требаам ко насушен леб!

Човек се учи сè додека е жив. Само Македончето сè си знае уште од раѓање!

ВАСИЛ ТОЛЕВСКИ

Благодарение на клоновите ситуацијата ни е за плачење.
Блазе на оние кои јадат ќотек. Барем не мислат на гладот.

Во примидата на власта живеат нашите живи фараони.
Гладните кога-тогаш ќе се најадат, ама ненаситните вечно ќе бидат гладни!

Добриот говорник е роден илузионист. Од толпата за час направи стадо!

Добро е ако куќата ви е полна со лебарки. Значи, имате леб.

Една врста вошки се уништува со прашок, а друга – со избори!

Живи нè ставија во шише. Урната ја чуваат за поубави времиња.

Жртвата која не се брани, заслужува да биде жртва.

За да биде во една држава се под конец, некој мора да виси под јажето!

И генијалецот може да ви стане ноќна мора! Ако имате генијален диктатор.

Издржуваме плукање, газење, понижувања... Нека види светот колку силен народ сме!

Кај нас гладот доби нозе! Сега побрзо оди од куќа в' куќа.

Ќе одиме по Ѓаволите се додека гласаме за Ѓаволите.

На нашата кола не се менуваат брзини. Има само – рикверц!

Нашата земја е убава како слика. Особено ако се гледа оддалеку.

Нашиот народ има големи можности! Само нема толку храна.

Не се бесни кучиња! Устата пена им фати од ветувања.

Нема да гледам како го малтретираат мојот народ. Ќе замижам!

Немаме потреба од балсамирање. Нас живи ќе не закопаат.

Немојте да тврдите дека змијата нема нозе. Нашата – има!

Обвинетите не смееме да ги затвораме. Тие се столбовите на нашиот систем!

Ова е најдобро време да направуиме држава налик на Монти Пајтон. Глумци имнаме...

Оние кои немаат што да јадат, имаат најделотворна диета!

Порано нашите претци главата ја носеа на рамења. Денес ја носиме во торба.

Сè додека политичарите не пропаднат в' земја од срам, земјава ќе пропаѓа од срам поради политичарите!

II

IZ KNJIGA

OD KNIGI

IZ KNJIG

OT KNIGI

IZ KЊIGA

Македонија

Makedonija

Македония

Јане Атанасов

ПОД ФЕНЕРОТ НА ДИОГЕН (АФОРИЗМИ)

(„Европа - 92“, Кочани, 2022)

Ако го исфрлите лебот од исхраната, ќе ви се соберат
комшиските мачки.

Ако си убеден дека потковицата носи среќа, нема да ти
паѓа тешко кога те третираат како коњ.

Арно ама... Рушител на секоја позитивна приказна.

Битката ја добиваат мускулите, а војната – мозокот.

Ветија дека ќе дадат се' од себе. И останаа на ветувањето.

Во доверба: Најдобро стојам кога седам.

Време е некои да отстапат простор.

Здраво јадат оние што здраво крадат!

Извлекувајте поуки. Не се извлекувајте!

Има манијаци кои свршуваат само кога ќе ја зграпчат
власта.

Историјата ја пишуваат победниците а ја прекројуваат
фанатиците.

Како не ви е срам да тврдите дека ова е бетер од Турско?
Абре, ајде ценом!

Криза е модерното име на немаштијата.

Ма, какво метро! Не дозволуваат тие да им се мешате во
подземјето.

Најтешко се лечат болните за власт.
Не е во ред да се чека во ред. За било што.
Не им дозволуваме да не' јавнат. Ги држиме во преградки.
Некои како да не се раѓани од мајка. Мамичето нивно!
Некои комшии војуваат за меѓата, други – за смоквата.
Некои работат нон стоп. Други не работат. Стоп!
Низ врата на пеколот се влегува рајски лесно.
Никој, што е на државни јасли, не работи како коњ.
Одењето само напред и само право осигурува стигнување само до гробот.
Оние што живеат, ни' даваат колку да преживееме.
Подигнав кредит за остварување на соништата. Сега сон не ме фаќа.
Помина сито и решето. Заглави во деколтето.
Примарен услов за мир во куќа е – куќата.
Се' ми се насобрало. Освен пари.
Секогаш кога ќе се пробуди детето во мене, бара или приказна или цицка.
Силен си ако ги браниш, а паметен – ако ги препознаваш своите заблуди.
Тој добар практичар? Нема теорија!
Убаво е кога си овде, па каде и да е тоа.

Свето Стаменов

АПОКАЛИПСА НА УМОТ

(Авторско издание, Скопје, 2022)

Ама, ич не ми е важно кој си, чиј си и од каде си, туку,
бре, каков си!

Биди чесен кон самиот себе за да бидеш уште почесен
кон другите!

Вакви какви што сме веќе ни ние не си се сакаме, а сме
запнале ко магариња другите да нè сакаат!

Во ова време - невреме најлесно им е на оние што нема-
ат „проблеми“ со умот!

Во оваа наша „држаичка“ останавме галиба еден пајтон
народ, ама ни тоа не ни пречи да си ги ископаме
очите самите меѓу себе!

Душа стегната ко пет пари во кесе, ама јазик по земја се
влече!

Е, ај' сега кажете ми како да бидам нормален во пара-
нормална држава?

Единствен лек да се спасиш од будалите е да станеш по-
будала од нив!

Една работа е да заслужиш почит, а друга да ја бараш
по секоја цена!

Ех, таа моја проклета „љубопитност“! Да не ги запознав подобро, многумина ќе ми останеа „пријатели“ до гроб!

Жртвувањето на правдата заради правда на крајот се сведува на обична одмазда!

Ич не ме боли што се фалиш дека си попаметен од мене, туку што ме правиш поглуп одошто сум!

Лекувајќи си ги своите лични фрустрации, ја разболеа целата нација!

Македончето радо би му ја „здувнало“ во Европа, ама не сака ни да чуе Европа да дојде кај него!

Од нас Македонците нема поголеми играорци. Ги „изигравме“ сите закони!

Политичарите толку многу нè сплотија што почнавме очи да си вадиме меѓу себе!

Простувањето не може да го избрише минатото, но може да ни помогне да ја изградиме иднината!

Секој, сакал или не, е човек, ама ретко кој и личност!

Со ваков ум на добар пат сме да го изгубиме и она што го немаме!

Умот, за разлика од убавината, подоцна доаѓа и подоцна си оди, но кај некои нит' доаѓа, нит' си оди!

Чудно е да се верува во чудо, ама само оној кој верува во чудо чудо и прави!

Васил Толевски

БОЖЈИОТ ЃАВОЛ

(Авторско издание, Скопје, 2022)

Еден ден и тука паметта ќе владее! Само ако доче-
каме да нѝ дојде.

Ако будалите не ги бива за крадење, тогаш нашиве
не се будали!

Бермудскиот триаголник е држава! Ние сме и само
главен град.

Благодарение на дезертерите не можеме да се бо-
риме до последниот човек!

Внатрешната борба е полоша од надворешната.
Жртвите остануваат в куќи.

Вратите во затворите се тесни, па таму влегуваат
само ситните криминалци.

Додека жртвата бара правда, злосторникот бара
нова жртва.

И малиот човек може да стане голема жртва. Ако
се жртвувал за татковината.

Имаме демократска диктатура. Кој сака може да
нè управува.

Ќе формираме партија само за луѓе со мозок. Про-
блем нѝ е каде да најдеме членови.

Криминалот нѝ е во крвта. А го има и во внатрешните органи!

Мајмуните се наша копија. Може само на оригиналот да му се најде замерка.

Марихуаната е опојна дрога. А слично опива и микрофонот на говорницата.

Многу лесно се прави Македонец! Ама да се остане Македонец е тешко!

Не нѝ доаѓа паметта, иако создадовме идеални услови да ја дочекаме. Главите нѝ се празни!

Образованите први го изгубија образот.

Оние што го правеа народот мутав, сега се прават мутави!

Паметните отидоа преку граница, бидејќи Големите не знаеја за граница!

Правда во која змиите царуваат, барајте ја под дрво и камен!

Сè додека е најпаметниот опкружен со комедијанти ќе гледаме бурлески!

Сè додека одиме како гуски во магла од нас ќе летаат пердуви.

Слободата на зборување добива друга димензија. Сè повеќе се молчи!

Тука и правникот и економистот имаат исто знаење! Не знаат каде да молат за да се вработат.

**Bosna i Hercegovina / Босна и Херцеговина /
Bosna in Hercegovina**

**Црна Гора / Crna Gora / Черна Гора / Črna
Gora**

Hrvatska / Хрватска / Хърватия / Hrvaška

Србија / Srbija / Сърбия

Marina Raičević

PROČEŠLJANE RAZBARUŠENE MISLI

(„Alma“, Beograd, 2022)

Ako papir trpi sve, može i diploma svog vlasnika.

Biće svašta jer nema ništa.

Da bi došli do radnog mjesta, mnogi su napustili rodno.

Da bi jutro promenilo sve, moraćemo da se opametimo preko noći.

Da nije toliko kobaca na vlasti, druge bi nam ptice pevale.

Danas je svaki DR sumnjivo lice.

Demokratija u Srbiji odavno je stekla punoletstvo, a izgleda kao da se nije ni rodila.

Doktori u vladi uspešno su operisali državnu kasu.

Društveno-politička klima pogoduje razvoju najrazličitijih cvećki.

Država nije stavila samo jednu tačku na kriminal. Stavila je tri – za svaki slučaj.

Državi je hitno potreban slušni aparat da čuje glas naroda.

Fokusirani smo na formu. Zato nam suština ispada iz kadra.

Izgiboše pričajući o miru.

Kad je vođa multipraktik, narod se oseća samleveno.

Kad se rodi nova vlada, red je da se ljujla.

Kada potežemo stare uzroke, rešetaju nas nove posledice.

Kada se kroji zakon, sirotinji se, uglavnom, uzmu pogrešne mere.

Ko se ne uklapa u zakonski okvir, može da se slika.

Ko se sa foteljom srodi, odrodi se i od najrođenijeg.

Kome god je Evropska Unija odškrinula vrata, precvikala mu je prste.

Najveći zajednički sadržalac pozicije i opozicije je ljubav prema vlasti.

Narod koji lako naseda na laži teško može da ustane.

Narod živi od danas do sutra. Tajkuni danas žive od onog što su stekli juče.

Nije lako postati ministar. Potrebno je mnogo finansiranja u sopstveno zvanje.

Perjanice vlasti čerupaju narod.

Političari su kilavi zbog donošenja teških odluka.

Posle kataklizme svi su analitičari.

Prodali su dušu da nas ne bi nosili na njoj.

Toliko su nas opili obećanjima da i platu vidimo duplo.

Vlast mora stalno da menja ploču – da sačuva krov nad glavom.

Zakoni se dele na one koji su zakopani u startu, i one koji će nas tek zakopati.

Tomislav Supek

DANI NOĆNIH MORA

(„Studio moderna“, Zagreb, 2022)

Bio je istinski filantrop. Sve je dijelio s drugima. Žena mu je to dobro znala!

Bio je skroman čovjek, dok nije pročitao svoj životopis!

Bio je tvrdoglav. To mu je spasilo brak!

Bivši premijer je vedrio i oblačio. Sada mu se smrklo!

Bježanjem od istine stekli smo zavidnu kondiciju.

Da bi dobio izbore, moraš puno lagati. Inače ti birači neće vjerovati!

Da bismo brzo izašli iz krize, svake godine bi trebali ostarjeti za pet godina.

Da se građani Zagreba ne bi osjećali usamljeno, postavili su im nadzorne kamere!

Dok je letvica bila nisko, naši skakači uvis bili su na visini zadatka!

Euri koje smo od Europske unije dobili besplatno – skupo će nas stajati!

Hrvati su ljuti i boli ih glava, jer je politika stalno iznad prava!

Hrvati su neumorni plesači. Kako EU svira, tako mi plešemo!

Hrvatima se noćne more događaju od 0-24 sata.

Ideal sigurnosnih službi: Svakom građaninu osigurati dosje
s krivicom!

Kada daješ glas – moraš imati sluha!

NATO-ov „kišobran“ skupo plaćamo – bez obzira na vrijeme.

Nekada smo ovakvu stvarnost nazivali noćnom morom!

Neke stranke kao da su ogranci Kaptola. Narodu stalno
obećavaju „bogovski“ život!

Nije mi jasno kako nam je tako velika povijest stala na tako
malo zemlje!

Nije znao reći ništa pametno pa je citirao premijera.

Od svih europskih vrijednosti, najviše cijenimo subvencije.

Prije mnogo godina rodila nam se država. Demokracija se
još porađa!

Raspisan je natječaj za zagrobni život. Najbolja ponuda sti-
gla je iz pakla!

Sada je pravi hit – biti pošten i sit!

Slabi smo trkači. Sustižu nas i prošlost i budućnost!

Taj veliki tajkun kupuje samo hrvatsko: ministre i pomoćni-
ke!

U Zagrebu su od gradskih tvrtki jedino Gradska groblja
premašila godišnji plan!

Velemajstor, a izgubio damu zbog konja iz susjedstva!

Душан Видаковић

ЗЛАТИБОРСКА СВЕСКА

(„Алма“, Београд, 2022)

Баш је супер пасти с Марса. На Златибор.

Беше већ пао мрак када стигох на Златибор. Тако сам успео преко ноћи.

Бриго моја, на Златибору не мораш прелазити на другога. Јер ту се претвараш у разбибригу.

Добар глас далеко се чује. Са Чукера – још даље.

Златибор говори више од хиљаду речи. И слика.

Златибор не даје шансу нади да умре последња. Већ да се роди прва.

И сасвим сам на Златибору не осећам усамљеност. Напротив, осећам да сам у добром друштву.

Јамачно, реч је о моби. Ако се на Златибору другоме јама копа.

Када будем пуштан низ воду, било би дивно се то догоди у Гостиљу.

Када се прође од Рујна до Дубраве, и од Семегњева до Сирогојна, види се колико је свет мали. А Златибор велики.

Линцура лечи све. И правни лек се тражи од ње.

Моја лепша половина се слаже да је Златибор моја боља половина.

На Златибору нема нарцисоидности. Само зеленкадичност. Евентуално докољеност.

На Златибору читам хаику и афоризме. Да бих имао више времена за читање Златибора.

Обузима ме амбиција да тапкам у месту. Када стигнем на Златибор.

Они који ме уходе су на правом путу. Ка Златибору.

Осуђен је на неуспех. Ко на Златибору тражи оправдање за неуспех.

Превод је излишан. Када Златибор казује.

Предомислила би се Ана Карењина. Да је решила да се баци под воз у станици Бранешци.

Причам у ветар. Са задовољством, ако је дрињак.

Са Торника се виде Тара, Јахорина, Дурмитор... И да нема разлога другима се пењати на главу.

Уколико се околности погоршавају, можете бити сигурни. Да нисте на Златибору.

Шта је изазовније од рутине. Зване Златибор.

Живко Кулић

И МИ КОЊА ЗА ФРКУ ИМАМО

(„Алма“, Београд, 2022)

Ако полиграф лаже, пендрек не лаже!

Боље целовита Србија у руци, него Европска унија на грани.

Врана врани очи не вади, али иза леђа и те како ради!

Време је највећи судија. Ниједна пресуда није му пала у воду.

Где браће нема, ту јетрве коло воде.

Дављеник се и за сламку хвата. И она га преводи жедног преко воде.

Добро се добрим враћа, а зло с каматом плаћа!

Живот је авантура. Данас те саплиће, сутра напред гура.

Знам те пушко, кад си пиштољ била! И тада си пуцала у празно.

И ми коња за трку имамо. Може и вољу реп да ишчупа.

Кад попови не виде, и калуђери се жене. На задовољство попадија.

Ко с ђаволом тикве сади, обрао је бостан!

Ко се узда у се и у своје кљусе, не пада лако с коња на магарца.

Кога Вашингтон уједе, и Брисела се плаши!

Лева рука – десни џеп, десна рука – леви џеп, обе руке – државни буџет!

Лепа реч гвоздена врата отвара, а ружна и отворена затвара.

Љубав је лепа само док се чека. Нема ни ташту, ни свекрву.

Нема хлеба без мотике, ни меда и млека без политике.

О покојнику све најлепше. Боље ми о њему него он о нама.

Пас је човеков најбољи пријатељ. Никада га не олајава.

Победници пишу нову историју, а поражени уче нову географију.

Политика је курва. И с црним ђаволом се проституише.

Пред законом смо сви једнаки. Док не дођемо до првог шалтера.

Просечан грађанин не иде на море. Плива у дуговима!

Свака власт је добра. Док не постане претходна.

Трут не ради ништа, а има све. Пала му је секира у мед.

У памет се, браћо Црногорци! Његошу се не држе лекције.

Успех се не прашта. И пријатељи га на нож дочекују!

Фабрике радницима, земља сељацима, грбаче странцима!

Јово Николић

ПУЦЊИ БЕЗ ОПОМЕНЕ

(„АСоглас“, Зворник, 2022)

Богу се шаљу усмене молитве, ђаволи траже написано.

Голуб мира носи маслинове гранчице, а голуб писмоноша – телеграме саучешћа.

Да народ не би гледао ствари наопако, морали су да га насаде на главу.

Да нема парастоса, ко би се сјетио за шта смо гинули.

Дезертери кад-тад буду амнестирани. Дјела бораца не застаријевају.

Живот се враћа на ове просторе – као злочинац на мјесто злочина.

Запослени не раде ништа. Они други раде свашта да би се докопали њихових позиција.

Захтјеви народа који тражи батине биће испуњени до посљедњег пендрека.

Због чега смо се убијали? Да нас убијете, не знамо.

Зло куца на врата, али не знамо којим добром.

Кад покојник није више могао да влада из гроба, почели су да му приносе жртве.

Колико на једног радника долази пензионера – релативна је ствар. Данас дођу, сутра не дођу.

Краљевство за коња! Фабрика за евро!

Најбољи афоризми створени су у тишини – кад ниси
смио ни да писнеш.

Народ као наш нигдје не можете наћи. Чак му се и овдје
изгубио сваки траг.

Није тачно да нас нико не зарезује. Нема ко нас није
клао.

Онима који су намјеравали да нам забију нож у поти-
љак благовремено смо окренули леђа.

Плата може да се потроши за три дана – ако се малчице
развуче.

Пресуда Христу писана је клинастим писмом.

Прошење испред вјерских објеката строго је забрањено,
јер смањује приходе унутра.

Сањао сам да сам сува сиротиња. Пробудио сам се сав
мокар.

Сваког јутра видим једног како трчи. Он ће стићи прије
осталих тамо гдје смо сви кренули.

Трошимо оно што немамо. То је наш главни извор при-
хода.

Тупи ми, тупи они. То је оно што нас вијековима коље.

Успоставио сам финансијску равнотежу. Празан ми је и
лијеви и десни џеп.

Чим почнеш да мислиш својом главом, пао си на тесту
интелигенције.

Милан Пантић

**СМЕТНУТО СА УМА : ДНЕВНИК
АФОРИСТИЧАРА**

(„Библиотека '17. септембар'“ – „Просвјета“, Мали
Зворник – Зворник, 2022)

Ако нема школе за министре, не значи да нам требају
министри без школе.

Амерички изасланик је изјавио да неће бити рата у
БиХ. А шта ћемо, ако се предомисли?!

Боље је да не гледате у њих, украшће вам из очију.

Волим да носим одјећу по мјери, зато купујем исто одје-
ло у три различите величине.

Доћи ће код нас и бољи људи, када ови лоши, нађу се-
би боље.

Дошао је нови директор, старом ћемо пуно недостајати.

Друштвене мреже спајају људе, а због њих је све више
растављених.

Забринут сам за свој мобилни телефон, гледам у њега и
дан и ноћ.

Затвара се најстарија пекара у граду. Значи, ни од бра-
шна више нема хљеба.

Изгубио сам новчаник, моли се поштен налазач да га
нађе.

Имају ли бескућници право на кућну његу?

Јавила ми се у сну инфлација и саопштила да сам постао милијардер.

Југославија је била земља у разводу!

Кад дјечи дате да бирају, она изабере да им дајете.

Кад држава инвестира градњу, цијена се не мјери по квадрату, него по мандату.

Кад жена нађе љубавника, кућна помоћница добро дође мужу.

Љекари су незахвални људи, они и срцу траже ману.

На утакмицама гдје нема публике, навијају само судије.

Није истина да старији немају шта да траже на сплавовима, тамо су им дјеца.

Омладина је жељна знања, једва чека да крене у аутошколу.

Показао је своју величину, окружио се малим људима.

Пољопривредници продају пшеницу да би дошли до парчета хљеба.

Сад кад сте се добро упознали, мале су вам шансе за брак.

Ту сам, ако треба да свједочим, да ништа нисам видио.

У комшилуку бијесне пожари, а изгледа да дувају и неки нови вјетрови.

Узимам позајмицу за гријање, заложиху намјештај.

Миленко Шарац

УСЛОВНА СЛОБОДА

(„Алма“, Београд, 2022)

Ако имате осјећај гађења, онда је са вама нешто у реду.

Ако немате кога да питате, обавезно немојте мене.

Алиса, ово је земља за тебе.

Брод се насукао. Кокаин тврди да је затечен.

Везан сам за кревет. Потребна искусна жена.

Великом афористичару није добро. Преписују му афоризам на дан.

Више нико не директорује. Сви врше дужност!

Дуго се неконтролисано крало. Сада стварамо систем.

Жедни правде могу само да се напију.

Иако наталитет опада, брј курвиних синова је у порасту.

Каква је корист од бесплатних уџбеника ако се из њих мора учити.

Ко о чему, поштење о курви.

Комшиница је ажурирала свој статус. Поново се развела.

Лако је њима. Отежали су.

На вријеме је заћутао. И свака му се позлатила.

На слијепом смо колосијеку. До гледања!

Најзадуженији су недужни грађани.

Накрао се у мутним временима. Сада бистри политику.
Нападају ме са свих страна. Али, бар се браним са слободe.

Не љуљајте коалицију! Успаваћете власт.

Не тражите савршену. Таква се најлакше губи.

Ниђе фашисте, па да га из пушке гађаш.

Није све замрло. У живом смо блату.

Није српски имати швалерку. Српски је имати љубавницу.

Од имовине немам ништа. Моје ништа има поријекло.

Од када даје свима, не фали јој ништа.

Оженио је проститутку. Поштовао је презумпцију невиности.

Опет ћемо изгубити државу! А били смо је у цеп ставили!?

Побиједили су неписмени. Будући писци историје.

Право на завршну ријеч искористио је у присуству свештеника.

Скинула се гола. Зрела је за посматрање.

У шуми прописа најбоље су се снашле дрвосјече.

Упознао сам самог себе. Често и попричамо.

Читавог живота је јурио папире. Једино га је читуља сачекала.

III

**О КЊИГАХ АФОРИЗМОВ
О КЊИГАМА АФОРИЗАМА
О КЊИГАМА АФОРИЗАМА
ЗА КНИГИ С АФОРИЗМИ
ЗА КНИГИ СО АФОРИЗМИ**

**Bosna i Hercegovina / Босна и Херцеговина /
Bosna in Hercegovina**

**Црна Гора / Crna Gora / Черна Гора / Črna
Gora**

Hrvatska / Хрватска / Хърватия / Hrvāška

Србија / Srbija / Сърбия

Ivo Mijo Andrić

ZLATIBORSKI LIRSKI PUTOKAZI

(Dušan Vidaković, *Zlatiborska sveska : zlatiborizmi*.

Beograd: Alma, 2022)

Neobičnu tematsku zbirku prirodoslovnih misli bliških gnomi, sentenci, aforizmu i epigramu osmislio je i napisao srpski novinar i književnik Dušan Vidaković. Naslov joj je *Zlatiborska sveska*, sa podnaslovom – *zlatiborizmi*. Na prvo čitanje naslova, reklo bi se da se radi o narodnim izrečkama, anegdotama i osmislicama vezanim uz zlatiborski kraj, koji je poznat po svojim prirodnim i drugim ljepotama. I ne bi se bilo daleko od istine jer se istina, gotovo uvijek, nalazi negdje u sredini.

Zapravo, osnovna namjera autora bila je da sve one koji nikada nisu bili na Zlatiboru ili su ga posjećivali povremeno i sporadično, slikovitom riječju podsjeti na sve čari i prirodne ljepote te planine i krajolika koji je okružuje. Zlatiborsko zemljopisno područje proteže se od Drine prema Užicu, a nije daleko ni Valjevo u kojem živi i radi pisac Dušan Vidaković. Razumljivo je da mu taj bogomdani bajkoviti krajolik leži na srcu i da ga nosi u mislima, ma gdje bio, i ma gdje se kretao. A novinari i pisci jesu dinamične osobe i umjetničke duše koje su stalno u pokretu i stvaralačkom naponu.

Iz tog stvaralačkog dinamizma rodila se i oživotvorila ideja koja je *Zlatiborsku svesku* ispunila slikovitim emotivnim zapisima i drugim kratkim leksičkim formama, znanim još od davnih vremena. Tvorac *zlatiborizama* već u prvim mislima nagovještava, bolje reći tvrdi, da su '*zlatiborizmi – viši nivo optimizma.*' Svako drugo određenje bilo bi manjkavo i neprilično za definiciju svega onoga što se pod tim pojmom podrazumijeva. Tu generalnu tvrdnju autor osnažuje i potvrđuje s više od dvjesto slikovitih misli i izreka koje očaravaju i dočaravaju raskoš prirodnih blagodati koje svakom dobronamjernom posjetiocu nude ugođaj kakav će pronaći malo gdje na ovoj našoj prelijepoj planeti Zemlji.

Ima na zemaljskoj kugli mnogo lijepih mjesta i predjela. Ima bezbroj bisernih izvora i rijeka, zelenih jezera, plavih mora, visokih planina i nepreglednih ravnica. Ali, nigdje nema tako stasitih borova u koje su utkane zlatne niti sunčevih i mjesečevih zraka i bijeli pramenovi snježnih pahulja i sjevernog vjetra. Na planini sazdanom od vječne zimzeleni čovjek se, naprosto, mora osjećati lijepo i ugodno. Mora osjetiti mirise i okuse slobode kakve nema, ili je vrlo malo u urbanim sredinama. Očima i dušom upiti nepregledna prostranstva ispunjena pjevom ptica, šumom povjetarca, žuborom potoka i mekim dodirom ovalnih livada. Sve to čini čovjeka ljudskim bićem, predanim ljepoti i oslobođenim od svakoga zla, stresa, tjeskobe, patnje i stradanja.

Lirskoj duši Dušanovoj Zlatibor je eliksir koji budi nadu i zatire svaku pomisao na loše trenutke koji su naši česti

pratioci. Taj eliksir '*ne da šansu nadi da umre posljednja. Već da se rodi prva*'. '*Zlatibor onemogućava ljubitelje života. Da predahnu.*' U takvom izvornom ozračju vedrine život teče zvjezdanim stazama i obalama, tuga prerasta u radost, tjeskoba i zloba u iskrenu ljubav. Doživio je ta stanja autor nebrojeno puta, i zato uvjerljivo svjedoči o snazi prirode i njezinoj nadmoći nad malim ljudskim egom. Čovjek je, zapravo, velik samome sebi kad umisli da je iznad svega drugog. Zato treba izaći iz sebe i uvjeriti se koliko je mali u odnosu na svijet koji ga okružuje i u kome troši svoj zemaljski život.

Vidakovićevi *zlatiborizmi* jedinstveni su lirsko-epski priručnik koga treba čitati s razumijevanjem i upijati misao-ne i leksičke sokove i toplinu koju nudi svakoj ljudskoj duši. Kako onoj koja je opora i prazna, tako i onoj koja voli prirodu i druži se s njom kad god joj se pruži povoljna prilika. '*Upoznajte voljenu osobu sa Zlatiborom. Da bi vas više volela*' - ushićeno poručuje pjesnik i dodaje: '*Zlatibor je kao vino. In Zlatibor veritas.* Istina i ljubav tvore istinoljubivost – zaljubljenju riječ koja otvara sva vrata na koja čovjek može i želi ući. A vrata Zlatibora otvorena su širom svima koji misle dobro sebi i drugima.

Svoje zlatiborske misli i primisli, Dušan Vidaković je uspješno spojio i uvezao sa brojnim manje-više poznatim narodnim izrekama, tako da je dobio kratka instruktivna i lako primjenjiva štiva, koja zovu na akciju i pokazuju pravce kretanja prema prirodi i njenim neupitnim ljepotama. Prepisujem neke od njih kao podsjetnik za usmjeravanje onih koji još nisu krenuli na planinarski put i blisko druže-

nje sa čistim zrakom, lakim povjetarcem, zelenim pejzažom, ili kristalnom snježnom bjelinom u blistavom zimskom koloritu.

- *'Suze se na Zlatiboru se, za tren oka, preobražavaju. U radosnice'.*
- *'Čini drugome ono što Zlatibor čini tebi'.*
- *'Zlatibor u zube ne gleda. Niti ih pokazuje'.*
- *'Sigurnija je zlatiborska, nego zlatna sredina'.*
- *'Bolje Zlatibor u ruci, nego Zlatibor na grani'.*
- *'Na Zlatiboru svakog gosta, nikad dosta'.*

Nižu se tako u današnje vrijeme prijeko potrebne i poželjne ekološke misli i poruke na koje, ni oni s malo ljudske duše, ne bi trebali ni smjeli ostati ravnodušni. U vrijeme laboratorijski skrojenih epidemija i pandemija i svekolike skupe farmaceutske agresije na ljudsko tijelo i dušu, boravak u prekrasnoj prirodi najbolji je i najučinkovitiji lijek za sve bolesti modernog vremena. Jedini bez kontraindikacija i, uz to, jedini gotovo pa besplatan. Tek toliko, kolika je cijena goriva do podnožja planine ili susjednog brda. A onda polako tabanović fijakerom, ili utabanim stazama do samoga vrha. Tek kad se uspnete, vidjet će te koliko taj pređeni put nije bio uzaludan, i koliko je koristan za vaše tjelesno i duševno zdravlje i sreću.

'Daleko od Zlatibora, daleko od srca' – poručuje na kraju pisac ove unikatne zbirke savjetodavnih misaonih recepata za zdrav i dug život. U prirodi i s prirodom, kako i priliči

svakom ljudskom biću. Kad mogu sva druga bića živjeti zdravo u prirodi, zašto to ne bi mogli i ljudi?

[Objavljeno u časopisu *Književni pregled*, Beograd,
broj: 31, jul–decembar 2022.
i u elektronskom časopisu *Šipak*]

Ivo Mijo Andrić

VEDRE MISLI ZA OSMIJEH NA LICU

(Čista petica : Zbornik aforizama Udruge hrvatskih aforista i humorista. Split: UHAH, 2022)

Udruga hrvatskih aforista i humorista i u 2022. godini počastila je svoje članove i čitače novim zbornikom pod naslovom *Čista petica*. To je peti zbornik u neprekinutom almanaškom nizu koji prati aktivnosti ove duhovite družbe od njezinog osnivanja 2017. godine do danas. I baš zato zaslužuje odličan naziv kako i priliči ekipi koja je od prvog zbornika *Zlatni rez*, u kome su bila zastupljena dvadeset četiri člana, narasla na družinu koja je premašila devedeset članova.

Na bogatim stranicama *Čiste petice*, uz kraće biobibliografije i fotografije zastupljenih autora i šesnaest autorica, nalazi se blizu 2000 aforizama, epigrama, satiričnih pjesama i kratkih duhovitih proznih uradaka. Glavni urednik i pisac nadahnutog predgovora Frano Vukoja, posložio je izabranu vrstu abecednim redom, vodeći računa o kvaliteti ponuđenog štiva svakog od devedeset dva zastupljena člana. Tako je zaokružena impresivna reprezentativna zbirka stvaralaštva hrvatskih aforista i humorista u 2022. godini.

U zbirci se nalaze autori tri generacije pisaca počev od najmlađih, Darka Mrkonjića i Alojza Šekrsta (1990.), do naj-

starijeg Martina Jakšića (1931.). Svi oni su uložili zavidan stvaralački napor da obogate hrvatski humor i aforistiku novim radovima koji potvrđuju da i ljudi zapadnog Balkana znaju biti vedri i veseli i u ovim vremenima koja su opterećena promašenim politikama, ratovima, ekonomskim krizama i kojekakvim prirodnim i neprirodnim virusima i mikrobima.

Za pisce i humoriste takva su vremena pogodno tlo i nepresušni izvori za zapisivanje duhovitih i mudrih misli u kojima se na satiričan, ironičan, alegoričan, hiperboličan i izravan način prikazuju nositelji krivih politika, štetnih odluka, nenarodnih režima, rasipništva, sluganskog odnosa prema velikim i moćnim državama i inih nepodopština koje ugrožavaju malog čovjeka i njegovu sadašnjost i budućnost. Ako već ne mogu mijenjati stanje, loše odnose i njihove kreatore i promicatelje, aforisti i humoristi mogu bar zdravim mislima i duhovitim riječima prokazati uzročnike društvene nestabilnosti i tvorce zla koje nas prati u kratkom i, za mnoge, mukotrpnom životu.

Humor je odvajkada bio melem za dušu nemoćnima i veselim ljudima, a sol na ranu onima koji unose nemir i na raznovrsne načine ugrožavaju slabije od sebe. Poticatelji ratova i sijači narodnog stradanja svojim ograničenim umnim sposobnostima nikada nisu mogli shvatiti da je svakakav mir bolji i ljudskiji od bilo kakvog rata u kome ginu i stradaju jadni i nemoćni, dok se vinovnici sukoba diče svojim veličanstvenim dosezima u takozvanom širenju ljudskih prava, demokratije, i sloboda koje se mjere brojem ubijenih,

ranjenih, raseljenih u uništenih ljudi i njihovih poštenim radom stečenih domova i drugih materijalnih i duhovnih dobara. Gluhi i slijepi političari i vladari ljudskih sudbina nikada nisu mogli čuti, vidjeti niti razumjeti one koji pored njih stradaju i umiru u najtežim mukama i patnjama. Za njih je to uvijek bila obična priredba i festival sirovih i surovih strasti u kome su uživali ili uživaju bez ikakvog osjećaja za vlastitu odgovornost i za razumijevanje zla koga nanose drugima.

Leksička zrnca mudrosti i duha koja odašilju aforisti i humoristi, ako ništa drugo, probudit će nadu u mogućnost rađanja svjetla na kraju tunela u koga smo ušli izborom pogrešnih vođa i podilaženjem njihovoj sviti koje vidi samo sebe i sebi slične i bliske, a sve druge zapostavlja ili precrtava kao suvišnu i nepotrebnu stavku u svome neljudskom ponašanju i nasilnom vladanju. Hoće li se to svjetlo pojaviti u nekim budućim izborima, pitanje je za milijardu eura ili dolara svima koji daju glas za neku bolju i izvjesniju budućnost. Neka im makar zadrhti ruka kad zaokružuju one koji će im sutra krojiti sudbinu i odlučivati o njihovom pravu na mir, slobodu i iskonsku pravdu prirodom zadanom i rođenjem darovanu.

Misao je manji ili veći duhovni teret, a pisanje nasušna potreba da se prenese poruka koja će trajati duže od svakog i svačijeg pojedinačnog života. Znaju to svi autori i autorice koji su svoje poruke ugradili u ovaj vrijedan, ali i dugovječan zbornik. On će nadživjeti svakoga od nas i podsjećati dolazeće naraštaje na godine u kojima smo živjeli i radili u

korist dobra i borili se mudrom riječju i duhovitim djelom protiv tvoraca nesreća i zla.

Neke od tih poruka prenosim sa stranica *Čiste petice*, s nadom da će sumornu tamu današnjeg vremena izbrisati vedrinom i toplinom blage ljudske duše i iskrene riječi. Jer u ovom vremenu, kako kaže Slavica Bakšaj ... *Nit' sijemo, nit' žanjemo... već... uvozimo*. A aforistički veteran Josip Ba-laško tu misao nadopunjava poučnom rečenicom: *Ništa ne rade, pa ih je lako uhvatiti na djelu*.

Iza njih slijede misli i riječi sljedećih autora i autorica koje prepisujem abecednim redom njihovih tvoraca:

Nisu opasni oni bez sluha. Opasni su oni bez duha.
(Svetislav Bailjanović)

Široke horizonte zaklanjaju uski ljudi. (Drago Bosnić)

Život je aforizam koji rijetki razumiju. (Ivan Bradvica)

Zaposlen sam – gledam svoja posla. (Darko Ciglenečki)

Postoji li društvo za zaštitu od životinja? (Jozo Čizmić)

Ne radim ništa. U tome je tajna mog uspjeha. (Jandre Drmić)

Svaka budala nađe ponekog istomišljenika. (Dragutin Dubravčić)

Kravata Croata, omča oko vrata. (Nadan Dumanić)

Kad smo složili kockice, dobili smo Hrvatsku. (Zlatko Garoanović)

Ima malo pametnih ljudi. A onda se i oni ožene. (Jadranka Gottlicher)

Svi se bore za fotelje. Od rada se ne može živjeti (Ivan Grahovec)

Nisam vjerovao da imamo toliko ateista. (Abdurahman Halilović Ahil)

Nije mudrost živjeti, već preživjeti. (Sakiba Harčević)

Kad varaš samog sebe nisi varalica, nego budala. (Mate Ivandić)

Ljudska prava su kao trava. Ili se gaze, ili se kose. (Danko Ivšinović)

Novinari su najveći uzgajivači pataka. (Dražen Jergović)

Oni stoluju, mi opslužujemo. (Ivan Katić)

Uzalud čekate bolje sutra. Potrošili ste ga jučer. (Ivica Kesić)

Gdje vrije, često i prekipi. (Miljenka Koštro)

Otoara se milijun radnih mjesta u Europi. Navali narode! (Dragutin Lončar)

U braku crkve i države odnosi su – vanbračni. (Danica Majnarić)

Što si uspravniji, veća si meta. (Marinko Mijović)

Znati šutjeti je pola zdravlja. (Darko Mrkonjić)

Dobro izvagane riječi nikada nisu teške. (Boris Nazansky)

Istočni grijeh polako ide na zapad. (Mara Ožić-Bebek Imotica)

Na batinu se čovjek uvijek može osloniti. (Živko Prodanović)

Spavao je snom pravednika dok ga policija nije probudila. (Milan Rupčić)

Štedite vrijeme – čitajte aforizme. (Tomislav Supek)

On je svjetski čovjek. Prešao je sve granice. (Nikola Šimić Tonin)

Globalisti globalno glođu. (Jelena Šipec)

Stići ćemo ih. Nisu puno zaostali. (Zlatko Tomić)

Čitatelji su rjeđi od knjiga. (Miroslav Vukmanić)

Ako smo na krivom putu, dobro je što zaostajemo. (Frano Vukoja)

Najlakše je žeti političkim žetonima. (Mladen Vuković)

Puno je još mudrih i vedrih misli zapisano u ovom jedinstvenom libru ljudske duhovitosti. Prepuštam čitačima da ih sami otkriju. Ali, prije toga, predlažem im da u knjižnicama ili kod Udruge hrvatskih aforista i humorista potraže ovu vrijednu i nadasve zanimljivu knjigu. Sretno vam i veselo bilo čitanje i dugotrajno pamćenje svega pročitanog.

Ivo Mijo Andrić

PROČITANO IZMEĐU REDAKA

(Danko Ivšinović, *Talija i ja*. Zagreb: Napretkov kulturni centar, 2022)

Nakon četiri objavljene zbirke aforizama, književnik Danko Ivšinović pripremio je i objavio novu knjigu pod naslovom *Talija i ja*. Riječ je o autorskom izboru epigramskih misli koje je bilježio u posljednjih nekoliko godina. Mahom su to kratke sažete impresije o devijantnim društvenim pojavama i njihovim nositeljima, koje je na našim prostorima porodilo rat iz devedesetih godina prošloga stoljeća, a produbio i proširio liberalni kapitalizam u našoj i u gotovo svim bivšim socijalističkim zemljama.

Piščeva misija i obaveza bila je i ostala – da riječju i djelom prokazuju sve ono i one koji uneređuju društvene odnose, i unazađuju ljudska prava i slobode. Kako po svome habitusu i određenju pripada tom intelektualnom krugu, Danko Ivšinović svoja zapažanja o svemu što ga okružuje i provocira kao ljudsko i duhovno biće, javno objelodanjuje u knjigama potpisanim vlastitim imenom i prezimeom, bez straha da će biti krivo shvaćen i pogrešno interpretiran od strane pojedinaca koji se u njima prepoznaju. Čak štoviše, ne libi se opisati ih izrazima koji nisu ugodni sluhu, a koji se koriste u svakodnevnom govoru i u pisa-

nom obliku. Možda će neki od tih sočnih izraza zasmetati leksički osjetljivim čitačima, ali to je više njihov, nego li piščev problem. Jezik je otvoreno polje za sve one koji se njime služe i bave, i njemu ne priliče nikakve ograde u demokratskom društvu, kakvo i mi u posljednjim desetljećima gradimo.

Knjiga se sastoji od epigramsko-aforističnih misli, izreka i dosjetki koje na ironično-alegoričan i satiričan način oslikavaju našu sumornu zbilju ispunjenu seobom naroda sa rodniš ognjišta u potrazi za poslom i sredinom gdje ne dominira ratna retorika koju svakodnevno šire pojedini nositelji vlasti, a propagiraju pisani i elektronski mediji i podivljale društvene mreže. U toj pomami ratom ostrašćenih individua, koja često prerasta u kolektivnu histeriju, kako na lokalnim tako i na nacionalnim razinama, normalni ljudi sve više gube volju za ostajanjem u mjestu i zemlji gdje su rođeni, izrasli i stasali za miran život i stabilan progres.

Svoj stav spram svega što uzdiže rat iznad mira, neum ispred uma, nered ispred reda, a nerad iznad rada, Ivšić otvoreno i bez dlake na jeziku iskazuje u kratkim epigramskim iskazima poput ovih: *Ljudska prava su kao trava. Ili se gaze ili se kose; Koga savjest ne grize, za njega nema krize; Sve je stalo, samo još gnjide ide; Najpoznatija pučka disciplina svih vremena je stezanje remena; Dobra vremena za nas nikada nisu imala vremena.* I kao kruna svega toga i sličnoga dolazi piščeva nadopuna pjesme: *Bože čuvaj Hrvatsku... od korone, gladi, rata i – velikih Hrvata.*

I ne samo od njih, Hrvatsku i njezinu uvjetnu samostalnost odnosno suverenost treba čuvati i sačuvati i od onih pod čije se skute sklonila prije deset godina. Od majčice EU, čija politika nikada nije bila baš posebno naklonjena južnom dijelu Europe. Dolazeće vrijeme pokazat će koliko je ta naklonjenost iskrena i u obostranom interesu.

Aforist i epigramist Ivšinović svoju prosudbu o tom odnosu bilježi u nekoliko epigramskih stihova. U prvom pod naslovom *Zemlja mala*, između redova otkriva da:

Ima jedna/ zemlja mala/ neću reći koja/, sve je više tuđa/, a sve manje moja.

Iz njegove biografije vidi se da živi u maloj zemlji (Hrvatskoj), a da je rođen u još manjoj (Bosni i Hercegovini), pa je lako zaključiti kako je riječ i o jednoj i (ili) o drugoj. Da se vlas(t)i ne dosjete! Jedna je kalemljena na EU prije deset godina, a druga je u postupku kalemljenja koje će potrajati nekoliko, a možda i još više od nekoliko godina. Za prvu zemlju pisac iznosi jednu, a šta drugo reći nego živu istinu, koja kaže:

*Nakon ulaska u EU/ došao je kraj/ svim našim mukama/.
Konačno sve konce/ čvrsto držimo/ u tuđim rukama. (Kraj mukama)*

Za obadvije, ali i za sve male zemlje podjednako vrijedi epigram pod naslovom: *EU*, iz koga se vidi kako: *U Europskoj uniji/ pravila važe: „Veži konja/ gdje ti/ Bruselles kaže!“* Samo tako mogu se zaslužiti nužni i žarko željeni poticaji i razna druga bespovratna sredstva za uz nazadovali

razvoj poljoprivrede i društva. Da narod manje gladuje i da se za zeru malo više sutrašnjici raduje.

Nije Ivšinović protiv EU, niti protiv bilo čega drugoga. Naprotiv! On samo na sve to gleda iz svoga aforističkog i epigramskog ugla i nastoji ga pojasniti onima koji sve to promatraju drugim očima, ili iz prostora jasli koje se pune državnim i europskim novcima. Njima je danas lijepo, a za sutra, tko pita za sutra? Važno je da njima danas teku med i mlijeko, a sutra mogu teći... krv, znoj i suze. Naravno, ne njihove, već onih iz čijih se džepova taj novac grabi i muze.

Takva je, eto, naša današnja slika i prilika viđena očima i oslikana mišlju književnika i akademskog glazbenika Danka Ivšinovića. Rođenog Mrkonjić-građanina, a od minulog rata za 'ničiju zemlju', nastanjenog Gospićanina. Pesimistična u realnoj mjeri minulog vremena i optimistična u nadi da će sutra, ipak, biti bolje. Barem za one koji to sutra dočekaju u blaženom miru i svekolikoj ljudskoj sreći.

Za pisca kao utješna misao vrijedi ona zapisana u epigramskoj poruci koja glasi:

Tko čita između redaka – načitan je. Koga pročitaju između redaka – pročitan je.

To je moto knjige i literarni moto našeg života!

Ivo Mijo Andrić

O VREMENA, O OBIČAJI!

(Tomislav Supek, *Dani noćnih mora*. Zagreb: Studio Moderna, 2022)

U mlađim i srednjim godinama života književnik Tomislav Supek pisao je humoreske, kozerije, šale i druge vrste vedrih prozних radova. Objavljivao ih je u studentskim, dnevnim i tjednim listovima te u humorističkim radijskim emisijama. U drugoj polovici prošloga stoljeća na prostorima bivše SFRJ, svi dnevni i nedjeljni listovi imali su stranice namijenjene za humor i zabavu. Osim toga, u većim gradovima postojali su humoristički listovi i radijske emisije u kojima su objavljivani humoristički i satirični sadržaji. Bilo je to vrijeme u kome se humor cijenio kao važna sastavnica duhovnog života.

Ratna događanja iz devedesetih godina i raspad države kao i razvikana demokratizacija i komercijalizacija individualnog i društvenog života, potisnuli su humor i satiru u drugi plan. Većina dnevnih listova i radio stanica ukinuli su humorističke stranice i emisije, ostavivši tek simbolični prostor za viceve i pošalice preuzete iz drugih zemalja ili od drugih naroda. Šala na svoj račun ili satirična kritika na račun domaćih političara, postale su nepoželjne a u određenoj mjeri čak i opasne umotvorine, pa su ih vlasnici novina i urednici redovno izbjegavali.

No, taj zaokret u uređivačkoj politici nije spriječio humoriste da zapisuju duhovite misli, i da iste objavljuju u knjigama koje su plaćali vlastitim novcima. Novonastaloj situaciji prilagodio se i Tomislav Supek koji je napustio duže humorističke forme, i u poznim godinama posvetio se isključivo pisanju aforizama. Prelazak na područje aforistike pokazao se dobrim potezom koji mu je donio odlične stvaralačke rezultate. Tako je u posljednjih dvadesetak godina objavio 13 knjiga humora, od čega sedam knjiga aforizama pod zajedničkim naslovom *Hrvatska zanovijetanja*. Uz to je objavio i dvoknjižje sa dvojicom poznatih hrvatskih aforista, (Andrić i Vuković), koje je imalo dobar odjek kod čitalaca.

Kruna tih vrijednih postignuća došla je početkom ove godine kada mu je, u okviru nagrade „Radoje Domanović“, Društvo književnika Srbije dodijelilo prestižno priznanje „Ekselencija satire“ za ukupni doprinos razvoju humora i satire. Nekako u isto vrijeme, u izboru profesora i poznatog aforističara Jandra Drmića, objavljena je Supekova nova knjiga pod naslovom *Dani noćnih mora*, koja zaokružuje njegovo polustoljetno humorističko stvaralaštvo. U tom izboru našli su se najbolji aforizmi napisani u zadnja dva desetljeća i objavljeni u hrvatskim zanovijetanjima. Analitičan i pohvalan predgovor knjizi pripremio je bard europske i svjetske aforistike Aleksandar Čotrić, kome pripadaju velike zasluge za afirmaciju aforizma kao najkraće književne vrste, i aforističara kao dubokoumnih književnih stvaralaca. Izbornik Drmić, u završnom dijelu knjige dodao je sadržajan po-

govor koji osvjetljava pređeni polustoljetni spisateljski put jednog od ponajboljih balkanskih i europskih aforističara i satiričara današnjeg vremena.

U danima noćnih mora tako se na jednom mjestu našlo sve ono najbolje što označava i karakterizira suvremeno aforističko i satirično stvaralaštvo na našim prostorima. Zasluga je to sjajnog umotvorca Tomislava Supeka, izbornika Jandra Drmića i satiričnog analitičara Saše Čotrića. Taj trio bez kormilara otisnuo se papirnatim knjižnim čamcem, u ne baš lijepo vrijeme, uzburkanim morem satirične vedrine ispraćen naslovnim aforizmom: *Nekada smo ovakve dane nazivali noćnom morom*. Na tom putovanju aforist nailazi na gusare političare: (*Čudna podudarnost. Porastom broja političara, smanjuje se broj lopova*); umorne narodne mornare: (*Narod uzima kredite. Lopovi gotovinu*); obezglavljene birače: (*Problem hrvatskog biračkog tijela. Nema glavu*); korumpirano pravosuđe: (*Ako suci dijele pravdu, mogu je i naplaćivati*); politizirane svećenike: (*Svećenik ili političar. Isti vrug*); osiromašene i ne-moćne umirovljenike: (*I mi imamo oružje za masovno uništenje. Mirovine*); maskirane vlastodršce: (*Maske su pale. Maskirani ne*).

Mnogo je životnih tema i stvarnih društvenih problema koje Supek prezentira i secira u svojim satiričnim aforizmima. Nisu one hrvatski specifikum. One su podjednako prisutne i u drugim državama, a posebno onima koje se nalaze na takozvanom putu tranzicije. U svima njima pokušava se implementirati zapadni model demokracije u kome građani svoja politička prava ostvaruju samo u vrijeme iz-

bora. (*Građani uvijek glasuju, nikada ne biraju*), kaže aforist. I dodaje: *Na kraju, pobijedit će demokracija. Milom ili silom.*

Kad se okonča izborni ciklus vlast preuzimaju izabrani vlastodršci, a narodu ostaje od davnina poznata mogućnost da šuti i radi. I da, ako nije zadovoljan svojim položajem izađe na ulicu te da, uz budnu pažnju i pratnju naoružane policije, demonstrira protiv političkih moćnika. Poslije održanih izbora političke i druge odluke o svemu, pa i o ratu i miru, donose političari. Narod se tu ni za što ne pita i njemu je jedino preostaje da se nada i strada zbog nerazumnih odluka onih koje je sam izabrao.

O tempora, o mores!, rekao bi slavni Ciceron. A ja tu njegovu misao ponovio na našem jeziku: O vremena, o običaji! Razumije se, mnogo stoljeća kasnije, gledajući kako pred svjetskom političkom publikom stradaju ljudi i dobra u opsjednutim ukrajinskim gradovima. Pritom se prisjećajući užasne sarajevske ratne opsade iz devedesetih godina u kojoj sam i sam bio nemoćni stradalnik, dok je europska i svjetska politička publika iz toplih domova promatrala šta se zbiva na podivljalom Balkanu. I slala riječi podrške, uz mrvice pomoći da produži agoniju nemoćnih i zlu prepuštenih ljudi. A mogla je puno više učiniti prije izbijanja ratnog sukoba i u vrijeme njegovog trajanja, da je htjela i željela. I da je bilo više razuma i dobrote, a manje zlobe i sramote.

Noć se odužila. Nikako da svane bolje sutra. Zapisao je tu tugaljivu ironijsku misao Tomislav Supek, s kojom završavam ovaj kratki prikaz njegove vrijedne knjige aforizama, *Dani noćnih mora*. Knjigu toplo preporučujem svima koji vo-

le kratke mudre i duhovite misli i izreke o ljudima, stvarima i pojavama iz današnjeg vremena. I koji vjeruju da su zdrav duh i smijeh najbolji prirodni i narodni lijek.

Ivo Mijo Andrić

MISLI OTETE OD ZABORAVA

(Duje Bašić, *Misli*. Zagreb: Udruga hrvatskih aforista i humorista, 2022)

„Ovo su misli našega tate, uz koje smo svi odrastali“.

Takvu posvetu napisali su: Josip, Anton, Jasenka i Milan na prvim stranicama knjige Duje Bašića pod naslovom *Misli*. Neobična knjiga običnog naslova i impresivnog misaonog sadržaja. Rijetka i jednako tako vrijedna duhovna i spisateljska tvorevina dobrog čovjeka i oca koji je otišao u vječnost početkom sedamdesetih godina prošloga stoljeća. Imao je tada šezdeset četiri godine i bio je u punoj stvaralačkoj i životnoj snazi.

Kad se prva knjiga objelodani pola stoljeća nakon smrti njezinog autora, onda to ima posebnu vrijednost i golem značaj, ne samo za autorove potomke, već i za šire čitateljstvo. Duje Bašić bio je zanimljiva ljudska i literarna pojava. Rođen je 1907. godine u selu Prugovo kraj Klisa i Splita, odakle se, nakon smrti oba roditelja i svršetka osnovne škole, upisao u podoficirsku školu u Zagrebu. Po završetku škole službovao je u Sinju odakle se, nakon kapitulacije Kraljevine Jugoslavije, s obitelji vratio u Zagreb. Tu je radio kao časnik na gospodarskim poslovima u Ministarstvu domobranstva NDH do sloma režima u svibnju 1945. Po oslo-

bođenju zemlje, kratko vrijeme proveo je kao zarobljenik u logoru, da bi nakon opće amnestije bio oslobođen 9. kolovoza iste godine i ukazom narodne vlasti raspoređen u civilnu službu u kojoj je radio sve do umirovljenja 1968. godine. U tih dvadesetak godina obavljao je računovodstvene poslove u nekoliko poduzeća te u dvije akademije. Najprije u Akademiji za kazalište i filmsku umjetnost, a onda u Muzičkoj akademiji gdje je umirovljen.

Službovanje u umjetničkim akademijama omogućilo mu je razvijanje spisateljskih sklonosti koje je pokazivao još od rane mladosti. Zahvaljujući tome, uz redovne poslove i u slobodno vrijeme pisao je pjesme i zapisivao aforizme i misli na razne životne teme. Odabrane radove objavljivao je u „Republici“, „Telegramu“, „Reviji“, „Izboru“, riječkom kalendaru „Jurina i Franina“ te u časopisu Školskog kemijskog centra u Zagrebu. Time je zadovoljavao svoju potrebu za duhovnim uzdizanjem iznad prosječnosti svakodnevnog življenja.

Objavljeni radovi, zapisi i bilješke sačuvani u Bašićevoj književnoj ostavštini, na svijet su izašli blagodareći njezgovoj djeci. Ponajviše najmlađem sinu Milanu koji se, uz stručnu pomoć priređivače Miroslava Vukmanića, prihvatio posla sređivanja i uređivanja starih rukopisa. Tako je nastala opsežna knjiga, koja na dvjestotinjak stranica sadrži više od tri tisuće aforizama, misli, gnoma, sentenci, izreka i drugih domišljaja, kako ih je autor nazivao. Za današnje prilike, to su sabrana djela autora koji je stvarao bez ambicija da postane poznatim piscem. Pomalo neobično za vrije-

me u kome je živio, ali razumljivo zbog svega što je u životu prošao.

Misli Duje Bašića pohranjene između korica i oživotvorene u impozantnom misaonom libru, predstavljaju riznicu životnih mudrosti odslikanu riječju i uokvirenu jednom rečenicom. Ni jedna misao u bogatoj knjizi ne prelazi zadani okvir od jednostavne ili složene rečenice. Jednostavne rečenice su obično proširene, a nerijetko i ne proširene, sastavljene od dvije do pet riječi. Složene rečenice su zavinsno ili nezavisno složene i u njima su jednostavni dijelovi razdvojeni zarezom. Takav stil dosljednog jedno-rečeničnog pisanja i misaonog izražavanja, u dugoj čitalačkoj i spisateljskoj praksi do sada nisam susreo, i utoliko mi se ovo djelo čini zanimljivijim i u književnom i umjetničkom smislu, raritetnim.

Svoja zapažanja o određenim pojavama, društvenim odnosima, individualnim ljudskim osobinama i prirodnim fenomenima, Duje Bašić je bilježio sistematično, slažući ih u tematske i logične cjeline koje čitatelju pružaju potpun uvid u njegove filozofske, sociološke i ekonomske poglede na svijet koji ga je okruživao i kome je fizički, djelatno i duhovno pripadao. Rad među dramskim i muzičkim umjetnicima svakodnevno ga je nadahnjivao i poticao da i sam oblikuje vlastite misli i doživljuje u aforizme, epigrame i druge mudroslovnice koje su biseri ljudskoga uma neograničene vrijednosti i beskonačnoga roka trajanja. U jednom od brojnih epigrama autor kaže:

Volio bih da mi život bijaše još teži, / da mi mis' o kroz prazninu ponegdje ne bježi.

Čudna je pojava ljudska misao iz koje se rađaju mala i velika djela i koja nas vodi ka dobru i zlu. Prema dobru u dobra vremena, a prema zlu kad nas zlo nadvlada. Prošao je Duje kroz to vrijeme zla za Drugog svjetskog rata, ali je i u njemu sačuvao ljudsko dostojanstvo koje ga je krasilo do kraja života. O tome najbolje svjedoče njegove misli koje je slijedio na svakom koraku. *Prijedi prije mislima kud misliš proći! A onda: Gledaj svačiji put, da bolje vidiš svoj. Jer... Put vodi u svaki smjer, ali ne i svaki na pravi smjer.* I ono što je posebno važno: *Put je otvoren dokle sežu misli.* Razumije se, dobre i poštene misli. Sve izvan toga vodi krivim putem. Pisac bi to pojednostavljeno rekao: *Tko živi na račun ljudi, odumire kao čovjek.* Kratko jasno, ali mnogim pripadnicima ljudske vrste, nerazumljivo i nedohvatno. Zato ti i takvi žive na račun drugih i ne libe se drugima ugroziti život.

Tko živi s vjerom, taj živi s mjerom. Naravno, s vjerom u dobro, jer svaka vjera ne vodi dobrome. Puno je u povijesti bilo krivih vjera i onih koji su te vjere slijedili. Ljudska civilizacija zagađena je nemirima i ratovima svakojakih vrsta. Ljudsko prokletstvo nema granice i prisutno je na svakom koraku. Iz njega izniču sva zla ovoga svijeta. *Ratovi su požar razuma.* Tako je zapisao Duje Bašić, dodajući da su... *Ratni ciljevi – smrtni putovi.* Unatoč tome, ratovi su stalni pratioci ljudske gluposti i znak prisutnosti hordi idio-ta među nama. Dok je njih, mira neće biti, i ne razum će razumu prijetiti. *Velike vojskovođe treba zamijeniti velikim ljudima... Oružane ratove treba zamijeniti bitkom mišljenja.* Ove Ba-
192

šićeve antiratne poruke teško je ostvariti u vremenu kad velike političke vođe nemaju dovoljno pameti da shvate da je bilo kakav mir bolji od svakog rata i da se rat vodi protiv malih ljudi. U njemu ne stradaju ratne vođe i kolovođe, već nedužni narodi koje rat zahvati. Vođe i kolovođe, prije ili kasnije, umiru od zla u sebi, rastrgani otrovom koga su širili van sebe u vrijeme užasne neljudske pomame.

Misaoni libar Duje Bašića kao pčelinja košnica ispunjen je različitim mislima korisnim za svakodnevnu upotrebu, i za pročišćavanje misaonog taloga koji se nakuplja u ljudskim glavama. Kod nekoga je tog taloga manje, a kod nekog više, sve u ovisnosti od stanja kroz koja čovjek prolazi od ranog buđenja do novoga sna. Dosta tog taloga slegne se za zdravog sna, ali se dosta prenese u novi dan. Zato bi bilo dobro imati ovu ili sličnu knjigu na radnom stolu ili kraj uzglavlja, i s njome rastjerivati crne misli i ružna sjećanja koja nas prate cijeloga života. Malo je ljudi stalno obdarenih smijehom i dobrim raspoloženjem. Puno je više onih koji posrcu pod teretom obaveza i briga o tome kako život učiniti lijepim i podnošljivim u svakom trenutku.

Kao terapiju za ta bolna duševna stanja, prepisujem još neke misli iz ove knjige, koja nikoga ne bi trebala niti smjela ostaviti ravnodušnim.

Mudre su misli živi spomenici.

Mudrac sije, da bi drugi želi.

Mudrost puno traži, a malo uzima.

Mudrost je iznad svega, ali nije nad svim.

U sreći imaj suzdržljivosti, a u nesreći izdržljivosti.

Tko ne ide k cilju, rasipa se putom.

*U dobrom životu ne zna se dobro o životu.
Mного je događaja koji nas snađu, zato što se nismo snašli.
Za prost govor nema izgovora.
Više je oštih jezika, nego oštroumnosti.
Duhovna ljepota traje čitavog života.
U ljude se svi uračunavaju, a u čovjeka – pojedinci.
Misli su korito u toku života.
Moć se rijetko služi mjerom.
Politička sjetva mržnje – krvava žetva naroda.
Kad bi vladari bili bliski, narodi se ne bi udaljavali.
Gdje naglost počinje, mudrost prestaje.
Tko za novcem pođe, teško mijenja smjer.
Pogrešku kazni posljedica.
Loši primjeri su dobro upozorenje.
Čitaj da naučiš misliti, a misli da se naučiš čitati!
Jedan dan dobrih misli – pun je dan života.*

Ovo je samo kratka šetnja prvim dijelom knjige koja je ispunjena jezgrovitim i dubokim mislima punih pouka i poduka o životu čovjeka koji je prošao dug, težak, trnovit, ali i lijep put. I završio ga je, nažalost, na pješačkom prijelazu na međunarodni praznik žena 1971. godine pod kotačima obijesnog vozača koji je jurio zabranjenim smjerom. Tako je prekinut misaoni niz vrijednog, čestitog i dobrog pisca koji je mogao u naslijeđe ostaviti još puno ovakvih i sličnih misli o životu kojega je neizmjereno volio i poštovao. No, i ovo što je ostavio vrijedno je svakog čitanja i pamćenja.

Hvala mu za to, kao i njegovoj djeci koja su te divne misli otrgnula iz ponora zaborava.

Ivo Mijo Andrić

VEDAR SMIJEŠAK, MOLIM

(Milenko Šarac, *Uslovna sloboda : Aforizmi i epigrami*.

Beograd: Alma, 2022)

Apsolutna sloboda čist je teorijski pojam koji u praksi ima tek ograničeno značenja. Svačija sloboda ograničena je slobodom drugih ljudi, ustavom, zakonima i drugim propisima. I sviješću svakog pojedinca. Dobro je to poznato profesoru ekonomske grupe predmeta u Srednjoj stručnoj školi u Pljevljima Milenku Miri Šarcu, koji uz redovan profesorski posao piše pjesme, priče, aforizme i epigrame. Iz njegove bogate književne radionice nedavno je u čitalački svijet odaslana obimna zbirka duhovitih satiričnih uradaka pod naslovom *Uslovna sloboda*.

Prije desetak godina sudjelovao sam na Danima humora i satire „Vuko Bezarević“ u Pljevljima, nevelikom, a živopisnom rudarskom crnogorskom gradu i od tada čuvam lijepe uspomene na druženja sa brojnim humoristima i karikaturistima s područja bivše Jugoslavije. Pljevlja su jedini grad na našim prostorima koji ima Muzej humora i satire u kome se, uz knjige i novinske napise, nalaze i postavke radova više naših poznatih karikaturista.

U toj i takvoj sredini duže od šest decenija živi i djeluje humorist i aforist Milenko Miro Šarac na sreću svojih

učenika, sugrađana i ljubitelja poezije, humora i satire. Sve njih, kao i ljubitelje humora i satire diljem Balkana, on uveljava svojim aforizmima i epigramima pisanim na aktuelne teme iz svakodnevnog života. Miro Šarac je u neku ruku postao hroničarem svega što se događalo na našim prostorima naročito od devedesetih godina prošloga stoljeća do današnjih dana. Za to vrijeme objavio je šest knjiga poezije i četiri zbirke aforizama i epigrama, koje se nalaze u muzeju i brojnim crnogorskim bibliotekama.

Zbirka aforizama i epigrama *Uslovna sloboda* pisana je stilom i jezikom literarnog znalca koji je odabrao humor i satiru kao moćna sredstva za razobličavanja negativnosti u društvu i njegovoj okolini te izravno imenovanje i neizravno označavanje njihovih nosilaca i eksponenata. Te negativnosti su vezane uz loše provedenu tranziciju, lopovsku privatizaciju, uništavanje nekad uspješnih firmi, ostavljanje radnika bez posla i ugrožavanje njihove egzistencije. U to su do guše uronjeni i do lakata upleteni nosioci štetočinske politike, nesposobni tajkuni i politički diletanti koji su za šaku dinara, dolara i eura rasprodali privredu i druga nacionalna bogatstva. Iza njih su ostala pusta polja, napuštene i razorene tvornice, i stotine hiljada nezaposlenih, mahom mladih ljudi koji su morali potražiti sreću u drugim zemljama. Taj prljavi posao politički lumpen-profiteri odradili su pod parolom uvođenja tzv „nove demokratije“, kakva po njima nije viđena na našim i širim svjetskim prostorima. A zapravo; riječ je o... od ranije poznatoj strategiji koja se provodi u stilu „j... lud zbunjenog“. Radnici i sirotinja su tu gu-

bitnici čija je društvena pozicija, iz relativno loše predratne, unaprijeđena u daleko goru poratnu.

Obični ljudi poznati su po tome što se lako mire sa svakim zlom koje ih u životu snađe. pisci i duboko misleći članovi društva, ne pristaju tako lako na poraz bez ispaljenog satiričnog, ironičnog ili barem duhovitog metka prema tvorcima narodne nesreće, pa posežu za perom i kompjuterom, zapisujući jetke i britke misli u formi aforizama, epigrama ili drugih kratko uzlaznih duhovnih metaka. Neki bi rekli – petardi, ali piscu prikaza zbirke *Uslovna sloboda* to su ipak sredstva koja kod jednih proizvode vedrinu i smijeh, a kod drugih vidljiv grč i nelagodu na licu. Ovdje je posve jasno ko su prvi, a ko su ti drugi. Jasno je to i duhovito ubojitom Šarcu koji ispaljuje ironično-sarkastičan aforizam iz države čudesa... *Alisa, ovo je zemlja za tebe!?* U prilog tome dodaje vidovitu konstataciju : *U ovoj državi nema nevinih. Jeben smo mi narod!* A i kako ne bi bili kad smo, zbog loše nacionalističke i šovinističke politike i još lošijih političkih manipulanata svi, ili gotovo svi dobrano najebali. Ako neko misli drugačije, neka to dokaže na sudu... Časti ili javnosti, svejedno. *U šumi propisa najbolje se snalaze drvosječe.* Naravno, i političari koji sijeku sve oko sebe. A kad je već riječ o političarima, aforist je tvrdi i dokazuje, da... *Najviše nasljednika imaju jalovi političari.* Zato kod nas, barem u toj sferi nema većih natalitetnih problema. S tim se slaže i Milenko, pa to ovjerava ripljevskim aforizmom koji glasi odveć proročanski: *Iako natalitet opada, broj kurvinih sinova je u porastu.*

Ako ne vjerujete, okrenite se oko sebe, pogledajte malo pažljivije i lako će te se u to sami uvjeriti.

Majstori aforistike i satire ne bi bili to što jesu, ako se ne bi našalili i poneku ironiju i oštriju žaoku ispalili na svoj račun. Miro Šarac je tu prosvjetarsku poziciju najbolje opisao aforizmima: *Pronašli su me. Pratili su tokove besparice; Ja sam svoju imovinu prokockao na vrijeme. Što je sigurno, sigurno; Ostao sam dosledan. Partija me je napustila; Kada vidim ko je sve uspio u životu, bude mi milo što sam umro na vrijeme. Šta na sve to reći osim...čuvaj obraz čovječe i kad ti pljuju u lice. Jer, ne rade to ljudi, već njihove lažne kopije – ludi. Miro to najbolje opisuje jednostavnom rečenicom preuzetom iz naše svakodnevne prakse: *I ranije je bilo budala, ali ih nisu zvali liderima.* Mislite li drugačije, pogledajte pažljivo večerašnji tv-dnevnik, pa će te vidjeti ko je u pravu.*

Aforističko-satiričnu ubojitost profesora Šarca bitno pojačavaju njegovi epigramski rafali ispaljeni iz raznih smjerova na negativne pojave i deformacije, koje štete društvu i ruže državu. Tu on potvrđuje da je sjajan pjesnik kome ne promiče ni najsitniji detalji naših krupnih polit-ekonomskih i inih promašaja. Šta drugo reći za epigram pod naslovom *U epigramu*, osim... 'bravo majstore', taj ti je za čistu desetku:

*Pogledom kroz drugu prizmu / satiričar pravi dramu;
Nije sve u aforizmu / nešto je i u epigramu.*

A u epigramu, kao i u aforizmu, uostalom, ne možeš ništa mudro i duhovito reći bez politike i političara. I naro-

da, razumije se, jer od njega sve počinje ni na njemu sve i svako svršava. Epigramski rečeno...

*U ove teške dane / fukare na svoje dođu,
Do podne sebe brane / od podne brane vođu.*

Kad se Šarac raspištolji niko nije siguran da neće biti pogođen barem ponekom strelicom, ili žaokom pčele radilice. Čak ni oni iz magarećih klupa, kojima je škola bila jeziva dosada i gubljenje vremena što se moglo korisno iskoristiti za igre u polju.

*Došla vremena glupa / posmatram moralnu bedu,
Oni iz magarećih klupa / sad stoje u prvom redu.*

E, ako ste mislili da je epigramist Miro kritičan samo prema drugima, onda niste bili u pravu. Ne štedi on nikoga, pa ni sebe samoga. Najbolje se to vidi i osjeti u epigramu pod naslovom *Kratke forme*, koji glasi i razglašava istinu poznatu samo piscu ovih stihova:

*Mnogi čitaju mene / praćen sam iznad norme,
Samo me ne traže žene / ne vole kratke forme.*

Šta reći na kraju ovog osvrta na dugovječnu knjigu Milenka Mire Šarca, a da se potvrdi i pojača sve naprijed napisano. Pa, mislim da je najbolje citirati epigram s naslovom *Presuda*, u čijem dispozitivu stoje stihovi:

*Presuda je donesena / ali čemu sve to vodi?
Sloboda je uhapšena / fukare su na slobodi.*

I to bi bilo to za prvo čitanje. Za drugo čitanje predlažem da potražite zbirku *Uslovna sloboda*, pa će te se i sami uvjeriti da je pisac ovih redaka u pravu kad kaže da nema

apsolutne sloboda i da je sloboda svakoga ograničena slobodom za svakoga. To se ponajbolje vidi iz knjige Milenka Mire Šarca naciljane i ispaljene iz rudarskog grada Pljevlja, u kome se nalazi ugljen crn kao katran, a dobar za potpaliti i vatru i misli.

    Za kraj smiješak, molim, jer takve vas volim.

Ivo Mijo Andrić

GLAVA PUNA PRAZNIH OBEĆANJA

(Dejan Tofčević, *Izabrani aforizmi*. Beograd: Alma, 2022)

Vedro i veselo se osjećam kad pročitam dobru knjigu aforizama. Tako sam se osjećao kad sam pročitao zbirku *Izabrani aforizmi* velikog meštra kratke misli Dejana Tofčevića. Dejan je rođen u duhovitom Užicu, odrastao u Bajinoj Bašti, a nastavio živjeti i raditi kao kontrolor letenja u Podgorici. Zanimljiv životni put od zemlje do neba na kome nema ničeg osim smijeha i veselja koje krasi romantične ljude iz Užica.

Dok sam zapisivao neke od mudrih misli iz ove plodne i rodne zbirke, prisjećao sam se vremena kad sam dalekih šezdesetih godina prošlog stoljeća počeo pisati svoje prve aforizme. Tada sam umišljao kako ću jednog dana biti poznati aforist čije će male misli čitati veliki broj ljudi i uspoređivati sa mega poznatim duhovitim mislima Stanislava Jirži Leca. On je tada, kao i danas bio cilj kome su težili gotovo svi pisci kratkih misli dugoga dometa. Naravno, niti sam ja dostigao Leca, iako imam puno više objavljenih knjiga, niti se Lec spustio na moj podcijenjeni balkanski aforistički nivo. Čitajući Dejanovu knjigu vidio sam njega u istoj poziciji i nisam tim saznanjem bio nimalo sretan.

Puno je razloga zašto je to tako i ni jedan nije do kraja logičan. Posebno zbog toga što naši narodi više cijene ono što je nekad stvoreno, od ovoga što se stvara danas i što u nebo dižu neke pokojne pisce, a na zemlju spuštaju pisce ovog vremena. Možda je to i dobro jer uvijek je bolje biti na bliskoj nam zemlji nego na dalekom nebu. A vremena za slavu ima napretek, naročito u budućnosti koja je pred nama. Vjerujem da se s ovom primisli slaže i kolega aforist Dejan Tofčević.

Njegovo najnovije djelo izabranih aforizama spada u red onih knjiga za koje radi vrijeme. Vrijedno i predano kako je Dejan radio posljednjih godina da bi ispisao lovorov vijenac dugovječnih aforizama, koji će nadići i njega i današnje doba. Među njima i onaj koji kaže da... *Mudrost dolazi sa godinama, kao i smrt.* Ali i ovaj koji potvrđuje: *Da nismo džaba ratovali. plaćali smo glavama.* To je najbolja poruka glupanima koji se i danas busaju u grudi pobjedama u bliskosusjedskim ratovima iz ne tako davnih devedesetih godina. I koji na dane državnih, regionalnih i lokalnih pobjeda dijele odličja i šakom i kapom, kao da su njihova privatna svojina. Za zasluge u ubijanju ljudi i bestijalnom rušenju i paljenju njihovih domova i drugih materijalnih dobara. 'Mili Bože kud sam zašo' – rekao bi pjesnik, a ja bih tome dodao: – i gdje sam se našao bez svoje volje i narodne želje. Da je narod tih godina neko pitao na referendumu: je li za rat ili za mir? – uvjeren sam da bi devedeset devet posto glasalo za mir. A mir su im oduzeli upravo oni koje su izabrali na tzv, demokratskim izborima. Ni jedni izbori nisu demokratski

kad se izaberu loše, umjesto dobrih vlasti. Kad se izaberu ratni podstrekači, a ne dobri ljudi i mirni pregovarači.

Sve naprijed rečeno Dejan je najbolje opisao aforizmima: „*Kad država puca, svi su na nišanu*“ i „*Evropa na nas računa. Dobri smo za obračun*“. Baš je tako bilo tih nesretnih godina kad su se ljudi dokopali vlasti i oružja, a zbunjeni pokazali da su nedorasli situaciji u kojoj su se našli. *Sve se u životu plaća, samo se batine dobijaju*, rekao bi pisac nakon svega što se kod nas događalo. I dodao kako... *Aveti prošlosti su duh našeg vremena*. Uz to bi nas još i podsjetio na događaje kojih se mi stariji dobro sjećamo. Posebno na jedan od njih u kome: *Pala je gvozdена zavesa, ali je rđa ostala*. Ta rđa nas i danas izjeda i izjedat će nas do kraja života.

Aforizam nije sveto slovo, ali nije ni posljednja riječ na odru neostvarenih snova. Njime se ništa ne obećava niti rješava, ali se mnogo toga nagovještava. Tako je to u zemlji bivših seljaka koji su danas postali gospoda. Gospoda s pada, kako bi rekli zapadni šmekeri, koji jure svijetom kao muhe bez glave ne bi li pripojili još neke enklave. I našu balkansku ratom usitnjenu i staklenim mirom skoro razbijenu. Tu, na tom lijepom, a ukletom prostoru mi ... *Živimo u obećanoj zemlji. Ne znamo kome*. Znamo mi dobro kome smo obećani i ko će biti novi vlasnik svega što kod nas vrijedi. Bogati zapad, koji politikom i ekonomijom ide u napad na one koji se ne mogu o sebi brinuti. Neslavnih devedesetih, piše aforist ... *Uzeli smo sudbinu u svoje ruke* ... i od tada se kao pauni repom ponosimo i, naravno, po bijelom svijetu ... *Prosimo*. A i kako bi drukčije jade opstale svoji na

svome makar neko vrijeme. Dok ih veliki ne uzmu pod svoje i ne propišu nam kojom ćemo se rukom krstiti i Bogu moliti, a kojom ćemo njih moliti.

Brojne su teme koje Dejan Tofčević ovlaš dotiče ili dublje promišlja u zbirci izabраних афоризама. Од оних оптимистичних да... *Crne misli imaju svetlu budućnost*, до умјерено песимистичних да: *Državni vrh je toliko pao da mu je podzemlje iznad svega*. Прије и после њих, уз бројне друге, складно су поредани и ови афоризми:

Napuniše nam glavu praznim obećanjima.

Od svih ciljeva ostale su nam samo mete.

Nisu oni sišli s grane. Sišli su s uma.

Vlada je obustavila rad. I... rezultati nisu izostali.

Kuburimo. Nemamo ni za oružje.

Srbiju i Crnu Goru spajaju nepremostive prepreke.

Ispiranjem mozga nastaje čista nacija.

Zaostalima su zastave najrazvijenije.

Ova vlast ima sve organe. Samo nema muda

Nisam dovoljno veliki Srbin. Zaostao sam u razvoju.

On je naš. Nije sav svoj.

Konac delo krasi, i ...krpi rupe.

A rupe ko rupe. Dok se jedne krpe, druge se otvaraju i postaju temama за нове иронијске мисли и сатиричне афоризме које ћемо пронаћи у слједећим Дејановим књигама.

Aleksandar Čotrić

NADA SRPSKE AFORISTIKE

(Nada Karadžić, *Nadaforizmi*. Beograd, 2022)

Nada Karadžić je napisala izvanrednu knjigu. Nije potrebna bolja preporuka, osim konstatacije da sam se mnogo puta nasmejao dok sam čitao njene šaljive i britke misli. Toliko humora u jednoj zbirci odavno nisam pronašao. A biće da je i ta izvorna duhovitost pronašla mene, kao što verujem da će razgaliti i druge čitaoce koji budu imali sreću da se susretnu s ovim neobično uspelim delom iz nekoliko stotina delova.

A nema uspelog aforizma, ako u njemu nema barem zrna humora. Dakle, pred nama nisu zrna, nego čitava planina humornih misli. Mnoge druge tehnika pisanja mogu se naučiti trudom i s vremenom, ali dar za humorno imate od Boga, ili ga nemate. I nema trećeg. A Nada ima od Stvoritelja, a pomalo i od vruga, raskošan talenat za uočavanje teme, specifičan pristup, neočekivano razrešenje i sposobnost – da nasmeje, onako iskreno i od srca, i od mozga.

Kao što veli jedna misao; da žena od svega može da napravi čorbu, frizuru i problem, tako Nada, baš od svega (svake izreke, fraze, slogana, poslovice, krilatice...), može da stvori aforizam. I da tako potvrdi reči satiričara Slobodana Simića da najkraću književnu formu može da piše svako

– pod uslovom da je načitan, duhovit i hrabar. Nadine rečenice su, samo naizgled, jednostavne i isključivo zabavne, a, zapravo, su višeznačne, oštroumne, poučne, mudre i dubokosmislene. Ne samo što svojim iskričavim humorom nasmeju, nego podstiču na razmišljanje. Naša aforističarka ima taj dar da, poput Stanislava Ježija Leca, interveniše u opštepoznatoj izreci, u samo jednom slovu i da dobije urnebesno komičan rezultat: „Čistim, ribam i foliram.“; „Da nam živi, živi lad.“; „Bilo nam je sluđeno“.

Još jedna odlika njenog izraza je konciznost. U Nadinim maksimama je minimum reči. „Kratkoća je sestra talenta“ – govorio je Čehov, a naša aforističarka je s ove dve sestre stvorila skladnu porodicu: „Ko se boji svoje senke neka živi u mraku.“; „Da svi ustanu, mnogi bi pali“; „Rat uvek počinje iz čista mira“.

Neki od aforizama u knjizi više liče na viceve, fore, faze, krilatice ili izreke („Kakve sam sreće mene će i u čistištu sačekati metla.“; „Imaš ženu, vrati švalerku!“; „Fali mi neko kome ne fali ništa“), ali to im ne umanjuje umetničku vrednost, već, naprotiv, potvrđuje da je autorka toliko uspešna u osmišljavanju paradoksa da se oni već otržu od nje i postaju narodne umotvorine.

Nada je iskrena, otvorena, odvažna – i u životu, i u pisanju. Zato i piše bez pardona, a njen borbeni stav odlikuju oštrina, beskompromisnost i odsustvo samocenzure. Kada bira teme, ne bira reči. Posедуje jedan simpatičan, „mangupski“ literarni stil, posebno kada koristi žargonske i kolokvijalne izraze. Zato se čitaoci tako uspešno identifikuju s

autoricom, prepoznaju u njenim sentencama i prihvataju njene poruke kao sopstvene.

Dobro je što se pojavljuje ova zbirka, jer će se tek sada steći obuhvatniji uvid u višegodišnji istrajni rad naše aforističarke. I mislim da će i mnogi drugi ljudi biti iznenađeni visokim i ujednačenim kvalitetom njenog stvaranja. U rukopisima nekih aforističara, kada sam bio, takođe, zamoljen da izaberem aforizme za knjigu, imao sam problem – šta izabrati, a kod pravljenje selekcije za ovu zbirku, problem je bio – šta izostaviti. Čitao sam Nadine aforizme u časopisima, novinama, na društvenim mrežama, slušao sam ih na festivalima i književnim večerima, ali najimpresivniji utisak ostavili su na mene u knjizi ovako zgusnuti, impregnirani, povezani i složeni.

Iako su u srpskoj književnosti žene pisale aforizme još krajem osamnestog i u devetnaestom veku, da pomenemo prvu srpsku književnicu modernog doba Eustahiju Arsić (1776–1843), jednu od prvih predstavnica srpske ženske intelektualne elite Savku Subotić (1834–1918) i autoricu prve knjige aforizama, objavljene u Srbiji (1897), kraljicu Nataliju Obrenović (1859–1941), te da su se potom, a posebno krajem dvadesetog veka pojavile i desetine drugih autorki ovog žanra, čini mi se da Nada među njima nema pravu preteču i uzora, jer je uspela da izgradi sopstveni, autohtoni aforističarski rukopis, baziran, pre svega, na destilovanom humoru, a potom i na mnoštvu raznovrsnih tehnika, postupaka, pristupa i tema.

Ako bi već trebalo da je poredimo s nekom od slavni^h prethodnica, onda su to ruska književnica i glumica Faina Ranjevskaja (1896–1984) i poljska aforističarska i novinarka Janjina Ipohorska (1914–1981), obe autorice beskrajno duhovitih, legendarnih, nezaboravnih i široko prihvaćenih misli o politici, ženama, muškarcima, ljubavi, braku, porodici, umetnosti, medijima...

Nada je već ranije obezbedila mesto u srcima svojih čitalaca, a aforizmima iz ove knjige, poput sledećih, ne sumnjam da će obezbediti i mesto u antologijama aforizama: „Mislim, zato ne postojim.“; „U radiju žive mali ljudi. U televiziji veliki vođa.“; „Vlast se skida kad je narod go.“; „Epitaf: Ovde leži onaj što nije umeo da puži“.

Nada Karadžić je nada srpske aforistike!

Velizar Radonjić

O KNJIZI MILENKA MIRA ŠARCA

(Миленко Шарац, *Условна слобода: афоризми : епиграми.*
Београд: Алма, 2022)

Milenko Miro Šarac, pjesnik i satiričar iz Pljevalja, napisao je i objavio još jednu knjigu satire pod naslovom USLOVNA SLOBODA. Izvinjavam se, napravio sam lapsus. Miro ne piše (to može svako), on stvara satiru, a to mogu samo rijetki.

Zašto baš „uslovna sloboda“?

Biti slobodan čovjek je privilegija, tako bar ja poimam, ali privilegovane (čitaj slobodne) ne voli niko, pa slobodni ljudi, u aktuelnim okolnostima, jedino mogu da konzumiraju uslovnu slobodu. Slobodu konzumiraju drugi, objašnjava Miro Šarac:

*„Presuda je donešena
Ali čemu sve to vodi?
Sloboda je uhapšena
Fukare su na slobodi.“*

Pisati preporuku Mirovoj „Uslovnoj slobodi“ je prosta rabota jer njegovoj knjizi ne treba druge preporuke mimo njegovog imena. Ovo je, istovremeno, veoma ozbiljan i složen zadatak. Da bih napravio prikaz, neku vrstu kritike i preporuku za njegovu knjigu, poželjno je da mu budem ra-

van ili bolji od njega. A ja nijesam ni jedno ni drugo. Zato će ovaj prikaz biti neka vrsta moje lične percepcije „Uslovne slobode“, moj doživljaj njenog sadržaja.

Knjiga je, prema sadržaju, podijeljena u tri cjeline: aforizmi, erotizmi i epigrami. U njoj, Miro Šarac, prestrogo kažnjen jer je osuđen na život, izdržava kaznu na uslovnoj slobodi. Priznaje da od imovine nema ništa. Ali njegovo ništa ima porijeklo. Stilom majstora satire, a on i jeste majstor, lucidno, bez dlake na olovci, igrajući se riječima do paradoksa, slika našu svakodnevicu:

„Zaledili smo se od straha. Uveliko nam gori pod nogama.“
Bez zlobe upire prstom u naše gluposti, ruga se našoj malo-
građanštini, upozorava na pohlepu, na lažni moral, poltrone
i uvlakače...:

*„U životu sve se menja
Fukare se brzo kote
Nema sreće od poštenja
Špijuni su patriote.“*

Njegova satira je pitka, lako se čita, ali nije banalna, nije populistička.

„Pazi šta pišeš. Neki ne znaju da čitaju,“ kaže Miro.

Da bi se njegova satira razumjela neophodno je da, poput somelijera, aforizme i epigrame zadržite u ustima onoliko dugo koliko je potrebno da se razumije igra riječi i shvati njihova poruka, kao na primjer:

„Opičeni se najviše kurče.“

Njegove poruke su, istovremeno, i aktuelne i sivevremene:

„Budi čovek! Bićemo ljudi.“

U istom aforizmu, tek što vam se učini da upire prst u neku lokalnu glupost ili nečije nepočinstvo, shvatite da je poruka, zapravo globalna:

„Mir nema cijenu. Džabe ratujete.“

Miro Šarac ima 60 godina i živi u Pljevljima. Sve se može kad se hoće, kaže on i dodaje:

„U poslednje vrijeme živim trezveno. Spavam sa komšinicom koja ne drži kafanu.“

U njegovoj zgradi su svi dobro i zdravo, čak se i komšinica ispod njega dobro osjeća. Istina, bacila ga je u dilemu, pa Miro nije načisto – *ili je skratila suknju ili je produžila noge.*

Miro je profesor u srednjoj školi a satiru je usavršavao u Milet Bašti – svojevrsnom univerzitetu satire. Poput univerziteskog profesora skenira društvenu zbilju i konstatuje:

„Politička temperatura raste. Država je u bunilu.“

Ne treba biti ekspert da bi se vidjelo kako većina otuđuje a da naivni ponešto i ukradu. Ruku na srce, to niko ne priznaje. Svi su pošteni:

„Ko o čemu poštenje o kurvi.“

Decenijama smo živjeli u multinacionalnoj i multikonfesionalnoj sredini u kojoj se njegovalo i čuvalo bratsvo i je-

dinstvo i dok smo čuvali bratsvo i jedinstvo, jedinstveno je udario brat na brata, kaže Miro Šarac i dodaje:

„Ne opraštaj im Bože. Znaju šta rade!“

Postao je skeptik, pogotovu na sve češće žalbe sa političkom pozadinom. Nekim sugrađanima osporava da su pretučeni po nacionalnoj osnovi. Pretučeni su po leđima, tvrdi on.

Miro konstatuje da je pametno biti lud. Sve ostalo su gluposti. To je, ipak, samo dijagnoza opšteg stanja. Zato on smatra da treba pružiti šansu razumu. Budale su davno prešle centar. Uz to šalje veoma jasnu poruku:

„Dosta ste nas jahali. Malo se nosite.“

„Uslovna sloboda“, knjiga Milenka Mira Šarca, zavređuje da se čita. Po mom skromnom sudu, zavređuje mnogo više – preporučujem je kao terapiju protiv ljudske gluposti, protiv pohlepe, malograđanštine... Preporučujem je i kao lektiru, odnosno dopunsko gradivo u obrazovanju svih koji se bave javnim poslovima. Preporučujem je i kao antidot za mržnju.

Slobodan Simić

MASLAČAK

(Belo na crno : antologija beloruskog aforizma : Preveo i priredio Aleksandar Čotrić : Prevoditeljka s beloruskog Dajana Lazarević, Beograd: Srpska reč, 2022)

Jedna od osobina inteligencije je sposobnost odvajanja bitnog od nebitnog. I po toj analogiji, aforizam bi predstavljao nekako „najinteligentniji“ oblik književnog izraza. U aforizmu je zaista eliminisani svaki i najmanji „višak“ i sa minimumom reči govore se suštinske stvari iz raznih sve-ljudskih oblasti. Izgleda da su aforističari postigli to uspešno odvajanje bitnog od nebitnog i najboljim svojim radovima uspevaju da kažu upravo ono što je bitno i samu suštinu.

Sasvim solidan primer za takvu „veštinu sažimanja“ pruža upravo antologija beloruskog aforizma „Belo na crno“. Oslonjena na klasičnu evropsku aforističku školu mak-sima i sentencija, beloruski autori aforističkom veštinom obrađuju brojne teme, od religije do svih aspekata „svetovnog“ života. Autoru ovih redova malo je nedostajao pravi oštri satirični aforizam, ali je taj deficit nadoknadilo zaista sijaset veštih i lepih afo misli, ispisanih od autora koji vrlo dobro znaju kako se aforizmi pišu.

Beloruski aforizam je vedar, opuštajući, simpatičan, lagan, poučan. Zbog svoje relaksirajuće prirode lako se čita, ne usporava čitaoca da bi tumačio i promišljao, aforizmi idu lagano kao mirna reka. U buketu evropske aforistike beloruski aforizam bio bi na primer... maslačak. Nežan cvet lepe boje i sposoban da se transformiše i razveje okolo jačim vetrom. Možda su baš teme beloruskih autora omogućile sposobnost „razvejavanja“ na druge kulture i jezike, jer obrađuju one tzv. univerzalne teme, svima lako razumljive. Srpska verzija je upravo dobar primer te komunikativnosti. Svima sve jasno, zabavno i razumljivo.

Novom beloruskom antologijom priređivač i prevodilac Aleksandar Čotrić zatvorio je nekakav svojevrstni „gestalt“, ovog puta u obliku prevođenja i objavljivanja a time i spajanja aforizama slovenskih naroda u jednu celinu, celinu koja svedoči o prisustvu aforističke misli i aforističkih dela diljem brojnog slovenskog kulturnog prostora. Impresivan rad kojim je približio srpskoj kulturi aforizme ruskog, poljskog, bugarskog, ukrajinskog, češkog i slovačkog naroda. Rad utoliko vredniji što se ispostavlja da su, kao u slučaju beloruske antologije, takvi izbori prvi put napravljeni. I tako da je Čotrić ne samo približio srpskoj kulturi sve te vredne aforizme slovenskih naroda, nego je i njihovim kulturama po prvi put sabrao njihove značajne autore na jedno mesto. Pre ove najnovije antologije, Čotrić je već napravio kolosalno priređivačko i prevodilačko delo i po prvi put srpskoj čitalačkoj publici i naročito ljubiteljima aforistike ponudio i približio ogroman broj kvalitetnih autora. To mo-

že samo ljubav, ljubav prema aforizmu i aforistici, a što ne reći, i prema „panslavizmu“, starovremenskoj ideji koja izgleda tajno tinja u srcu našeg Čotrića.

Antologija beloruskog aforizma „Belo na crno“ je još jedna vredna knjiga u srpskoj biblioteci evropske i svetske aforistike, a priređivaču i prevodiocu Aleksandru Čotiću, „kapa dole“, jer je još jednom dokazao „crno na belo“ šta sve može veština i znanje, nošeno fanatičnim entuzijazmom. I, naravno, ljubavlju.

Раде Вучићевић

НОВИ ОБЛИК ЗЛАТИБОРСКЕ БАШТИНЕ

(Душан Видаковић, *Златиборска свеска : златиборизми*.
Београд: Алма, 2022)

Од књижевника, песника, уредника, публицисте и културног посленика, Душана Видаковића, можемо очекивати да нам у својству аутора приреди било какав издавачки куриозитет, а да се при том не изненадимо, јер ширина његовог стваралачког опуса је импресивна, као у осталом, и библиографија до сада објављених радова, чије се поједине библиографске јединице, као новински текстови на пример, броје у неколицини хиљада. Али, да ће уприличити збирку афоризама посвећених само и искључиво планини Златибор, то већ превазилази такав домен очекивања. Ипак, књига је ту, са надахнутом рецензијом легенде српског савременог песничтва Радомира Андрића, и примереном техничком дорадом књижног блока од 54 стране, што је за овај жанр сасвим довољно.

Након ишчитавања само неколицине ових, Златибору посвећених, афоризама, чак и површан читалац закључује да између песника и златне планине постоји нека узајамна, а чудесна веза, која је, тек за почетак, резултирала овим делом, те да се овим њихова идила не

завршава, већ тек почиње. Уосталом, један од Видаковићевих афоризама то безрезервно потврђује:

Моја лепша половина се слаже да је Златибор моја боља половина.

Оваква проширена метафора у потпуности одговара субјекатском смислу онога што је Видаковић желео поредбено истаћи; Златибор је до те мере значајан у његовом животу, да се тај интензитет исказа мери необично наглашеним, а личним нивоом емоционалног признања у вези са „боља половина“, у чему се, за сведока позива на његову „лепшу половину“, чиме све сумње нестају, јер већи кредибилитет *лепше*, од *боље* се не подразумева.

Иначе, стваралачки захтевна, ова форма првенствено наглашава једноставност и директност израза, са ограничењима, што Душана спутава да се размахне и распева, па тиме покаже своје раскошно лирско умеће. Он спонтано реагује на неку рефлексивну појаву у златиборском пејзажу, асоцијацији, поређењима, његовим природним феноменима, етнологији, етимологији, друштвеним и социјалним посебностима, прави брзу белешку да му мисао не побегне и тако твори један сасвим нови облик културне, а нематеријалне баштине ове чудесне планине, која је на овај јединствени начин први пут виђена, доживљена и опевана у нашој поетској стварности.

Видаковић је неоспорни интелектуалац, човек широког образовања и опште културе, неко из чијих мисли „пламте“ разне „усвојенице“, термини и разне мудрости, преузете из светске културне баштине, а које је упијао сусрећући се, најпре са античким и римским мислиоцима, потом европским емпирицима, староримским и савременим филозофима, писцима, класицима... Отуда, у овим златиборским мудролијама, постоји чудаствена ризница успешно комбинованих компарација, од вешто скројене грађе и већ знаних мудрих изрека, што у новој сврси, намени и циљу, Видаковићу омогућавају занимљиву, али сврсисходну игру речи:

Мислим о Златибору. Дакле постојим.

Свету се не може угодити. Изузев на Златибору.

Златибор и гвоздена врата отвара.

Златибор је као вино. In Zlatibor veritas.

Примера ове врсте има на десетине, што само потврђује са колико озбиљности и уметничке посвећености Видаковић ствара своје мисленице, доказујући да у таквом, „откривеном“ светлу златне планине, његово духовно, али и физичко биће компаративно усаглашавају оригиналност првонаведеног стиха, *Cogito ergo sum*, како у циљу емотивног задовољења, тако и усхићеног објашњења, онога што се у њему, и око њега догађа. Отуда је он феномен Златибора уденоу у све постојеће поре друштвеног, здравственог, социјалног и духовног живота, не само у уском географском одређењу, већ ре-

гионално шире, придајући му тако невероватан, епски значај, као нико до сада.

Све важније златиборске топониме, Видаковић је значајки уденоу у своје импресије, очигледно забележене у трену дате инспирације, тако да његови слогови и слова нису само знакови, идеограми и конструкције, већ готове слике у којима се отварају неке друге, а дубље димензије од ових свакодневних, којима посматрамо бескрајне крајолике, непрегледне сувати и чаробне врхове четинара. Тога ради, Душанова тврдња има смисла:

Златиборске блатњаве стазе не прљају. Него прочишћавају.

Немогуће је. У исти мах бити тужан и на Златибору.

Када сви други мраче и облаче. Златибор ведри.

Овде су само нека од Видаковићевих промишљања исказана кратком формом, где уочавамо посебно истицање поредбеног облика, на основу којег ће читалац убрзо схватити колико је песник импресиониран асоцијацијом Златибора и његових наглашених посебности. Посматрајући речено, закључујемо да је ово планинско излетиште, по Душану, постало свемогуће одредиште, чистиштиште тела, светиштиште душе, место просветљења, праштања и заљубљивања, па доброг сна, ића, пића и свакаквих других ђаконија, а што је посебно важно, чиста вода, земља, небо, ваздух и аутохтони, неискварен говор гостољубивих домаћина..

Када Златибор проговори, златоусти заћути. Ужива у слушању.

По негде, Видаковићев запис прераста у анаграм, али то ничим и никако не умањује функцију замишљене идеје, шта више, реченични облик и форма су најмање битни у односу на оно што је песник желео рећи. А он говори да га је милина слушати, па љубитељ ове врсте израза бива затечен „благом“, које до сада није имао прилику на такав начин видети, а ни доживети. Сада ће Златибор у њиховим очима бити нешто сасвим друго, па сваки будући одлазак на ову планину, под утиском Душанове књиге, доживљаваће као својеврсно ходочашће, које треба да их просветли, прочисти и учини ближим спокоју, некој врсти нирване из будистичке теорије о животу људи „обичника“ ...

Да може, а на овај начин не може, Златибор би као асоцијација у знак захвалности Душану Видаковићу отворио сва чудаства и скривена богатства, удахнуо му мантру бесмртности, јер га је овај овенчао и у легенду увео, тим пре што није „ера“, већ „шијак“, а и то је неки божански знак њихове узајамне везе, коју је лако прихватити а мало теже разумети, но свеједно.

„Златиборска свеска“ афоризама посвећених Златибору и свим његовим датостима је ушла у свет представљања и јавног публикувања. Ушла, као ни једна до сада. Из ове збирке, људи о Златибору и околини могу научити више него од неког наменског туристичког водича, географског атласа, историјске читанке, речника

архаичног ужичког говора, и да не дужим, јер методологија приказа ограничава корисни простор за овакве прилике, а могло би се говорити још доста тога. Но, биће прилике, јер ова библиографска јединица и њен аутор то истински заслужују, зато и подижем светло своје, пут да им осветлим.

[Објављено у часопису *Бдење*, Сврљиг,
број: 76, април-јун 2023]

Милијан Деспотовић

ЈЕДРЕ МИСАОНЕ ИЗМЕРЕНИЦЕ

(Живко Кулић, *И ми коња за фрку имамо*. Београд:
Алма, 2022)

Ако пословицу као народно благо, које је језички исијавано миленијумима, и брисано, па се рађало, јер су културе страдале са човеком, желимо да разумемо онда морамо чути право значење тог бића јер пословица и није ништа друго него запажање из живота. Запажања имају своју меру разумевања и кроз време трпе надоградњу, стварају се нове форме у старом раму, и прожимају старе. Особито је то случај са пословицама. Скоро да нема књижевне форме у којој пословице нису део уметничког израза, а тако је од када памтимо, вероватно и не памтимо колико треба, наше народно благо. Вуковски речено, треба трагати, стати и ту речитост саслушати. То је разговор са прецима искуственицима.

Како се језик, особито књижевни, стално допуњава новим речима, тако и књижевност има нове облике. Новијег датума је и савремена форма пословица које препознајемо као антипословице. Имао је онај који ову форму окуми, довољно разлога за. Требало је, на неки начин омекшати тврдоћу сатиричног афоризма пред мајком форме, афоризмом, мислима, сентенцама. И

шта је, у ствари, антипословица? Пред нама је књига антипословица Живка Кулића¹ „И ми коња за фрку имамо“,² који у свом уводу објашњава ову форму:

„Антипословица је врста афоризма, препознатљивог по томе што настаје иновативним преображајем једне, а неретко и две, па и више пословица, изрека, крилатица, слогана, фраза и/или парола или њихових делова или, пак, креативном модификацијом познатих стихова из поема, епских и других песама...“³

Кулићева књига садржи више од хиљаду таквих примера који „користе за сатирично, иронично или хумористичко коментарисање одређене ситуације, догађаја, личности и слично.“ Његов начин мисаоне констатације издваја га од других и показује да је грађа којом он подиже кућу мудрости надрасла сирови и вредносно привремени сатирични исказ. Он је, на свој уметнички начин надопунио оно што „народ рекне“ обично у разговору а што и сам носи у свом богатом матерњем језику. Уме да мери и одреди место за своју поруку која се са оном искуственом стапа у поуку. Опрезан је и кад закључује да средства за мерење нису једнолична, али зато ваља бити лично тачан: „Ако кантар не ваља, ти буди исправан! Свакоме свој образ.“

Чист образ је људски портрет рађен са елементима у вери и поверењу да оно што добијемо и дамо има врхунску вредност и част а што се открива као смерна црта тихог чинодејства: „Ако чиниш добро, не ударај у велико звоно! Доброта се не буса у груди.“ Тако долазимо

до закључка да је за Кулића доброта живо чињење помоћи и задовољства којим испуњавамо и друге и себе. Тек тада и ми своји јесмо и у први план стављамо дела која чинимо, одбацујући све оно што је штукатор времена и намена према нама, особито у сталном покушају да нас приволе да напустимо себе остављањем духовних вредности и величањем јутра са оне стране иза које сунце залази: „Бије нас лош глас! Нисмо му довољно показали зубе.“

Зуби овде имају функцију стезника, сабрања мисли и налажење начина како трајати у временима када су све вредности сабијене у милитантну свест која би да удара у мали мозак народа са духом. Очито је да се тај злоглед неће лако завршити док је мисаоних главара, оних који умеју разговорно приводити свести све оне који очекују само празно климање главом. У том смислу, Кулић један број својих антипословица гради на политичкој теми, али се стално из ње извлачи на терен јачег мисаоног искуства. Показује да је распоред блага, оно лажно и беспотребно богатство, данас у рукама оних који „не знају шта раде“ и шта ће са собом. То је катаклизмични стадијум епохе, стигла је планета у предворје проклетства: „Богатство је проклето! Сламарица пуна, а душа празна!“

Сламарица је саркастични лежај у овом времену, али она опомиње да на њој нема места, а долази јој време, за оне чија је „душа празна“ и који би да испразне свет, из кога су доносили благо за свој уклету лежај. Ми-

сао о души за Живко Кулића има духовно уверење да је вазда чинити добро и чувати душу, глава је без душе већ изгубљена. Актуелне су његове домислице (како је своје антипословице називао Михаило Ђуповић) и које се поклапају са временом чији је Кулић савременик. Он је духовном исказницом за свагда („Бог нам је сведок“) одбацио силу и лаж која суди правди: „Бог нам је сведок, а Вашингтон и Брисел могу да лажу колико хоће.“ Невоља некако угоди да истина стоји чиста образа а доказ за то јесте и чињеница: „Бог нам је сведок, а у Хаг га ниједном нису позвали.“ Хашка антиправедност морала је доћи под лупу сопствених закона, али и мисаоне одбране од ње. Просто, вера нас, ако нико други, учи да „истина има образ“.

Живко Кулић се чистим образом појавио пред собом и својим читаоцима реторично јасно и сажето излагајући мисаоне измеренице које имају и духовно и уметничко значење. Имају душу и време. „Бог све види, али нам још увек гледа кроз прсте.“⁴ Те прсте заслепљени злом не виде, али кад се прсти споје и подигне шака, биће залуд гледати у небо са кога су сулудници додавали и Богу инат. Ми то зовемо рат. А морамо ли стално из века у век, и ми као народ, улазити у одбрамбене и ослободилачке ратове са онима којима је крв и душа стопљена са (г)уранијумом у сопствени цеп. Ипак, нема предаје: „Боље сто година преговарати, него један дан ратовати. Када је прст на челу, није на обарачу.“ Иза чела је онај што мисли, мозак. Њега треба користити за

благодет мира. И књижевно општење је пример разговора, у својим границама.

Суштина Кулићевих антипословица је питање: Да ли смо се разумели? Знамо да су разум и његове вредности угрожене од постанка света, али никада не смемо престати да их бранимо, и књижевним језиком: „Више ваља грам памети, него ока снаге, ако законом јачега није друкчије прописано.“ То је та амбисна обрнутост, несхватање да законе треба да пише разум и природа, а не лажна снага. Кад снага буду речи доброте, свет ће признати, тиме, да воли и своју децу.

Имајући пред собом веру и наду да човек може имати доброту детета (без тога иначе нема човека) Живо Кулић се латио књижевног посла. Понавља и опомиње: „Време је највећи судија. Ниједна пресуда није му пала у воду.“ И додаје епиграмску поруку свог народа и своју: „Добро се добрим враћа, а зло с каматом плаћа“! Сви ће, кад тад, доћи пред суд времена. Без тог суда нема ни људске среће. Тако се потврдила очигледност да људска срећа долази када се уреде односи са психичким здрављем човечанства.⁵

Човечанство у свом етичком трајању је у расколу између светлости и таме, чувања оног што људима припада, а на другој страни су они који од туђег блага живе. Драматично звучи мисао која је никла из корена народног духа, а овде се указује из новог руха: „Туђе је увек слађе. Док не приседне!“ А приседне, али се тај грабљивац доучити лако неда, и тешко га увести у просветљење

да се одвикне улоге наметника. Али непорецива је истина и то да „сваки наметник има свог одметника који вреба иза заседе.“⁶

Живко Кулић је свог ждралина, који природно фркће и пркће, протерао кроз фрку једног времена и то записао речима, окупљеницама и прожимаљкама искуства. Али, нису то само обичне речи, оне су у себи понеле сав грч трагике и лепоте живота. Доста је ту оног што је у алузијама и нагаовештајима. „Пуно је ту јада и чемера, али и снова, чежње (...). Све је то у речима, али изнад и између речи. А речи су као и људи, има их свакаких.“⁷

Када је о људима и друштвима реч, наш писац нема дилему од чега је постао човек али је забринут како је еволуција од човека створила нечовека. Ипак, ове антипословице топографски урезају путељке светлости духа, којима се морамо извлачити пред „силама неума“.

---

1) Живко Кулић: „И ми коња за фрку имамо“, антипословице, Алма, Београд, 2022.

2) Живко Кулић (Медвеђа, 1954) пише афоризме, антипословице, епиграме и сатиричне приче. Објавио тринаест књига. Живи у Београду.

3) Ђорђе Оташевић: „Речник антипословица“, Алма, Београд, 2011, стр. 5.

4) Вук Караџић је записао народну пословицу: „Бог ником не остаје дужан“, то његови дужници нису дознали, није им ђаво јавио, а хоће.

5) О срећи се кроз време много мислило и писало. Филозофи су је сматрали основом стварања благодети живота. Одавно већ тако не мисле безглавари, који верују у силу, убијања и отимања, а да се злу не сме судити. Мало свести да постоји они би знали да оно што човек другом чини, и себи чини.

6) Каже Милутин Ж. Павлов у роману „Галоп господина Ареса“, Прометеј, Нови Сад, 2003. Овде ваља казати да су пословице млада форма, тек неколико миленијума, и оне су добегле у поезију, прозу, филозофију. Некима у савест још нису.

7) Анђелко Ердељанин: „Књига живот“, Футура, Петровадин, 2013, стр. 154.

Динко Османчевић

КЊИГА МОЈИХ ПРИЈАТЕЉА

(Милан Пантић, *Књига мојих пријатеља : афоризми без граница*. Мали Зворник – Зворник: Библиотека „17. септембар“ – Просвјета, 2022)

За сатиру бисмо могли рећи да је хроника људске глупости, да прати девијантне појаве у друштву и да нам о њима говори на један себи својствен начин, кроз хумор, али са сатиричним убодом.

Као таблета лијека, обложена слаткастом обландом, да би се лакше прогутала горчина, сатира је најразвијенија у друштвима која његују традицију здравог хумора, али која имају и други битан предуслов, да се ради о недовољно уређеним друштвима и кризним временима.

Погађате, добру сатиру тешко је наћи у Њемачкој или скандинавским земљама, али са друге стране, пошто испуњавамо све задане услове, наша сатира је у самом свјетском врху. Дакле, то што имамо понајбоље сатиричаре на свијету, јесте похвално за саме сатиричаре, али никако није за наше балканске државице.

Када пак говоримо о афоризму, можемо рећи да је афоризам ударна игла сатире, да је сва сила сатиричног удара сажета у једном јаком импулсу. Кратко и

*ебитачно, што би рекао Мија Алексић у култној сцени из филма „Маратонци трче почасни круг“, када Мића Томић из инвалидских колица кратежом разнесе цијелу мету.

Отац би ми у шали давно говорио да ће једном само доћи по мене, алудирајући на проблеме и прогоне са којима су се раније сусретали наши великани хумора и сатире, али та времена одавно су прошла, иако су и данас сатиричари неријетко трн у оку политичарима.

Зато су сада присутни много суптилнији начини цензуре, а ту прије свега мислим на маргинализацију, као и на давање простора у мејнстрим медијима погодним, пробраним сатиричарима и њиховом бирању подобних тема, уопштавању и често просјечним афоризмима.

Ови други углавном не добијају простор да објављују и окренути су друштвеним мрежама на интернету, које, уз све погодности, ипак не могу бити суштинска замјена за електронске или штампане медије.

Управо све ово натјерало је нашег познатог сатиричара из Зворника Милана Пантића на један несвакидашњи подухват.

Схватајући могућности интернета да прошири списак својих пријатеља, са оних из реалног, и на оне из виртуелног свијета, позвао је своје пријатеље да му пошаљу већи избор својих афоризама за једну заједничку збирку.

Одазив је био одличан, (иако је било и оних који га из разноразних разлога нису подржали), па је Милан проширио идеју те су за будућу књигу у наредном кораку позвани и пријатељи пријатеља.

Пантић је рачунао да ће се за пројекат јавити тридесетак аутора, али је убрзо схватио да се прерачунао, јер се јавило готово па дупло више, цифра је стала на бројку 53. Ако ту бројку помножите са бројем од сто афоризама које је сваки учесник у пројекту послао Пантићу, схватићете да је селектовати најбоље од приспјелих радова готово немогуће за једног човјека.

Пантић, иначе љубитељ и енигматике и квизова, одлучио се за „помоћ пријатеља“, тако да се у селектовању радова укључио још један познати афористичар – Жељко Марковић.

Карикатура у свијету сатире има ту посебност да говори универзалним језиком, разумљивим цијелом свијету. Схвативши да пројекат прераста значај једног обичног зборника, своју будућу књигу Пантић је одлучио додатно оснажити и уљепшати карикатурама аутора. Најприје је замолио карикатуристу Милорада Ранкова да му уступи своје за раније прилике урађене карикатуре афористичара који су уврштени и у зборник, да би за преостале ауторе, њих 28, замолио свог пријатеља Момира Васића да их овјековјечи својом кичицом.

Заступљени аутори су из Сјеверне Македоније, Црне Горе, Србије, Хрватске, Босне и Херцеговине и Швајцарске. Сви аутори су заступљени са по тридесет афо-

ризама, уз њихову кратку биографију. Жеља аутора је да сви аутори буду представљени истим бројем радова, за разлику од других антологија, а да сами читаоци одлуче о квалитету афоризама и заступљених аутора. Свакако да ће они квалитетнији бити и више читани. Пантић је имао наум да сваки аутор буде заступљен и већим бројем афоризама, али из финансијских разлога, био је ограничен на 272 странице књиге, али и већи тираж, пошто сваком заступљеном сатиричару сљедују по два ауторска примјерка. (Пантић у свом поговору истиче да свако ауторство заслужује и више, али, додао бих, није једноставно у ова тешка времена финансијски сам стати иза једног овако великог пројекта.)

Аутори су свакако различитог квалитета писања, то ће читаоци лако примијетити, различитих су и националних и свих других опређељења и погледа на свијет, али учешћем у једном оваквом пројекту руше зидове пођела, граде мостове мира, помирења, сарадње и повјерења.

Својим будућим читаоцима нуде прегршт изузетних радова различитих тема, од оних универзалних до дневнополитичких, на један хумористичан начин. Нуде нам бијег од сурове стварности, бијег од бомбардовања са мејнстрим медија о најгорим темама, бијег од политичара, бивших и садашњих, бијег од новинара и (малог милиона) којекаквих аналитичара за које сам мислио да су давно потонули у жабокочину деведесетих, а који нам нуде приче о ратовима, разарању и мржњи, трећем

свјетском и нуклеарном рату и сукобу цивилизација. Говоре нам, између осталог, о свему томе и афористичари у зборнику „Књига мојих пријатеља – афоризми без граница“, али на један другачији, много позитивнији начин, а својом заједничком књигом, управо и овим својим пројектом, нуде и начин како сви проблеми могу и треба да се рјешавају.

Док ово пишем, поштари широм некадашње Југославије, па и даље, разносе ауторске примјерке ове књиге, која ће се ових дана наћи и у продаји, а за коју бих се усудио рећи да је једна изузетна антологија афоризама западног Балкана.

За крај бих додао да су међу заступљеним ауторима из Босне и Херцеговине узели учешће: Миладин Берић, Екрем Мацић, Јово Николић, Небојша Боровина, Момир Васић, Драган Илић, Ненад Јефтић, Момчило Копривица, Милан Курица, Милад Обреновић, Станислав Томић, Милан Пантић и потписник овог текста Динко Османчевић. Списак је предугачак да бих све остале набрајао, али вам топло препоручујем да их потражите у овој књизи.

Македонија

Makedonija

Македония

Ана Витанова-Рингачева

АПОКАЛИПСА НА УМОТ, ОВДЕ И СЕГА!

(Свето Стаменов, *Апокалипса на умот : 555 „ГОЛЕМИ“ мисли од малиот мозок потцртани со тенка црвена линија*. Скопје, 2022)

Со курушум ќе убиеш човек, а со поган збор - неговата душа!
Свето Стаменов

Одамна веќе афоризмот не е четиво што само засмејува и поттикнува на размислување, напротив, станува референца што води до откривање на вистинската состојба на умот на човекот на овие балкански простори. Афористичарот е гласноговорник на обичниот човек, на човекот кој распнат меѓу идеалите за поубав свет и борбата за опстанок, станува потенцијална жртва на општествениот (не)морал. Афористичарите црпат инспирација од сопственото опкружување, од општествените текови и случувања, од социјалната, економска и политичка клима во државата. Македонија и нејзиното тридецениско издигнување како независна држава, станала плодно тло за создавање на афоризмот, како специфична форма на изразување. Едно раслоено и одвнатре распаданото општествено ткиво не заздравува лесно,

гнилежот излегува и на површинските слоеви и станува видлив. Најопасна е состојбата во која се наоѓа умот на човекот. Човековиот ум и дух по природа треба да бидат слободни за да можат да растат, да се раскрилуваат и да освојуваат нови простори. Но, наместо тоа, маглата рассеана насекаде околу нив не им дозволува да се издигнат и да полетаат. И така со години, децении, векови....

Македонскиот политиколог, новинар и публицист, Свето Стаменов е еден од ретките гласноговорници на малиот човек, на обесправениот и омаловажен Македонец, кој сè повеќе се обезличува и безвреднува. Многумина го мислат токму тоа што Стаменов гласно го кажува и го запишува, за да остане како документ за идните поколенија, за оние сè уште неродени генерации на кои треба да им ја оставиме земјата. Збирката афоризми **„Апокалипса на умот“**, **петстотини педесет и пет мисли „големи“ од малиот мозок потцртани со тенка црвена линија** е всушност неговиот светоглед на опкружувањето, негова критика и размисла за сето она што како најстрашна болест го разорува и уништува животот во нашата мала, а толку убава земја. Афоризмите на Стаменов говорат за реалистични ликови од нашето опкружување, прототипови на политичари, административци, (не)пријатели, лицемери, шефови и сл. Стаменов е човек, новинар и публицист со сопствен став и сопствена мера за нештата. Неговото остро перо не може да им прости на сите оние кои со празните

зборови на љубов и грижа за народот, од уста му го земаат парчето леб, а достоинството му го газат како најситна мравка на патот. Сарказмот во афоризмите на Стаменов е насочен кон човекот и политичарот од Македонија, кон Македонецот кој живее од милоста на политичарот и кон политичарот кој живее од гласот на Македонецот: *Полни усти за Македонија – преполни џебови од Македонија!*

Апокалипсата на умот се случува овде и сега, таа има свој простор и свое време, Македонија од транзицијата до денес. Еден постојан вртлог што непрестано се движи и како на филмска лента проектира толпа разулавени, кои во занес го слушаат гласот на водачот и аплаудираат, вработени кои не мора да одат на работа, грабливци на народот на отслужување казна покрај езерски брег, гладни и омаловажени граѓани, млади со пасош в рака, како карта во еден правец: *За нас ни апокалипсата веќе не е спас.*

Афоризмите на Стаменов се само мигови пренесени од секојдневието на Македонецот кој живее во меѓупросторот на две дебатни емисии, на контактни програми, Македонецот кој уморен од чекање на шалтер, доаѓа дома и го слуша политичарот кој мудрува во трето лице, човекот кој бегството од реалноста го бара во гледање синхронизирани серии трипати на ден. Репресивните механизми на дигиталниот етер го доведоа човековиот ум до состојба на принудна хипноза, од која враќањето е многу тешко. Водени од лажни авторитети во за-

блуда и занес на нивните празни зборови, луѓето стануваат инертни суштества, без да бидат целосно свесни за тоа. Легнати на полураспаднатиот кауч со надеж дека будењето ќе се одложи, го негуваме во себе чувството на лажна удобност, а под нас нè жилаат и бодат испуштените и `рѓосани пружини. Оние чиј ум сè уште дава отпор на принудното заспивање, почнуваат да се сомневат во она што го гледаат, колку е тоа реално и дали навистина се случува?! Умот заробен во едно место во кое лицемерието, суетата, бирократијата, политиканството, лагата и лажниот патриотизам се доминантни вредности, почнува да ја губи својата основна функција и станува индиферентен и поразен. Човековото битие како да се смалува, како да се враќа во фазата на живот во кожурец.

Тажно е сознанието дека малиот човек уште повеќе се смалува кога со умилкување се обидува да му се приближи на „големиот“, да биде блиску до него, да ликува поради тоа. Како ликови од расказите на Чехов, луѓето го губат сопствениот личен идентитет станувајќи административци, службеници, судии, директори, шефови, бескрајно мали и невидливи пред „големината“ на лидерот и неговата надменост. Малиот човек молчи убеден дека неговиот глас нема да смени ништо, малиот човек трпи со верба дека и тоа ќе помине, малиот човек страда мислејќи дека Бог така сакал. Апсурдно, бедно, летаргично, беспомошно и на крајот комично, така некако може да се опише светот на аформизмите на Ста-

менов. Потсмешлив е авторот кога со горчина во душата пишува за судбината на малиот човек, саракастичен е кога пишува за надменоста на оние кои незаслужено добиле нешто што не ни сонувале дека ќе го имаат. Но, перото на Свето Стаменов секогаш стои на страна на човекот и човечноста, на страната човекот кој не по своја вина е истеран од рајот. Нередот во кој запаѓа човекот дух станува сè поголем и похаотичен, станува тесно, загушно, обезвоздушен простор во кој туѓиот лакт постојано го чувствува како колец во твојата слабина. Чувства фрлени на буниште, ум оставен покрај патот да проси милостина и тело разградено од киселината што се распркува постојано.

Авторот Стаменов совршено добро ги препознава девијантните појави во однесување на човекот околу него. Професионално врзан со новинарството, тој умее да ги „прочита“ и она сокриеното меѓу редови, она премолченото под јазикот на соговорникот. Храбри се неговите чекори кога пишува за општествените случувања како матрица за однесувањата на поединци или цели групи во средината во која живее и работи. Обидувајќи се да укаже на сето она што го „загадува“ просторот во и околу нас, Стаменов станува критичар на реалноста, на индивидуалецот, но и на колективот како целина. Отсекогаш било храброст и доблест да се биде поинаков, да се оди спротивно од насоката на ветрот, бидејќи тогаш неговата сила станува поголема и повеќе се чувствува. Како жител на немирниот Балкан, тој ги знае си-

те болки на човекот кој со векови го населува овој простор, крстопат на најголемите историски случувања: *На овој наш Балкан има толку многу историја што никогаш нема да ја потрошиме, ама затоа безмилосно си ја архиме иднината*

Идеалот за градење и создавање треба да биде врвниот идеал кон кој би се стремел цивилизираниот човек. Но, за жал, во постранициска земја како нашата, тој идеал е целосно свртен само кон личниот интерес за градење нешто што би ми припаѓало само мене, со целосно умртвено чувство за постоење идеал за градење нешто заедничко, колективна своина за која треба да се грижиме и да ја чуваме, како на пример државата што ни ја оставиле нашите предци. Не постои идеално општество, ниту идеална држава, но треба да постои идеал во чие име ќе се гради, сака и чува татковината. Чувството на (не)припаѓање кон заедницата во која сме родени и растени, длабоката поделеност по сите основи, нетрпеливост што постојано се потхранува, парализирана желба за напредок, потреба од самодеструкција, сè се тоа феномени од опкружувањето на современиот Македонец: *Денеска колку-толку го потсобравме ѓубрето од улиците. Остана уште да се „позанимаваме“ со она во нас самите. Издигнување над личните интереси, негување на чувството за почит кон мислењето на другиот, висока општествена, политичка и културна самосвест, тоа се вредностите кон кои треба да се стреми човекот. Но, може ли, кога е гладен, понижен, навреден со омаловажу-*

вање на неговиот интелект, меланхоличен без желба за издигнување?!

Концептот на Чехов дека „единствената стварност е онаа на поединецот“ се потврдува во средина во која, да се биде индивидуа со сопствен став, станува опасно. Носителите на промените, предводниците на револуционерните движења се соочуваат со мислата дека наскоро средината ќе ги отфрли, ќе ги огради со маса крвни зрна кои се насобираат во форма на гнојна ќеса, за да го исфрлат туѓото тело од ткивото. Тоа наскоро ќе заздравува, но ќе остане лузната да сведочи за местото на кое се случила траумата: *Сите револуции имаат иста маана, си ги јадат сопствените деца.* Трансформацијата на поединецот во маса, препотпувањето на индивидуата во средината, се опасни процеси на обезличување на човекот, чиј ум по природа треба да биде отворен и слободен. Но, токму тој ум постојано е под закана дека ќе биде заробен, злоупотребен или манипулиран од оние кои имаат силна потреба да го земат под своја контрола. Токму затоа мета на манипулација станува образованието во кое вредностите се испревртени, во кое квалитетот и квантитетот се во постојана борба. *Ученичката книшка е првиот чекор за описменување, индексот е само виза за влез во академската заедница, но факултетската диплома не е потврда дека си интелектуалец!* Девалвирано и деградирано, образованието станува тема за потсмев во држава во која напредокот не соодветствува со потребата од вистински образовани носители на општеството:

Митото во образованието не е ништо друго, освен самофинансирање на незнаењето.

Ако умот е над сè и над него не постои ништо со слични или идентични квалификативи, следствено на тоа човекот преку умот е на допир до идеалниот свет. Тој свет би требало да биде свет кој ќе се развива и ќе расте по координатите на умот, а срцето ќе го одухотворува и ќе го богати уште повеќе. По совршените закони на природата нештата стојат така, но по законите на современата цивилизација умот не поставува координати, напротив, тој треба само да ги следи. Современите цивилизациjsки текови подразбираат формирање на општества, сурови и бескруполозни, арена на (на)силни луѓе кои своите цели ќе ги остваруваат по секоја цена. Репресивни и сурови, општества што со употреба на современи методи на превоспитување (читај: алатки за мачење) на граѓаните наметнуваат авторитет и градат лажна слика за демократски вредности, таква е современата слика за т.н. „идеално општество“. Современите политичари, налик на железни пајаци или градокорначи (алатки за мачење од XV век) бесрамно излегуваат јавно на говорница, со говори во кои ниту самите не веруваат: *За разлика од некои луѓе и зóнот понекогаш има образ.* Удавени во празните флоскули на политичарите, изневерени од ветувањата, загледани во маската на лицемерниот (не)пријател, како да се обессиливме и помиривме дека „сите се исти“: *Македонија не се сака со чукање в гради, туку со засукани ракави.* Постојаните враму-

вања, наметнатата потреба да се припаѓа некаде (во едната или другата партија, со недоверба во третата, оти сите се исти), неможноста да се каже сопственото мислење без при тоа да се етикетира, прават од нас фигури на постоењето, празни тела во движење: *Држава ќе имаме само тогаш кога политичарите ќе им бидат слуги на граѓаните, а не кога граѓаните ќе им слугуваат на политичарите. Проћ, pudor!* (Срамно!), би изговориле гласно, би викнале и крикнале, но гласот како ехо повторно се враќа до нас бидејќи институциите со нивните огромни врати се исправаат пред нас како змејови. Тие постојано се на пауза или се целосно затворени за гласот на обичниот човек.

Стаменов не пишува за да ја промени свеста, тој пишува за да покаже како реагираат свеста и умот на просечниот човек, пред чии очи се уништува сè што е свето и единствено. „Апокалипса на умот“ е збирка афоризми која за изненада не предизвикува чувство на смеа, напротив, по нејзиното читање останува еден горчлив вкус со долготрајно дејство. Умот на современиот човек е под постојана закана да биде умртен и ставен во машина за бришење на меморијата. Живот во футрола, а пропо Чеховиот човек во *футрола* станува (не)нормална состојба на постоењето денес. Слободата да се биде човек, да се човекува во овој наш миговен престој на земјата, тоа е врвниот принцип кон кој треба да се стреми секој од нас. Човекот на овие балкански простори сè повеќе има чувство дека опстојува *intra muros* (меѓу

сидини), приклевтен меѓу сопствените потреби и волјата на оние кои го водат. Таквиот човек полека како да го губи чувството дека *inter vivos* (меѓу живите) не значи само задоволување на основните физиолошки потреби, туку и духовно растење. Да се стремиш кон перфекција, кон совршенство на нематеријалното е врвниот принцип на постоењето.

Ni fallor!

Струмица, 13 ноември 2022 година

[Свето Стаменов, *Апокалипса на умот (555 „ГОЛЕМИ“ мисли од малиот мозок потцртани со црвена тенка линија)*, Скопје, 2022, стр. 102–110]

Milan Jazbec

RDEČE V 555 KAPLJICAH

(Свето Стаменов, *Апокалипса на умот : 555 „ГОЛЕМИ“*
мисли од малиот мозок потцртани со тенка црвена
линија. Скопје, 2022)

Med odtenki rdeče, s katerimi sem se srečeval v življenju, mi ta trenutek trije plešejo pred očmi, ki so mi ostali v spominu na posebnem mestu. Grem kar po vrsti, kronološko.

Ko smo bili še vaški otroci, smo neskončno radi proti koncu meseca maja pri sosedih jedli češnje in še kasneje, konec junija, celo tiste divje. Povzpeli smo se na drevo, katerokoli že od številnih, se zibali na vejah, klepetali, jedli in uživali. Polna rdeča barva, nebeški užitek. To je bilo neko posebno uživanje, ki so nam ga ponujali tisti dogodki, že skoraj ritual. Češnje so bile povod za tisto metafiziko, ki je pri tem nastajala in nas prevzemala in prežemala. In potem so se praktično istočasno (se pravi, pred šestdesetimi leti – *it was sixty years ago*), čeprav so do mojih ušes prispeli malo kasneje, ko smo nabavili prvi radio, pojavili Crveni koralji.¹ Oh, kako so peli, kakšne pesmi, kakšen zvok. Mistika nas je preplavila. Nismo jih poslušali vsi iz tiste družine, ki se je

---

¹ Eden prvih rock ansamblov v Jugoslaviji, zagrebške Rdeče koralje, v slovenskem prevodu.

zбирala na češnjah, ampak tisti, ki smo jih, smo uživali. Bilo je nepozabno. Rdeče rože za tebe, ki mi veliko pomeniš, ne samo takrat, ko je rock bil mlad. In končno, leta pozneje, po pravi večnosti, so prišle njene rdeče ustnice, sladke in mamljive, ki se jim ni dalo upreti. Ki so pregnale žalost in ustvarile nov svet.

Podčrtano z rdečo, se pravi, odtenke pa je v svoji najnovejši knjigi preštel Sveto Stamenov, novinar resnega, serioznega profila in značaja, ki se nam na teh straneh kaže v neki novi, dosedaj povsem nepoznani luči.

V zgodnjih študentskih letih mi je v roke prišla obsežna enciklopedija aforizmov, ki jo je izdala zagrebška Prosvjeta, z naslovom Velika enciklopedija aforizmov. Več kot 555 strani (pravzaprav točno 1025), izbor genijalnih misli znanih in neznanih ljudi, ki jo listam in čitam še dandanašnji, vedno, kadar se mi znajde v rokah. Nekje tam, v tisti orbiti, sem prebral absolutno in večno definicijo aforizma, ki gre takole: aforizem je vesolje v kapljici vode.

Če bi človek mogel piti viski po kapljicah, potem bi lahko vse Svetove aforizme spravili v nekaj velikih rund dvojnega viskija. Glennfidich, seveda, in brez ledu, s kakšno belo pralino morda. Potrebno bi jih bilo uživati počasi in dolgo. In ravno tako je z njegovo knjigo – potrebno jo je brati počasi, z užitkom. Treba si je vzeti čas in potem traja, kajti drugače bi se v glavi pojavila omotica od silnosti in množice misli, sporočil in ugank; ista omotica, ki bi se naredila po popiti prej omenjeni količini viskija. Zato je boljše, da se knjigo Svetovih aforizmov jemlje v roke v nekem rit-

mu, prebere nekaj aforizmov tu in tam in v njih uživa. Da se ti aforizmi zlagajo drug na drugega v podzavest ter s tem ustvarjajo nova sporočila in nove aforizme. Aforizem je dober, če prinese poseben, zgovoren vpogled v neko družbeno situacijo, anomalijo ali odklon ter jo prikaže na kritičen, čeprav sprejemljiv, ampak tudi na pregleden način. Toda aforizem je odličen, ko s svojim sporočilom sproži tok misli, ki takorekoč delajo nove aforizme. Pri branju teh aforizmov v tej knjigi, se bo bralec hitro prepričal, da aforizmi spadajo v prvo skupino, a z večkratnim čitanjem, z njihovo kulminacijo, se bodo nekateri od bralcev ravno tako hitro prepričali, da se je ta knjiga udobno znašla tudi v drugi navedeni skupini.

Postavlja se vprašanje, odkod Sveto Stamenov in aforizmi? Človek, ki je naredil na stotine intervjujev in s tem ustvaril sebi ime in brend, ki se je srečal z najmanj toliko ljudmi, se je sedaj znašel na sredini nekega drugega žanra. Kako je to mogoče? Če je to mogoče z njim, zakaj ni tudi z drugimi?

No, jaz bi rekel, da to pride iz zelo izdelanega občutka opazanja in opazovanja. To sta značilnosti izvrstnega novinarja, žurnalista. Zatem iz sposobnosti povezovanja podrobnosti v novo podrobnost, v novo, kritično sporočilo. Kot študent novinarstva sem enkrat vprašal mojega tedanjega velikega prijatelja Steva Stračkovskega, Makedonca, izjemnega karikaturista, odkod mu ideje za karikature. Povsod jih vidim, mi je rekel. Same mi pridejo pod svinčnik in jaz jih narišem. Po študiju se nisva nikoli več videla in

nihče mi ni vedel povedati, kje je, kje živi. Njegov skoraj soimenjak Stamenov je istega formata, kolikor sem ga lahko spoznal in razumel v mojih makedonskih ambadorskih letih.

Dobro, bo kdo rekel, saj je še več novinarjev s takšnim lastnostmi. Ja, seveda so, a ne pišejo aforizmov. V čem je potem razlika? V tem metafizičnem občutku za detajle iz resničnosti. Avtor najde, vidi podrobnost ali ona njega. To je kot padec kometa na Zemljo – če to začutiš, ga vidiš. Če ne, ga vidiš samo če imaš veliko sreče in ko že zahaja.

Seveda, potrebna je tudi ambicija narediti nekaj več, nekaj dodatnega, nekaj novega. Če bi, recimo, pisal kot idealist, bi še dodal: vsak novinar, ki veliko dela, zbere veliko različnega gradiva, ki je zelo dragoceno in uporabno leta in leta ter za veliko stvari. Ne samo za eno, dve reportaži, intervjuja in nič več. Vendar je za to potrebno potrpljenje, delovne navade in nek osnovni entuziazem.

Ne bi bilo spodobno in tudi ne pošteno, če v tem besedilu ne bi navedel niti enega aforizma. Torej, da mi bo lažje, naj bodo trije. En Svetov, seveda. Od drugih dveh je en od Črtomirja Čarga, mojega velikega prijatelja iz mojih papirnatih let, ko sem delal v Krškem v največji jugoslovanski tovarni papirja, ki je s časopisnim papirjem oskrbovala vse glavne jugoslovanske časopisne hiše, vključno Novo Makedonijo (1982-1987). In tretji je od Ivana Čarga, Črtomirjevega očeta, enega vodilnih slovenskih (in jugoslovanskih) konstruktivistov in kubistov (med drugo svetovno vojno je

bil v italijanskih zaporih, pozneje pa v sestavu partizanskih prekomorskih brigad).

Tako, recimo, pravi Sveto (da ne izbiram preveč, naj raje to počno bralci sami): »Če že moraš početi tisto, kar moraš, si najdi čas tudi za tisto, kar rad delaš.« Naš avtor ve sam, zakaj se je kot politolog pričel baviti z novinarstvom. Ne verjamem, da ga je kdorkoli prisilil, da mora to delati. Prav tako predpostavljam, da je to delo prej kot slej tudi vzljubil. Ne zavidam mu, ker sem tudi sam že davno vzljubil novinarski poklic in v njem užival (da ne govorim o tem, koliko so mi tiste izkušnje pomagale v diplomatski karieri). Se pravi, Sveto je ta svoj aforizem še poenostavil, tako da uživa v svoji življenjski opredelitvi. In morda je to tista *differentia specifica*, zaradi katere ljudje postanejo dobri na različnih področjih. Nekateri da, a nekateri ne.

Zatem Črt: »Nisem za, kaj šele proti«. V osemdesetih letih še zlasti so bili zelo popularni referendumi, na katerih smo se odločali o financiranju lokalnih poti, infrastrukture in podobnih projektov. Človek je imel občutek, da kar naprej o nečem glasujemo. In jasno, da je to lahko zlahka prišlo preko glave.

In še njegov oče Ivan: »Slovenec Slovincu Slovenec.« Aluzija na in aplikacija Hobbove trditve *Homo homini lupus* – človek človeku volk. Ki je odraz srednjeveške tridesetletne vojne in tedanjega vzdušja, ki je dobesedno spodbujalo vse proti vsem in vsakega proti vsakomur. Obupen čas in srhljiva aluzija.

In čisto na koncu si drznem zapisati priporočilo za zimske večere, ki prihajajo: Svetovi aforizmi in Glennfidich. Počasi, z užitkom. Kapljico po kapljico, aforizem po aforizem.

IV

**О АУТОРИМА
О АУТОРИМА
ЗА АВТОРИТЕ
О АВТОРЈИИ**

Арсов Ванчо (1961, Штип) Пишува поезија и проза.

Атанасов Јане (1954, с. Костин Дол, Кочанско) Иницијатор е за одржувањето на манифестацијата „Вечер на македонскиот афоризам“ (од 2023 година АФКО) во Кочани и за основање на здружението на граѓани Афористичка репрезентација на Македонија, чиј прв претседател е. ова здружение, во 2022 година, му додели Специјална плакета за особен допринос за развојот на хуморот и сатирата во Македонија. Твори дела од различни литературни области, претежно хумор и сатира, а последниве години се специјализира за афоризми. На својот Фејсбук профил, скоро една деценија, секојдневно објавува најмалку по еден афоризам. Истото го прави и во Фејсбук групата „Афористичка репрезентација на Македонија“ и уште во неколку други групи. Добитник е на повеќе награди. Живее во Кочани.

Баљак Александар (1954, Црвенка) Збирке афоризама: *Убедили сте бога у мени* (1982), *У границама демократије* (1987), *Крвави провод* (1995), *Сумњиво окупљање речи* (2000), *Афоризми: избор* (2007), *Рат је први почео* (2007), *Демократијада* (2008) и *Зидови на хоризонту* (2016). Аутор је две антологије српског сатиричног афоризма: *Историја афокалипсе* (1987) и *Век афоризма I* (2000). За свој књижевни и антологичарски рад добио је више награда. Заступљен је у више домаћих и стра-

них антологија сатире. Био је главни и одговорни уредник сатиричника „Данга“. Живи у Београду.

Бандука Јововић Милојка (1951, Сарајево) Пише афоризме, песме, епиграме, хаику поезију, приче и дечију поезију. Објавила четири књиге поезије, књигу дечије поезије, две књиге хаикуа и две књиге афоризама и епиграма: *Скривено звоно* (2011) и *Меку душу сви мијесе* (2013). Сарађује са часописима. Заступљена у зборницима. Награђивана. Живи у Подгорици.

Блажевски Тоде Ристо (1948, Скопје) Пишува хумористични раскази, афоризми и есеи за карикатурата. Блажевски ги објавил следниве књиге и албуми: *Нула Вавилонска* (1995, албум на карикатури), *Хомо балканикус ептен занесеникус* (1999, албум на политички карикатури), *Јас сум виновен за сè* (2008, збирка хумористични раскази и афоризми), *Аспекти на карикатурата* (2014, есеи за хуморот и карикатурата), *Воинственото перце* (2015, албум на антивоени карикатури), и *Ја не сум виновен за ништо* (2018, збирка хумористични раскази, афоризми и карикатури). Во 2014. година збирката *Јас сум виновен за сè* е објавена и на француски јазик, со наслов *Mea culpa*. Во 2019. година, збирката *Јас не сум виновен за ништо* е преведена на руски јазик под наслов *Я ни в чем не виноват*. Дела на Т. Блажевски се превдени од македонски, на англиски, бутарски, српски, руски, турски и француски јазик.

Бојана Николетић (1956, Београд) Објавила је седам белетристичких књига. Афоризме садрже књиге *Градске приче* (2015), *Јесен/зима 2015/16* (2016). Приче и афоризми су јој објављивани у часописима и зборницима. Живи у Београду.

Васић Момир (1958, Тузла) Пише песме, приче, поезију за децу, афоризме, сатиричне приче и сатиричне песме.

Сарађује са часописима, штампаним и електронским. Заступљен у зборницима. Живи у Зворнику.

Видаковић Душан (1969) Пише афоризме и песме. Објавио је шест збирки песама. Превођен је на енглески, руски, немачки, мађарски, шведски, словачки и македонски језик и заступљен у више десетина антологија и зборника у Србији и свету. Награђиван.

Витанова-Рингачева Ана, Автор е на книгите: *Поетски-от дискурс во наставата* (Македоника литера, Скопје, 2012), *Шаманизмот во македонската народна традиција* (Македоника литера, Скопје, 2019); *Премостени соништа - огледи, осврти, есеи* (Силсонс, 2020), а коавтор е на книгата *Струмичко литературно соѕвездие* (Струмица, 2015) и монографијата *70 години посветеност во образованието* (70 години СОУУД „Димитар Влахов“ – Струмица, Струмица, 2016). Покрај тоа се занимава и со херменевтички толкувања на современата македонска книжевност. Главен и одговорен уредник е на „Зенит“, списание за наука, литература, култура и уметност со меѓународен уредувачки одбор. Добитник е на повеќе награди.

Вујић Живко (1947, Љубатовци, Лакташи). Пише афоризме, песме, приче, есеје, књижевну критику. Објавио је четрнаест књига поезије и прозе, пет књига сатире и четири збирке афоризама: *Ловци на сјенке* (2003, са Миладином Берићем и Дарком Самарцићем Кодаром), *Промашаји који погађају* (2007); *Живујизми који погађају* (2013); *Пушкин у укрштеним ријечима* (2013, афоризми, љубавна поезија и проза). Објављује у многим листовима и књижевним часописима. Заступљен у многим антологијама, зборницима, панорамама, прегледима и збиркама песама, прича или афоризама. Награђиван. Превођен на немачки, енглески, бугарски, маке-

донски, словеначки, мађарски и румунски. Живи у Љубатовцима и Бањалуци.

Вуковић Бранко (1980, Бар) Афоризме објављује у штампаним и електронским медијима у Црној Гори и региону. Књига афоризама *Сизифове фусноте* (2021). Награђиван. Живи у Подгорици.

Вучићевић Раде (1956, Пожега). Пише есеје, приказе, романе, поезију, драмске и позоришне текстове, сценарија за документарне филмове, а посебно изучава историју књиге, писма и библиотека Западне Србије. До сада је објавио више од 30 књига из различитих области. Радио као главни и одговорни уредник часописа „Руски глас“ и „Међај“. Превођен је на руски, енглески, француски, италијански, немачки, бугарски, словачки, мађарски и турски језик.

Деспотовић Милијан (1952, Субјел код Косјерића) Песник, есејиста и афористичар. Објавио је осамнаест збирки песама, пет књига афоризама и књигу афористичких мисли *Мисленик* (2014), једну монографију и десет књига есеја и приказа. Уредник је првог српског хаику часописа „Паун“, покренутог 1988. у Пожеги, као и књижевних новина „Свитац“. Заступљен у више зборника и антологија у земљи и иностранству. Афоризми, савремена и хаику поезија су му превођени на: италијански, француски, шпански, енглески, немачки, мађарски, словеначки, румунски, русински, пољски, бугарски, македонски, турски, руски, јапански, грчки и јерменски језик. Добитник бројних награда. Живи у Пожеги.

Додеровић Зоран (1960, Нови Сад) Пише кратке приче, афоризме и хаику. Објавио збирку афоризама *Слепи колосек* (2018), књигу хаикуа, књигу кратких прича и још две у ко-

ауторству. Заступљен у бројним часописима, зборницима и антологијама. Награђиван. Живи у Новом Саду.

Живановић Милан (1959, Грачаница код Љубовије) Пише поезију и афоризме. Заступљен у зборницима. Објавио је две збирке песама. Живи у Бајиној Башти.

Зоран Николић Мали (Ђакус, 1957) Пише поезију, кратке приче, афоризме и хаику. Сарађује са часописима. Заступљен у зборницима. Живи у селу Ђакусу (код Житорађе).

Иванковић Горан (1962) Пише афоризме и кратке сатиричне приче. Афоризме објављује у бројним часописима. Заступљен у зборницима и панорамама. Живи у Бранчићима код Љига.

Илић М. Нешко (1955, Сврачково код Пожеге) Пише афоризме, епиграме и песме. Књига афоризама *Истеривање голе истине* (2011). Вишеструко награђиван. Заступљен у зборницима и панорамама. Сарађује са часописима. Живи у Пожеги.

Јокнић Милорад (1950, Мале Крће код Пљеваља) Пише песме, афоризме, радове публицистичког карактера, репортаже, осврте и приказе књига књижевног, историографског, социолошког и политиколошког жанра. Песмама и афоризмима заступљен је бројним антологијама и изборима. Уредник и покретач издавања „Пљеваљских записа, часописа за културу, књижевност и друштвене дјелатности“. Књиге афоризама: *Са дна истине* (1998), *Домишљаји* (2005), *Индекси препознавања* (2015), *Додир душом, хаику афоризмом зачињен, Чудновата воћка*. Објавио је и више других књига. Живи у Пљевљима.

Ковачевић Александар (1962, Пријеполје) Пише песме и афоризме. Сарађује са дневним листовима и часописима. Објављене књиге: *А Стаљин роди Тита и браћу његову* (2004, афоризми), *Што се смијеш, о теби се говори* (2021, афоризми, мини хумореске, сатирична поезија). Објавио је и три збирке поезије. Живи у Београду.

Којичин Владимир (1969, Београд) Објављује афоризме у дневним листовима. Живи у Београду.

Колак Драган (1950, Кијево) Објавио је неколико књига из публицистике. Пише афоризме за децу и одрасле, бави се и карикатуром. Сарађује са часописима и дневним листовима, штампаним и електронским. Афоризмима је заступљен у зборницима, награђиван за афоризме и новинску карикатуру. Објавио је књигу сатиричних прилога *Перорез* (2017). Живи у Тителу.

Кулић Живко (1954) Књиге афоризама: *Ја сам тај* (1987), *У кожи свога народа* (2002), *У канџама демократије* (2009), *Незаштићени сведок* (2012), *Афоризми: избор* (2013), *Прекомерна употреба демократије* (2015), *Под будним оком демократије* (2016), *Јуначење из мишије рупе* (2018), *У оковима демократије* (2019), *Није шија него врат* (2020), *Стари бисери у новом руху* (2020), *Власт царује, народ кладе ваља* (2021) и *И ми коња за фрку имамо* (2022). Објављује афоризме у часописима, дневним листовима и на радију. Награђиван. Живи у Београду.

Леон-Ћитић Душан (1985, Ужице) Пише приче и афоризме. Заступљен у зборницима. Објавио књигу *Бели хумор и црни бубрези* (2018). Живи у Ужицу.

Љубеновић Бојан (1972, Београд). Књиге афоризама: *Писма из Београда* (1988), *Поцепани сунџобран* (2002), *Београд, li-*

ve (2006), *Смејалице* (2012), *Љубав за понети* (2013), *Трн у оку* (2015) итд. Добитник је бројних награда. Превођен на италијански, словеначки, бугарски... Заступљен у бројним антологијама сатире. Уредник рубрике ТРН и стране хумора у „Вечерњим новостима“. Живи у Београду.

Максић Славица (1957) Пише афоризме, путописе, приче и песме. Сарађује са часописима. Заступљена у зборницима у земљи и окружењу. Књига афоризама *Од лука до стреле* (2020). Живи у Београду.

Марин Б. Данко (1965, Сремска Митровица) Пише песме приче и афоризме. Објавио три књиге. Сарађује са часописима и дневним листовима. Заступљен у зборницима.

Марковић Жељко (1961, Мазоча код Фоче). Пише афоризме, епиграме, хаику и кратке приче. Књиге афоризама: *Истина о нама* (2011) и *Народе, извини!* (2016). Награђиван за афоризме. Живи у Чачку.

Милосављевић Пантелија (1965) Збирке песама *Небеска ограда* (1988) и *Кад светлост говори* (2016). Живи у Данској.

Минић Драгутин Карло (1942, Крушевац) Аутор је петнаестак књига афоризама и прича. Превођен је на више страних језика. Заступљен у многим домаћим и страним антологијама и прегледима. Добитник је бројних награда. Дугогодишњи је уредник „Сатирикона“ у „Политици“, аутор је рубрике сатиричних коментара „Укратко“ у истом листу. Живи у Београду.

Мићковић Радмило (1954, Бошњане, Рача) Пише афоризме, поезију и прозу. Објавио је књиге афоризама *Све ће то народ отплатити*, *Волим и ја вас*, *После потопа*, *Неподобна*

књига, *Нуда веритас, Исповест тровача смехом, Дневник српских понижења, Ужасно досадна књига, Литерарни узлет мамлаза Баљошевића: Скица за портрет једног народа* и др. Заступљен у многим зборницима и антологијама. Сарадник је бројних листова и часописа. Живи у Рачи.

Миџин Рајко (1956, Минићево) Аутор је књига пародија и сатиричне поезије *Ни по бабу ни по стричевима* (2002), и *Тамо је далеко* (2005), електронског издања *Историјска читанка* (2010) и збирке афоризама *Мене сачекује намигуша, њима намигује сачекуша* (2015). Заступљен је у више антологија и избора афоризама и сатиричних прича. Добитник је више награда. Под својим правим именом (Радиша Драгићевић) објавио је 19 књига прозе и поезије. Живи у Бору.

Николић Јово (1958, Тутњевац, општина Угљевик) Књиге афоризама: *Имитација логике* (1986), *Ланчана реакција* (пет издања, 2000), *Отворени прелом* (2002), *Застава свих боја* (2007), *Дух материје* (2012). Аутор је Антологије афоризама БиХ *Протести мождане масе* (2008). Сарађује са часописима. Заступљен је у преко четрдесет зборника, антологија и лексикона. Превођен на више светских језика. Добитник је бројних награда. Живи у Угљевику.

Обреновић Милад (1954, Рогатица) Књиге афоризама: *Додир* (1999), *Немири* (2007), *Судари* (2010), *Отисак утисака* (2018), *Ђачка афоризница* (2018). Објавио је и седам књига поезије, једну књигу епиграма, три књиге хумористично-сатиричне поезије, четири књиге поезије за децу, књигу хаику поезије, књигу приповијетки и књигу басни. Радови су му превођени на енглески, француски, руски, русински, италијански, арапски, бугарски, македонски и словеначки језик. Двјесто пута награђиван за афоризме, поезију, здравице, епигра-

ме, хаику, басне, бајке и кратке приче. Живи и ради у Рогатици, Република Српска.

Османчевић Динко (1971, Бањалука) Писац кратких форми, афоризама, сатиричних прича и песама, (научно) фантастичних прича, крими прича. Објавио књиге афоризама *Велики прасак* (2019), *Златне резерве* (2021) и *Афористична артиљерија* (2023). Заступљен у бројним зборницима и антологијама. Сарађује са дневним листовима, књижевним часописима, магацинима, на радију, на порталима. Вишеструко награђиван. Живи у Бањалуци.

Оташевић Ђорђе (1959, Ужице) Књиге афоризама: *Убиство на кредит* (2002), *Празнина у славолуку* (2010), *Церкут пуњених птица* (2020) и *Изабрани афоризми* (2021). Награђиван. Заступљен у антологијама, домаћим и страним. Афоризми су му превођени на више језика. Живи у Београду.

Пантић Милан (1963, Локањ, Зворник) Књиге афоризама *Знам за јадац* (1994) и *Ситно самљевено* (2021). Сарађује са часописима. Заступљен је у зборницима.

Перовић Милош (1990) Пише песме и афоризме. Живи у Медвеђи.

Пешев Божидар (1946, Скопље) Пише афоризме, кратке приче, драме, романе, песме. Објавио је двадесет пет књига. Заступљен у многим часописима, зборницима и антологијама. Живи у Београду.

Поп Драган Драган (1959) Објавио је књиге: *Загубљене адресе* (поезија, 1987), *Пут у ништа* (поезија, 1990), *Душа у кутији шибица* (хаику, 1997), *Мачке* (хаику, двојезично на српском и енглеском језику, 1998), *Доручак са Фројдом* (поезија, 1999), *Утопија ентропија дагеротипија* (поезија, 2009), *Куку-*

рику хаику (хаику, 2013), *Могло је и горе* (кратке приче, 2015), *Речи о мислима, мисли о речима* (поезија, 2023). Песме су му превођене на енглески, бугарски, мађарски, румунски и јапански језик. Пише и ликовну и књижевну критику. Живи у Кикинди.

Раичевић Марина (1968, Пирот) Пише афоризме, сатиричне приче и песме. Књиге афоризама: *Афоризми и још понешто* (2014), *ЛАЛИЛИНТ* (2018) и *Прочешљане разбарушене мисли* (2022). Заступљена у зборницима и часописима. Награђивана. Живи у Бору.

Рајевић Бојан (1988, Цетиње) Коаутор књиге *Маратон на кратке стазе* (2012). Објавио је књигу афоризама *Бродоградња у боци* (2015). Награђиван. Живи на Цетињу.

Ракијавели Рабош (1939, Бањалука) Псеудоним Бошка Радића, песника и афористичара. Објавио је књиге хумора и сатире: *Емпиризми и песме* (2006), *Архимудови закони* (2012), *Политаф* (2019). Живи у Сремској Митровици.

Ристић Драган Ј. (1948, Ниш) Књижевни преводилац, књижевник, песник, сатиричар и антологичар. Пише кратке приче, афоризме, поезију, есеје и хаику поезију. Од 1996. је главни уредник „Хаику новина“. Хаику му је превођен на 18 језика (93 награде), а приче на немачки, бугарски и македонски. Поред три књиге превода немачких аутора и осам књига превода наших аутора хаику поезије на немачки, приредио неколико књига и антологија, објавио три књиге афоризама, једну књигу поезије, дванаест књига хаику поезије, две коауторске књиге и пет самосталних књига кратких прича.

Русјаков Иван (1947, Скопје) Пишува афоризми. Со-работува во многу балкански списанија за хумор. Добитник е на повеќе награди. Објавил книга *Зрнца*. Живее во Скопје.

Симић Слободан (1963, Ужице) Пише афоризме, пеме, приче и драме. Објављене књиге афоризама: *Најцрње је црвено* (1992), *Ратни профитер* (1994), *Вози, Мишко!* (1998), *Избрани афоризми* (2003), *Афоризми: из-бор* (2007), *Симином улицом* (2007), *Трновита круна: избрани афоризми* (2013), *Ријалити шоу* (2018), *Реченица која говори : избрани једнореченични афоризми* (2021) и *Колективно лудило* (2023). Сарађује с неколико десетина часописа и листова. Члан је редакције седам часописа. Заступљен је у бројним антологијама, изборима, прегледима и зборницима. Превођен је на дванаест језика. Добитник је многих награда. Председник је Београдског афористичарског круга. Живи у Београду.

Средановић Мирослав (1936, Вучија код Требиња) Пише кратке приче и афоризме. Књиге афоризама: *Сто и ниједан афоризам* (2000), *Није смешно* (2001), *Записи на кожи* (2004), *Упадице* (2007), *Смешна збиља* (2010), *Нагазне мисли* (2015), *Ренесанса без хуманизма* (2017), *Крстареће мисли* (2019) и *Умњаци* (2021). Сарађивао је с бројним часописима и радио-емисијама. Радови су му превођени на руски, француски и енглески језик. Награђиван. Живи у Београду.

Стаменов Свето Аутор и коаутор је више од педесет књига из различитих области. Вишеструко награђиван. Књига афоризама *Апокалипса на умот* (2022). Заступљен у многим зборницима. Сарађује са часописима.

Толевски Васил (1956, Будимпешта) Автор на книгите афоризми: *Четири чекори до вистината* (1988), *Музика за глуви* (2006), *Исусе, Луцифер нè вика* (2007), *Македонијо, мајко, кој ми е*

татко (2010), Библија за неверници (2013), Маде ин Македонија (2014), Исусовите антихристи (2017), Сува река (2018), Пеколната рајска градина (2018), Избрани афоризми (2020) и Најдоброто од Толевски (2021). Објави и Антологија на балканскиот афоризам (2008), Бисери на балканскиот афоризам (2011), Антологија на македонскиот афоризам (2007). Живее во Скопје.

Ѓитић Љиљана (1955) Пише приче и афоризме. Сарађује с бројним листовима и часописима. Била уредник школског листа „Омладинско око“. Живи у Ужицу.

Ѓосић Ч. Милорад (1939, Београд) Пише афоризме, сатиричне приче и епиграме. Сарађује са бројним часописима. Заступљен у зборницима. Награђиван. Књига афоризама *Исијаванье ума : Нама је прошло и будуће време* (2021). Живи у Београду.

Чотрић Александар (1966, Лозница) Књиге афоризама: *Даћемо ми вама демократију* (1993), *Пета колона* (1997), *Недозвољене мисли* (2000), *Кратки резови* (2004) итд. Објављује афоризме у бројним листовима и часописима. Заступљен у многим антологијама, нашим и страним. Превођен је на пољски, немачки, француски, словеначки, мађарски, румунски, шпански, македонски, словачки, бугарски... Његови афоризми уврштени су у читанке које се користе у основним школама у Србији. Књиге афоризама и прича објављене су му у Румунији, Македонији, Словенији, Пољској, Мађарској, Бугарској и Албанији. Приредио је антологију српског афоризма за децу *Раздељак*, зборник афоризама о спорту *Дриблинг духа*, *Антологију савременог стваралаштва за децу српских писаца у расејању*, зборник српског хумора и сатире у региону и дијаспори *Смех није грех*. Превео је и приредио више антологија афоризама: *Велико у малом : Антологија савременог ру-*

ског афоризма, *Трн и ружа : Антологија бугарског афоризма*, *Пољски пут : Антологија пољског афоризма*, *Мед и отров : Антологија румунског афоризма*, *Кнедла у грлу : Антологија чешког афоризма* и *Бело на црно : Антологија белоруског афоризма*. Превео је на српски збирке афоризама више страних афористичара. Заступљен је у антологијама које су објављене у САД, Русији, Немачкој, Шпанији, Италији, Аустрији, Бугарској, Македонији, Пољској, Румунији, Словенији, Шведској, Црној Гори и другим државама. Добитник бројних награда. Живи у Београду и Панчеву.

Шарац Милан (1959, Пљевља) Пише поезију, сатиричну поезију, хаику и афоризме. Објавио је књиге афоризама: *Рафална палба* (2015), *Пописивање жртава* (2018), *Пријеки суд* (2019) и *Условна слобода* (2022), као и четири књиге поезије. Заступљен у више зборника и антологија, те различитим публикацијама у Црној Гори, Србији и региону.

Agić Slavica (1958, Bačka Palanka) Пише поезију, прозу, афоризме, сатиру и песме и приче за децу. Објавила је збирку поезије. Заступљена у антологијама и зборницима. Сарађује са часописима. Вишеstrуко награђивана за поезију, приче и афоризме. Живи у Bačkoј Palanci.

Andrić Ivo Mijo (1948, Čanići) Пише поезију, прозу, драме, есеје, афоризме, епиграме, огледе и књижевне prikaze. Збирке афоризама: *Sindikatizmi i radnikalizmi* (2001), *Kapitalne misli* (2007), *Ulomci od slova* (2008), *Inventura uma* (2010), *Prosijane misli* (2014), *Aforizmi i druge bodlje* (2015) и digitalna izdanja: *Otvori se zemljo* (2010), *Aforizmi u korizmi* (2012), *Aforizmi u korizmi* (2014), *Sumnjive misli* (2016), *Misli promašenog pisca* (2017). Сарађује са часописима. Књижевни radovi су му преводени на engleski, njemački, ru-

ski, češki, slovački, slovenski, makedonski, kineski, rumunjski i jermenski jezik. Živi u Zagrebu.

Bašanović Marković Željka (1973, Beograd) Piše kratke i satirične priče i aforizme. Pričama i aforizmima zastupljena u zbornicima. Saraduje sa časopisima. Nagrađivana za priču. Živi u Beogradu.

Gojkov Marija (1966, Zemun) Objavljena knjiga: *Misao u ćilibaru* (2019). Živi u Beogradu.

Grgić Boško Piše aforizme i poeziju. Knjiga satire *Prvi par opanaka* (2020). Satiru objavljivao u mnogim listovima. Zastupljen u mnogim zbornicima i jednoj antologiji. Višestruko nagrađivan za satiru i poeziju.

Ivšinović Danko (1957, Mrkonjić-Grad) Piše poeziju, prozu, aforizme i epigrame. Objavio zbirke aforizama: *Mislim, dakle postim* (2000), *Ja s jajima* (2004), *Pametniji propušta* (2011), *Preveslani veslaju* (2017) i *Talija i ja* (2022). Suraduje s brojnim časopisima i listovima. Zastupljen u brojnim zbornicima. Nagrađivan. Prevođen je na rumunjski, ruski, makedonski i srpski jezik. Živi u Gospiću.

Jazbec Milan, Pisatelj in pesnik. Objavil je već kot 70 knjig in 150 člankov o diplomaciji, vse v šestnajstih jezikih. Je član slovenskega Centra PEN.

Jovanović Petar (1950) Objavljuje aforizme, karikature, pesme, priče i stručno-naučne radove. Zastupljen je u zbornicima, antologijama književnih radova i katalozima karikatura. Nagrađivan je za poeziju, kratku priču, aforizme i karikaturu. Objavio je knjige aforizama: *Da direktore* (1989), *Malo caka naših đaka* (1990), *Da pukneš od smeha* (2002), kao i više stručnih knjiga. Živi u Beogradu.

Karadžić Nada (1971) Knjiga aforizama *Dokazano nedokazano* (2017) i *Nadaforizmi* (2022). Sarađuje sa časopisima. Zastupljena u zbornicima.

Kragujević Jovan (1950, Novi Sad) Knjiga aforizama *Duhovne frakture* (2019). Sarađuje sa časopisima. Aforizmima zastupljen u zbornicima i panoramama kao i u pisanim i elektronskim medijima. Aforizmi su mu prevedeni na engleski, ruski, mađarski i slovački jezik. Nagrađivan. Živi u Novom Sadu.

Marko-Musinov Snežana (1958, Padina) Piše kratke priče, pesme za decu i odrasle, aforizme i kritičke osvрте. Objavila je jednu knjigu. Zastupljena u preko osamdeset zbornika i antologija. Sarađuje sa časopisima. Prevođena na engleski, arapski i slovački. Višestruko nagrađivana. Živi u Zemunu.

Nazansky Boris (1953, Rijeka) Piše haiku, poeziju za djecu, zagonetke, aforizme, epigrame i priče i prevodi sa slovenskog i engleskog jezika. Dobitnik je stotinjak nagrada i priznanja za haiku i poeziju u Hrvatskoj i inozemstvu. Prevođen na petnaestak jezika. Živi u Zagrebu.

Prodanović Živko (1945, Zagreb) Piše romane, pjesme, priče i aforizme. Zastupljen u mnogim časopisima, zbornicima i antologijama u dvadesetak zemalja. Dobitnik je brojnih književnih nagrada i priznanja. Živi u Zagrebu.

Radonjić Velizar (1952, Jasenova, Opština Kolašin) Piše aforizme, satirične priče i humoreske, kratke priče, eseje i drame. Dobitnik je više prestižnih nagrada za satirično stvaralaštvo. Živi u Podgorici.

Ristić Saša (1977, Niš) Piše pesme, priče i aforizme. Živi u Nišu.

Supek Tomislav (1939, Ilok – 2023, Zagreb) Objavio je sedam knjiga aforizama. Suradivao je s brojnim listovima i časopisima. Zastupljen u hrvatskim i stranim antologijama. Nagrađivan.

Šišmanović Kepčija Daliborka (1974) Knjiga aforizama *Predstava o životu* (2015). Saraduje sa časopisima. Zastupljena u zbornicima i antologijama. Živi u Cirihu.

Tomić Zlatko (1954, Split) Objavio je više knjiga aforizama, kao i brojne romane. Dobitnik brojnih nagrada. Prevođen. Zastupljen u antologijama. Živi u Splitu.

Vasić Slavomir (1962, Aleksinac) Knjige aforizama: *Dođoh, videh pobegoh* (1996), *Test za štelovanje uma* (2005), *Ispovest bildovanog mozga* (2008), *Ja sam Srbin, a vi kako ste?* (2014), *Homo satirikus* (2019) i *Pretpremijera apokalipse* (2022). Živi u Aleksincu.

САДРЖАЈ
SADRŽAJ
СОДРЖИНАТА
VSEBINA
СЪДЪРЖАНИЕТО

I Афоризми / Aforizmi	5
Алексаңдар Баљак	7
Милојка Бандука Јововић	9
Момир Васић.....	11
Душан Видаковић	13
Живко Вујић	15
Бранко Вуковић	17
Зоран Додеровић	19
Милан Живановић	21
Горан Иванковић	23
Нешко М. Илић	25
Алексаңдар Ковачевић	27
Владимир Којичин	29
Драган Колак	31
Живко Кулић	33
Душан Леон-Ћитић.....	35
Бојан Љубеновић	37

Sadržaj

Славица Максић	39
Данко Б. Марин	41
Жељко Марковић	43
Пантелија Милосављевић	45
Драгутин Минић Карло	47
Радмило Мићковић	49
Рајко Мицин	51
Бојана Николетић	53
Зоран Николић Мали	55
Јово Николић	57
Милад Обреновић	59
Динко Османчевић	61
Ђорђе Оташевић	63
Милан Пантић	65
Милош Перовић	67
Божидар Пешев	69
Драган Поп Драган	71
Бојан Рајевић	73
Рабош Ракијавели	75
Драган Ј. Ристић	77
Мирослав Средановић	79
Љиљана Ћитић	81
Милорад Ч. Ћосић	83
Александар Чотрић	85
Миленко Шарац	87
Slavica Agić	89
Ivo Mijo Andrić	91
Željka Marković Bašanović	93

Marija Gojkov	95
Boško Grgić	97
Danko Ivšinović	99
Milorad Joknić	101
Petar Jovanović	103
Nada Karadžić	105
Jovan Kragujević	107
Snežana Marko-Musinov	109
Boris Nazansky	111
Živko Prodanović	113
Velizar Radonjić	115
Saša Ristić	117
Slobodan Simić	119
Tomislav Supek	121
Daliborka Šišmanović Керчја	123
Zlatko Tomić	125
Slavomir Vasić	127
Ванчо Арсов	130
Јане Атанасов	132
Тоде Ристо Блажевски	134
Иван Русјаков	136
Свето Стаменов	138
Васил Толевски	140
II Iz knjiga / Од книги / Iz knjig / От книги / Из књига 143	
Јане Атанасов: „Под фенерот на Диоген“	145
Свето Стаменов: „Апокалипса на умот“	147
Васил Толевски: „Божјиот гавол“	149
Marina Raičević: „Pročešljane razbarušene misli“	152

Tomislav Supek: „Dani noćnih mora“	154
Душан Видаковић: „Златиборска свеска“	156
Живко Кулић: „И ми коња за фрку имамо“	158
Јово Николић: „Пуцњи без опомене“	160
Милан Пантић: „Сметнуто са ума“	162
Миленко Шарац: „Условна слобода“	164
III О књигах афоризмов / О књигама афоризама	167
Ivo Mijo Andrić: „Zlatiborski lirski putokazi“	169
Ivo Mijo Andrić: „Vedre misli za osmijeh na licu“	174
Ivo Mijo Andrić: „Pročitano između redaka“	180
Ivo Mijo Andrić: „O vremena, o običaji!“	184
Ivo Mijo Andrić: „Misli otete od zaborava“	189
Ivo Mijo Andrić: „Vedar smiješak, molim“	195
Ivo Mijo Andrić: „Glava puna praznih obećanja“	201
Aleksandar Čotrić: „Nada srpske aforistike“	205
Velizar Radonjić: „O knjizi Milenka Mira Šarca“	209
Slobodan Simić: „Maslačak“	213
Раде Вучићевић: „Нови облик златиборске баштине“	216
Милијан Деспотовић: „Једре мисаоне измеренице“	222
Динко Османчевић: „Књига мојих пријатеља“	229
Ана Витанова-Рингачева: „Апокалипса на умот, овде и сега!“	236
Milan Jazbec: „Rdeče v 555 kapljicah“	246
IV О ауторима / О autorima / О avtorjih / За авторите ..	253

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ АФОРИЗАМ : JUŽNOSLAVENSKI
AFORIZAM : JUŽNOSLAVANSKI AFORIZEM :
ЮЖНОСЛАВЯНСКИ АФОРИЗЪМ : 2022

1. издање

Приредио:
Ђорђе Оташевић

Рецензент:
Др Милутин Ђуричковић

Издавач:
„Алма“, Београд

Корице:
Дејана Јовановић

Штампа:
„Алма“, Београд

Тираж:
200

ISBN:
978-86-6122-158-3

CIP – Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије

821.163-84(082.2)

821.163.09-84(082.2)

821.163:929

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ афоризам = Južnoslavenski aforizam = Južnoslavanski aforizem = Южнославјански афоризъм : 2022 / [приредио Ђорђе Оташевић]. – 1. изд. – Београд : Алма, 2023 (Београд : Алма). – 274 стр. : илустр. ; 21 см. – (Библиотека Хумор и сатира ; књ. 220)

Текст на срп., хрв., и мак. језику. – Тираж 200. – О ауторима: стр. 255–270.

ISBN 978-86-6122-158-3

1. Оташевић, Ђорђе, 1959- [приређивач, сакупљач]

а) Афоризми б) Афористичари

COBISS.SR-ID 134938377